

C:\Users\Plazma\Desktop\Knhy pdf\Nová složka
(2)\Simenon_Georges-Inspektor_Kostrá.pdb

PDB Name: Inspektor Kostra
Creator ID: REAd
PDB Type: TEXT
Version: 0
Unique ID Seed: 0
Creation Date: 12.6.2007
Modification Date: 12.6.2007
Last Backup Date: 1.1.1970
Modification Number: 0

Georges Simenon

Inspektor Kostra

PRÁCE
Praha 1987

I. Osobní vlak v osm sedmáct

Maigretův přísný a zasmušilý pohled bezděky připomínal onu falešnou důstojnost a onu důležitost, s jakou lidé zastírají prázdnotu hodin strávených nečinností ve vlaku. V té chvíli, dávno předtím, než vlak zpomalí a vjíždí do nádraží, vidáváme muže nadité v těžkých svrchnících, jak vycházejí z každého oddělení s koženou aktovkou nebo kufrem v ruce, tváří se, jako by se jedni o druhé nezajímali, zůstávají stát v chodbičce a nedbale se přitom drží mosazného pažení oken.

Po okně chodbičky se táhly vodorovné pruhy dešťových slziček. Přes ty průhledné kapky vybuchlo komisaři do očí nejdřív tisíce ostrými paprsky světlo výhybkářovy boudy, protože venku už byla tma. Potom, bez přechodu, se dole pod tratí objevily rovné ulice lesknoucí se jako kanály, domy, které vypadaly jeden jako druhý, okna, domovní dveře, chodníky, a v celém tom světě jediná lidská postava, muž v námořnickém haveletoku, který kráčel bůhvíkam.

Maigret si nacpal dýmku, pomalu, pečlivě. Když ji zapaloval, obrátil se po směru jízdy. Od konce chodbičky ho dělilo čtyři pět cestujících, kteří čekali jako on, až vlak zastaví, aby se vrhli do liduprázdných ulic nebo vzali útokem nádražní buffet, a Maigret mezi nimi poznal bledý obličej, který se prudce odvrátil.

Byl to Kostra!

První komisařovou reakcí bylo zamručet pro sebe:

„Hlupák, dělá, že mě nevidí.“

Druhou – sražit obočí. Ale co by inspektor Kosta hledal za štěstí v Saint-Aubin-les-Maraais?

Vlak zpomaloval a pak zastavil v Niortu. Na mokřém, studeném nástupišti oslovil Maigret zřízence.

„Do Saint-Aubinu, prosím?“

„Osm sedmáct z třetí koleje...“

Měl před sebou půl hodiny a po chvilce strávené na pisoáru až docela na konci nástupiště otevřel dveře do buffetu, zamířil k jednomu z četných neobsazených stolků a svezl se na židli, připraven na nudu čekání v místnosti se zaprášenými lampami.

Kostrá byl přesně na opačném konci sálu, seděl jako on u stolku bez ubrusu a znovu dělal, že ho nevidí.

Muž se jmenoval Kosta, Justin Kosta, ne Kostra pochopitelně, ale před dobrými dvaceti lety ho někdo překřtil na inspektora Kostru, a když pak o něm mluvili na kriminálce, používali vždycky jen přezdívky.

Byl směšný v tom svém rohu, tvářil se ztrápeně a seděl nepohodlně, aby se nemusel dívat Maigretovým směrem. Uvědomoval si, že ho Maigret viděl. Byl vyhublý, bledý, měl zarudlá víčka a připomínal kluky, kteří se o hlavní přestávce žerou někde stranou a jejich vztek jen zastírá touhu hrát si s ostatními.

Přesně takovou povahu měl Kosta. Byl inteligentní. Dokonce to byl pravděpodobně nejinteligentnější muž, jakého Maigret u policie poznal. Oba byli přibližně stejného věku. Po pravdě řečeno měl Kosta i vyšší vzdělání, a možná že kdyby býval byl houževnatější, byl by se stal komisařem dřív než Maigret.

Proč už od mládí vypadal, že nese na svých hubených ramenou tíhu bůhvíjakého prokletí? Proč se díval na všechny lidi přes prsty, jako by každého podezříval, že s ním má nekalé úmysly?

„Inspektor Kostra právě zahájil své devítidenní mlčení...“

Tu poznámku slyšeli kdysi na Zlatnickém nábřeží často. Zničehonic, mnohdy i bez důvodu, zahájil Kosta najednou období mlčení a nedůvěry, dalo by se říci nenávisti. Týden na nikoho nepromluvil a tu a tam ho překvapili, jak se sám

pro sebe pochechtává jako někdo, kdo odhalil hnusné plány svého okolí.

Málokdo věděl, proč náhle odešel od policie. Sám Maigret se to dověděl teprve později a bylo mu ho líto. Kosta byl bláznivě zamilován do své ženy žárlivou, ničivou vášní milence, ne manžela. Co zvláštního asi viděl na té vulgární ženě, která se chovala agresivně jako dámička z polosvěta nebo rádobý filmová hvězda? V každém případě se ve svém oddělení kvůli ní dopustil vážných přestupků. Přišli mu na nezákonné peněžní transakce. Jednou k večeru vyšel Kosta od ředitele se skloněnou hlavou a svěšenými rameny a o několik měsíců později se dověděl, že si zařídil v rue Drouot nad trafikou soukromou detektivní kancelář.

Lidé večereli, každý uzavřen do vlastního pásma nudy a mlčení. Maigret vypil sklenici piva, otřel si ústa, shýbl se pro kufr a prošel sotva dva metry od svého bývalého kolegy, ten však upřeně pozoroval plivanec na podlaze.

Lokálka už stála na třetí koleji, neosvětlená a zmáčená deštěm. Maigret se usadil do ledového studeného kupé starého typu a marně se pokoušel zavřít hermeticky okýnko.

Nastalo přecházení po nástupišti, zvuky tak známé, že je i podvědomě-umíme pojmenovat. Dvakrát třikrát se otevřely dveře kupé a někdo strčil hlavu dovnitř. Každý cestující má mánii hledat prázdné kupé. Jak uviděl Maigreta, každý dveře zabouchl a šel dál.

Když se vlak rozjel a komisař vyšel na chodbičku zavřít okno, protože v kupé byl průvan, uviděl ve vedlejším oddělení inspektora Kostru, který dělал, že spí.

Nezáleželo na tom. Bylo hloupé vůbec se tím zabývat. Konec konců celá ta věc byla směšná a Maigret měl chuť zbavit se jí pokrčením ramen.

Co mu na tom může záležet, že Kosta jede do Saint-Aubinu jako on?

Za okny uháněla tmavá krajina, občas při kraji cesty zablikalo světlo, projely reflektory auta nebo zazářil žlutavý čtverec okna, což bylo tajuplnější a lákavější.

Výšetřující soudce Bréjon, roztomilý člověk, plachý a zdvořilý, tak jako bývali lidi v minulém století, mu několikrát opakoval:

„Můj švagr Naud na vás bude čekat na nádraží. Oznámil jsem mu váš příjezd.“

A Maigret popotáhl z dýmky a neubránil se pomyšlení: „Ale co tam ksakru jede dělat Kostra?“

Maigret sám tam nejel úředně. Výšetřující soudce Bréjon, s nímž tak často spolupracoval, mu před několika dny poslal psaníčko a požádal ho, aby k němu zašel na chvíli do jeho kanceláře.

Psal se leden. V Paříži přelo zrovna tak jako teď v Niortu. Lilo už víc než týden a slunce se neukázalo ani na okamžik. Lampa v pracovně výšetřujícího soudce měla zelené stínítko. Zatímco Bréjon mluvil a neustále si čistil brýle, Maigret myslel na to, že má v kanceláři taky zelené stínítko, ale to soudcovy je rýhované jako meloun.

„... moc mě mrzí, že vás obtěžuji, a přitom ani nejde o služební záležitost... Posadte se... Ale jenom se posadte.

Doutník? Možná že víte, že jsem se oženil se slečnou Lecatovou. Na tom nezáleží. To není věc, o níž vám chci povědět.

Moje sestra, Louisa Bréjonová, se po sňatku jmenuje Naudová...“

Bylo pozdě. Lidé, kteří v tmavé fasádě obávaného Justičního paláce viděli z ulice světlo za okny kanceláře výšetřujícího soudce, se asi domnívali, že tam jde o závažné věci.

A kdo by se podíval na rozložitou postavu Maigreta se starostlivou tváří, měl by takový pocit rozvážné síly, že by asi nikdy neuhodl, na co myslí.

Poslouchal roztržitě historii, kterou mu vyprávěl vysoký soudní hodnostář s bradkou, ale myslel přitom na zelené stínítko, na stínítko ve své kanceláři, záviděl soudci to jeho rýhované a snil o tom, že si sežene podobné.

„Chápete situaci... Malé městečko, spíš větší vesnice, sám se o tom přesvědčíte. Jsou tam na sto honů od všeho...

Žárlivost, závist, svévolná zlomyslnost... Můj švagr je výborný a přitom prostý člověk... Pokud jde o mou neteř, je to ještě dítě... Budete-li souhlasit, vymohu vám týdenní mimořádnou dovolenou a vděčnost celé naší rodiny se připojí k té, kterou... k té, která...“

A tak se člověk nechá zavléct do hloupého dobrodružství. Co mu to vlastně ten soudce pidimuž všechno napovídal?

Zůstal mužem z malého města. Jako všichni lidé z provinčních městeček se rád utápěl v příbuzenských vztazích a jména rodin vyslovoval jako jména historická.

Jeho sestra Louisa Bréjonová si vzala Etienna Nauda. Soudce dodal, jako by osobnost jeho švagra byla světoznámá:

„Syna Sébastiena Nauda, víte...?“

Přitom Sébastien Naud byl prachobyčejný obchodník s dobytkem ze Saint-Aubinu, nejzastrčenější díry v bažinatém kraji Vendée.

„Etienne Naudová je z matčiny strany spřízněna s nejlepšími rodinami v kraji“

No dobrá. A co má být?

„Jejich dům stojí asi kilometr od městečka hned vedle železniční trati, jde o trať z Niortu do Fontenay-le-Comte.

Přibližně před třemi týdny našli jednoho tamějšího mladíka, ostatně chlapce z docela dobré rodiny, aspoň z matčiny strany, je rozená Pelcauová, zkrátka našli ho mrtvého na železničním náspu. V první chvíli všichni mysleli, že jde o nehodu, a já si to myslím dosud. Ale potom se rozjely jazyky, přicházely anonymní dopisy... Zkrátka můj švagr se teď dostal do hrozné situace, protože ho takřka veřejně obviňují, že toho chlapce zabil on. Napsal mi o tom dost zmatený dopis. Já jsem zase napsal, chápete, chtěl jsem o věci získat zevrubnější informace, prokurátorovi do Fontenay-le-Comte, protože Saint-Aubin spadá pod soudní okrsek ve Fontenay. Oproti svému očekávání jsem se dověděl, že obvinění jsou dost vážná a že asi bude nesnadné vyhnout se vyšetřování... Proto jsem si vás, drahý komisaři, dovolil zavolat, čistě přátelsky...“

Vlak zastavil. Maigret otřel zarosené okno a uviděl jen malou budovu, jedinou lampu, kousek nástupiště a jediného železničáře, který běžel podél vlakové soupravy a už pískal k odjezdu. Bouchla dvířka a vlak se znovu rozjel. Nebyla to však dvířka vedlejšího kupé, takže inspektor Kostra seděl dál ve vlaku.

Tu a tam statek, ale ať blíž či dál, vždycky ležel níž než trať, a když se objevilo světýlko, zrcadlilo se neproměnně na vodní hladině, jako by vlak projížděl kolem jezera.

„Saint-Aubin...!“

Vystoupil. Vystoupily všeho všudy tři osoby: stařena s černou proutěnou nůší, Kosta a Maigret. Uprostřed nástupiště stál vysoký muž, podsaditý, s koženými kamašemi a koženou vestou, a najednou podivně zaváhal.

Byl to pochopitelně Naud. Jeho švagr soudce mu přece oznámil komisařův příjezd. Jenže který z dvou vystupujících mužů je Maigret?

Naud zamířil nejdřív k tomu hubenějšímu. Už zdvíhal ruku ke klobouku; otevřel ústa k váhavé otázce. Kosta však přezíravě přešel, vypadalo to, že svým postojem dává najevo, že ví, oč jde, a že říká:

„To já ne. To ten druhý.“

Soudcův švagr se na místě otočil.

„Komisař Maigret, nemýlím-li se? Promiňte, že jsem vás hned nepoznal. Vaše fotografie byla tak často v novinách...“

Ale v té naší díře, chápete...“

Vzal mu s naprostou samozřejmostí z rukou kufřík, a když komisař hledal v kapse jízdenku, řekl a popostrkoval ho ne k nádraží, ale k přejezdu:

„To je zbytečné...“

Otočil se k přednostovi stanice:

„Dobrý večer, Pierre.“

Pořád ještě přšelo. Kůň zapřažený do lehké bryčky byl uvázan ke kruhu zasazenému v patniku.

„Nastupte si, prosím. V tomhle počasí jsou u nás cesty pro auta nesjízdné.“

Kde je Kosta? Maigret ho zahlédl, jak se noří do tmy. Příliš pozdě ho popadla chuť jít nenápadně za ním. Ale nevypadalo by to směšně, opustit hned po svém příjezdu hostitele a vrhnout se po stopě jiného cestujícího?

Městečko nebylo vidět. Jen asi sto metrů od nádraží kandelábr mezi vysokými stromy, kde jako by se stáčela silnice.

„Dejte si tu pláštěnku na kolena. Ale ano. Stejně budete mít kolena promočená, protože pojedeme proti větru. Můj švagr mi o vás napsal dlouhý dopis. Je mi trapné, že takovou bezvýznamnou aférou obtěžuje muže, jako jste vy. Ani nevíte, jací jsou lidé na venkově...“

Konec biče nechal viset nad zmoklým zadkem koně a kola vozu se bořila hluboko do černého bláta cesty souběžné s tratí. Z druhé strany osvětlovaly lucerny nejasně cosi, co se podobalo kanálu.

Znenadání vyvstala jakoby z prázdna něčí postava, a než poznali, že je to muž s větrovkou hozenou přes hlavu, postava uhnula z cesty.

„Dobrý večer, Fabienne!“ zakřičel Etienne Naud jako člověk, který každého zná, pán kraje, který každého oslovuje křestním jménem. Předtím podobným způsobem zdravil na dálku přednostu.

Ale kam k čertu zmizel Kosta? Ať chtěl nebo nechtěl, Maigret myslel na něj a na nic jiného.

„Je v Saint-Aubinu hotel?“ zeptal se.

Jeho společník se dobrosrdečně rozesmál.

„Mezi námi nemůže být ani řeči o hotelu! U nás v domě je dost místa. Máte připravený pokoj. Odložili jsme dnešní večeri o hodinu, protože jsem si myslel, že jste cestou zřejmě nejedl. Doufám, že vás nenapadlo povečeřet na nádraží v Niortu? Chtěl bych vás upozornit předem, že vás přijmeme ve vší prostotě...“

Maigret na pohoštění kašlal. Dělal mu starosti Kosta.

„Rád bych věděl, jestli ten cestující, který vystupoval zároveň se mnou...“

„Neznám ho,“ pospíšil si s odpovědí Etienne Naud.

Pročpak? Na to se ho přece Maigret neptal.

„Zajímalo by mě, jestli najde ubytování...“

„No tohle! Nevím, jak vám švagr popsal náš kraj. Od té doby, co odtud odešel do Paříže, dívá se na Saint-Aubin jako na díru, kde dávají lišky dobrou noc. Ale je to skoro městys, milý pane! Vy jste městečko ani nezahlédl, protože nádraží je od něho dost daleko. Jsou tam dva výborné hostince s pokoji pro hosty, U zlatého lva, ten patří otci Taponnierovi, starému Françoisovi, jak mu tady všichni říkají, a naproti němu je hotel Tři muly. Tak, a budeme skoro doma! To světlo, co vidíte... Ano. To je naše skromná chalupa.“

Pochopitelně že už podle tónu, jak o něm mluvil, bylo jasné, že je to velký dům, prostorný, rozlehlý, se čtyřmi osvětlenými okny v přízemí a elektrickou lampou, která zářila jako hvězda zvenku uprostřed fasády, aby příchozí viděli na cestu.

Za domem se ve tmě rýsoval veliký dvůr obklopený stájemí a chlévy, jejichž teplý pach doléhal až sem. Ke koni se už přiřítíl čeledín, dveře domu se otevřely a vyšla služebná, aby se ujala hostova zavazadla.

„Konečně doma! Vidíte, že to sem není daleko. Když se tehle dům stavěl, nikoho naneštěstí ani nenapadlo, že jednou povede trať skoro pod našimi okny. To víte, člověk si zvykne, zvlášť když tudy moc vlaků neprojíždí, ale přesto...“

Pojďte, prosím, dál. Odložte si:

V tom momentě si Maigret pomyslel:

„Mluvil celou cestu.“

Pak dlouhou chvíli nemohl vůbec přemýšlet, protože se na něho hrnulo moc dojmů a nové ovzduší ho tísnilo ze všech stran.

Chodba byla široká, na zemi šedé kachlíky, stěny obložené tmavým dřevěným ostěním až do výše hlavy. Elektrická žárovka byla uzavřena v starodávné lucerně s barevnými skly. Do patra vedlo široké dubové schodiště pokryté červeným kobercem a jeho zábradlí bylo masivní, pečlivě navoskované. Ostatně v celém domě vládla příjemná vůně vosku na parkety, dobrého jídla a ještě něčeho navíc, něčeho sladkého a zároveň nakyslého, co Maigret považoval za

pach venkova.

A nejnápadnější ze všeho byl zdejší klid, klid, o němž by se dalo říci, že patří věčnosti. Člověk cítil, že tento dům, nábytek a předměty jsou na svém místě už po generace a že i sami lidé se ve svých pohybech podřizují přesným obřadům, vylučujícím nepředvídané.

„Nechcete zajít do svého pokoje, než zasedneme ke stolu? Budeme jen mezi sebou, že ano? Takže žádné obřadnosti...“ Pán domu otevřel jedny dveře a v útulném salónu se zvedly téměř současně dvě osoby.

„Dovol, abych ti představil komisaře Maigreta... Moje paní.“

Měla týž nenápadný zjev jako soudce Bréjon, touž vlídnost, vstípenou určitou výchovou v měšťanské rodině, ale na vteřinku měl Maigret pocit něčeho jakoby tvrdšího, ostřejšího v jejím pohledu.

„Je mi trapné, že vás můj bratr obtěžuje v takovém nečase...“

Jako kdyby déšť mohl něco změnit na jeho cestování, jako by se stával jeho důležitou součástí!

„Seznamte se, prosím, s naším rodinným přítelem, pane komisaři: Alban Groult-Cotelle, švagr se vám o něm jistě zmínil.“

Mluvil o něm soudce? Možná že ano, nakonec proč ne. Maigretovu pozornost tak pohltilo to zelené rýhované stínítko!

„Nesmímě mě těší, pane komisaři. Patřím k vašim velkým obdivovatelům.“

Maigret by mu byl mohl odpovédět:

„Já ne.“

Protože měl hrůzu z lidí Groult-Cotellova druhu.

„Nabídněš nám portské, Louiso?“

Stálo připravené na stolku v salóně. Bylo tu rozptýlené osvětlení. Málo obrysů bylo ostrých, ba vůbec žádné. Stará křesla, většinou čalouněná goblény. Koberce neutrálních nebo vybledlých tónů. V krbu zapálená polena a u nich se zrovna protahovala kočka.

„Račte se posadit. Pan Groult-Cotelle s námi přišel povečeřet jen tak po sousedsku...“

Pokaždé, když padlo jeho jméno, Groult-Cotelle afektovaně pokynul hlavou jako velmož, který jen tak z koketérie zachovává mezi lidmi nízkého rodu ceremoniál jako ve velkém salónu.

„V tomto domě najde samotář mého typu vždycky vlídné přijetí...“

Samotář a bezpochyby starý mládenec. Poznalo se to bůhví podle čeho, ale poznalo se to. Byl afektovaný. Prázdný.

Stížený mániemi a podivínstvím a nanejvýš spokojený s tím, že je takový, jaký je.

Zřejmě ho trápilo, že není hrabě nebo markýz a že nemá dokonce ani šlechtický přídomek, měl však aspoň ono strojené křestní jméno Alban, které rád slyšel z úst jiných, a pak dvojjméno se spojníkem mezi oběma částmi.

Bylo mu kolem čtyřicítky, byl vysoký a hubený, a hubenost musel asi považovat za něco aristokratického. To, že žije bez ženy, prozrazovala určitá popelavost celé jeho jinak pěstěné osoby, matná pleť ve tváři, ustupující vlasy na čele. Nosil elegantní obleky nevšedních tónů, obleky, které vypadaly, že nikdy nebyly nové, ale které, jak se zdálo, nikdy nezestárnou ani se neopotřebují, splynou s osobností toho, kdo je nosí, a jsou neměnné. Maigret jej měl v následujících dnech vidět stále v téměř zelenavém saku typu „venkovský šlechtic“ a s tímž špendlíkem ve tvaru koňské podkovy zapíchnutým do kravaty z bílého piké.

„Nejste po cestě moc unaven, pane komisaři?“ tázala se Louisa Bréjonová a podávala mu přitom sklenku portského.

A Maigret, zešířila usazený v křesle, které, hostitelka se toho asi obávala, div pod jeho váhou neprasklo, byl vydán napospas tak různorodým dojmům, že z toho byl trochu otupělý a během celé jedné části večera musel svým hostitelům připadat ne dost inteligentní.

Na prvním místě na něho působil dům, který byl přímo prototypem sídla, o jakém tak často snil, dům s bezpečnými zdmi, za nimiž byl vzduch zhuštěn jako pevná hmota. Záramované portréty mu připomněly dlouhé soudcovy povídání na téma rodin Naudových, Bréjonových, La Noueových, protože Bréjonovi byli po matce spřízněni s La Noueovými, až nakonec toužil přijmout všechny ty vážné a poněkud upjaté postavy za své předky.

Vůně linoucí se z kuchyně hlásala pracně připravovaná jídla, cinkot porcelánu a křišťálu svědčil o tom, že ve vedlejší jídelně se věnují se vši péči prostírání. Ve stáji asi čeledín vytíral věchtem kobylu a v chlévě přezvykovaly dvě dlouhé řady nazlátých dojníc.

Vládl tu rajský klid, pořádek, ctnost a zároveň drobné tiky, nejružnější nevelké a neškodné vady prostých rodin žijících pořád mezi sebou.

Etienne Naud, velký a široký v ramenou, měl růžové tváře, ne moc hluboko posazené oči a vystavoval pohledu druhých otevřený obličej, jako kdyby říkal:

„Vidíte, jaký jsem! Upřímný... Bodrý...“

Dobrácký obr. Dobrácký hospodář. Dobrácký otec rodiny. Muž, který rozdává z výše svého vozu pozdravy:

„Dobrý večer, Pierre... Dobrý večer, Fabienne...“ Jeho žena se plaše usmívala ve stínu toho bodrého obra, jako by ho omlouvala, že zabírá tolik místa.

„Promínete na okamžik, pane komisaři...“

Ale zajisté. Dokonce to čekal. Dokonalá hostitelka, která jde naposled obhlédnout přípravy k večeři.

Ba i ten rafinovanější, distingovanější, inteligentnější Alban Groult-Cotelle, rodinný přítel tvářící se krapet blahosklonně, vypadal, jako by právě vystoupil ze staré rytiny.

„Tak vidíte,“ říkal jeho pohled. „Jsou to hodní lidé, znamenití sousedi... Nemůžete se s nimi bavit o filozofii, ale zato se u nich člověk cítí dobře, jejich burgundské je pravé a koňak, že byste před ním klekli...“

„Madame, večeře je na stole...“

„Račte se posadit po mé pravici, pane komisaři...“

A kde je tady v ovzduší domu jaká úzkost? Přece když si soudce Bréjon povolal Maigreta do své kanceláře, vypadal dost ztrápeně.

„Pochopte, znám přece švagra i svou sestru a neteř...“ zdůrazňoval. „Ostatně přesvědčíte se sám... Přesto je to hanebné obviňování den ze dne konkrétnější, takže nakonec se tím bude muset zabývat prokuratura... Můj otec byl v Saint-Aubinu čtyřicet let notářem a kancelář převzal už po svém otci. Dejte si ukázat náš dům v samém srdci městečka... Kladu si otázku, jak se mohla v tak krátkém čase zrodit tahle slepá nenávisť a zachvátit postupně kdekoho do té míry, že hrozí otrávit život lidem, kteří jsou nevinní... Sestra byla odjakživa slabší konstituce... Je nervózní, špatně spí a reaguje přecitlivěle na sebemenší mrzutosti...“

Tady člověk nic podobného necítil. Jako by Maigret pozvali jen na dobrou večeři a po ní na bridž. Když mu nabídli skřivany, vyprávěli mu podrobnosti, jakým způsobem je zdejší venkované doslova jako rybáři chytají do sítí, které natáhnou a pak jen stahují v bažinatých lukách.

Ale proč tu vlastně není jejich dcera?

„Moje neteř Geneviéva,“ pravil soudce, „je nevinná dívka, jaké dnes potkáte už leda jen v románech...“

To neodpovídalo názoru autora nebo autorů anonymních dopisů ani názoru většiny obyvatel městečka, protože Geneviévě právě dávali celou věc za vinu.

Maigret dosud neměl v příběhu jasno, ale jak se lišil od toho, co tady měl před očima! Podle toho, co se veřejně povídalo, Albert Retailleau, ten mrtvý nalezený na náspu, prý byl milencem Geneviévy Naudové, a tvrdilo se dokonce, že za ní chodil dvakrát třikrát týdně v noci do jejího pokoje.

Byl to chudý chlapec. Bylo mu sotva dvacet. Jeho otec, dělník zaměstnaný v saintaubinských mlékárnách, zemřel už dávno na následky zranění při výbuchu kotle. Matka žila z renty, kterou jí soudním rozhodnutím musela mlékárna vyplácet.

„Albert Retailleau nespáchal sebevraždu,“ říkali jeho kamarádi. „Na to měl moc rád život. I kdyby býval byl opilý, jak se říká, nebyl tak pitomý, aby šel přes koleje, zrovna když jel vlak.“

Tělo bylo nalezeno něco přes pět set metrů od Naudových, asi v půli vzdálenosti mezi statkem a nádražím.

Ano, jenže teď se taky šuškal, že mladíkovi čepici někdo našel v rákosí při břehu kanálu mnohem blíž Naudova domu.

Byla tu jiná věc, ještě mnohem podezřelější. Někdo, kdo vešel asi týden po Albertově smrti k jeho matce, prý viděl, jak rychle schovává svazek tisícifrankových bankovek. Přitom o ní nebylo známo, že by kdy měla takový majetek.

„Škoda, pane komisaři, že poznáváte náš kraj takhle uprostřed zimy... V létě je tu tak nádherně, že se zdejšímu kraji říká zelené Benátky... Nevezmete si ještě kousek pečeného kuřátka...?“

A co Kosta? Kvůli čemu přijel do Saint-Aubinu inspektor Kostra?

Příliš mnoho jedli, příliš mnoho pili. Jidelna byla přetopená. Po jídle se zase usadili celí ztěžklí v salónu s nohama nataženými k praskajícím polenům.

„Nedávejte mi košem... Vím, že máte ve zvláštní oblibě dýmku, ale jeden doutník si přece vezmete...“

Pokoušejí se ho uspat? To pomyšlení bylo směšné. Hodní lidé. Nic víc. Soudce v Paříži zřejmě celou záležitost zveličil.

A Alban Groult-Cotelle je jen zkostnatělý hlupák, prázdný snob, jaké najdeme ve všech provinčních městečkách.

„Jistě jste po cestě unaven... Až si budete chtít lehnout...“

To znamenalo, že dnes večer se nebude o ničem mluvit. Možná že kvůli Groult-Cotellovi? Možná proto, že Naud raději nechce mluvit před manželkou?

„Pijete večer kávu? Ne? Bylinkový čaj taky ne? Omluvte mne, prosím, půjdu nahoru, naší dceři už dva tři dny není moc dobře, a tak se musím podívat, jestli něco nepotřebuje... Mladá děvčata jsou vždycky trochu choulostivá, že, hlavně tady v tom našem podnebí...“

Všichni tři muži kouří. Mluví o všem možném, dokonce i o otázkách zdejší politiky, protože je tu nějaký rozpor mezi novým starostou a zdravě uvažující částí obyvatel, takže...

„Omluvte mě, pánové,“ zabručí nakonec Maigret s výrazem ani ryba ani rak, „půjdu si lehnout...“

„Zůstaňte taky přes noc u nás, Albane. Přece se nebudete za takového počasí vracet domů...“

Vystoupí do patra. Maigretův pokoj je potažen žlutou látkou a je až na konci chodby. Pravý pokoj na vzpomínky z dětství.

„Nepotřebujete něco? Ach, zapomněl jsem... Dovolte, abych vám ukázal onu místnůstku...“

Maigret jim stiskne ruku. Vysvlékne se. Ulehne. Naslouchá zvukům v domě. Z velké dálky k němu v polospánku doléhá jakýsi šepot, ale brzy všechno utichne, jako zřejmě zhasly taky všechny lampy.

Maigret spí. Nebo si myslí, že spí. Stokrát se mu před očima mihne chmurná tvář Kostova, protože Kosta musí být nejnešťastnější muž na světě, pak se mu zdá, že mu služka s ruměncem na lícních kostech, ta, co obsluhovala při večeři, přináší snidani.

Pootevřely se dveře. Je si jist, že slyšel, jak se dveře otvírají. Posadí se, šmátrá rukou za sebou, konečně najde za hlavou postele šňůru s vypínačem.

Rozsvítí se žárovka v tulipánu z matného skla a Maigret před sebou vidí mladou dívku, která si přes noční košili přehodila hnědý vlněný kabát.

„Psst...“ zašeptá dívka. „Musela jsem s vámi mluvit. Jen prosím vás potichu...“

A jako náměsíčná usedne na postel a kouká upřeně před sebe.

II. Mladá dívka v noční košili

Úmorná noc, a přitom plná zážitků. Maigret spal, aniž opravdu spal. Měl sny, aniž se mu co zdálo, to znamená, že si uvědomoval, že se mu něco zdá, a schválně sny prodlužoval a jejich prostřednictvím vnímal skutečné zvuky zvenčí. Například kopání kobyly do hrazení stáje bylo skutečné, ale skutečnosti neodpovídalo, že Maigret z dolíku postele,

kde se mocně potil, viděl přítmi stáje, zadek klisny, žlab se zbytkem sena, že viděl taky dvůr, kde pořád ještě přšelo a kde to v černých kalužinách klouzalo, a konečně že viděl dům, v němž trávil noc, zvenčí.

Bylo to jakési rozdvojení. Byl ve své posteli. Intenzivně vychutnával teplo lůžka, příjemnou vůni venkova vycházející z matrací, tím silnější, čím víc se Maigret potil. Zároveň však byl v celém domě. Kdoví, jestli v určitém momentě nebyl ve svém snu on sám tím domem?

Vnímal noční přeshlapování krav ve chlévě a ve čtyři ráno slyšel kroky čeledína, který přecházel dvůr a sundával petlici: proč by ve světle lucerny neviděl docela reálně, jak muž sedí na trojnožce a dojí mléko do dížky?

Pak zřejmě hluboce usnul, protože sebou trhl při hluku klozetového splachovadla, dokonce se lekl, tak byl zvuk splachované vody nečekaný a hlučný. Za okamžik nato však začala celá hra znovu, představoval si pána domu se spuštěnými šlemi, jak vychází ze záchodu a tiše se vrací do ložnice. Paní Naudová spala otočená ke zdi, nebo dělala, že spí. Etienne Naud rozsvítil jen slabou žárovku nad toaletním stolem. Holil se a prsty měl ztuhlé, jak byla voda ledová. Měl růžovou, vypjatou, lesklou pleť.

Potom se posadil do křesla a natahoval si vysoké boty. Když už chtěl vyjít z pokoje, ozval se zpod pokrývek šepot. Co to manželka Naudovi povídala? Nahnul se nad ní, odpovídal jí polohlasem. Zavřel za sebou potichu dveře, po schodech dolů sešel po špičkách, a vtom Maigret, který už měl té jakoby začarované noci plné zuby, vyskočil z teplé postele jako zajíc a rozsvítil.

Hodinky, které položil na noční stolek, ukazovaly půl šesté. Zaposlouchal se do ticha a měl dojem, že liják ustal, nebo pokud ještě vůbec přšelo, byl to už jen jemný, tichý déšť.

Jistěže večer dost jedl a pil, ale nevypil toho tolik. Přesto se probudil, jako by byl v noci opilý. Vytahoval z toaletního neceséru různé předměty a přitom hleděl vyjeveně na rozestlanou postel a na židli, která stála poblíž lůžka.

Byl si naprosto jist, že to nebyl sen: Geneviéva Naudová přišla v noci za ním. Vstoupila bez zaklepání. Seděla tady na té židli, velice zpřímá, neopírala se o opěradlo židle. Zprvu, v prvním ohromení, si myslel, že se pomátla. Ve skutečnosti však z nich dvou byl tím zmatenějším on sám. Dosud nikdy se neoctl v tak delikátní situaci, aby ležel v posteli v noční košili, s rozcuchanými vlasy a nevypláchnutými ústy a aby se mu k lůžku posadila mladá dívka a začala se mu svěřovat. Zamumlal něco jako:

„Kdybyste se na moment otočila, vstal bych a hodil si něco přes sebe...“

„To nestojí za to. Chci vám říct jen dvě tři slova... Čekám dítě s Albertem Retailleauem... Jestli se to doví otec, zabiju se, i kdyby mi v tom bránil celý svět...“

Tak jak ležel, nemohl se na ni ani podívat zpřímá. Ona chvíli jako by čekala, jaký účinek budou mít její slova, pak vstala, naslouchala do ticha, a než vyšla z pokoje, dodala:

„Dělejte, co uznáte za vhodné. Odevzdávám se do vašich rukou.“

Ještě teď sám skoro nevěřil, že skutečně došlo k té scéně, v níž mu připadla ponižující role ležícího figuranta. Nebyl typem muže, který se chce líbit, přesto však se styděl, že ho mladá dívka překvapila v posteli s očima naběhlýma prvním spánkem. Nejtrapnější pro něj byl navíc její postoj vůči němu, to, že mu sotva věnovala pozornost. Neprosila, jak by byl mohl očekávat, nevrhla se mu k nohám, neplakala.

Viděl v duchu znovu její pravidelnou tvář, podobnou tváři jejího otce. Nedovedl by rozhodnout, jestli je hezká, ale zachoval si vzpomínku na určitou vyspělost a vyrovnanost, jež nenarušil ani ten nesmyslný nápad s noční návštěvou. „Čekám dítě s Albertem Retailleauem... Jestli se to doví otec, zabiju se, i kdyby mi v tom bránil celý svět...“

Maigret se oblékl a mechanicky si zapálil svou první ranní dýmku, otevřel dveře a tápavě klopýtal v chodbě, protože nenašel vypínač. Sestoupil ze schodů a dole neviděl nikde světlo, zato zaslechl šťourání v kamnech. Vydal se tím směrem. Tenký proužek světla prosvítil pod jedněmi z dveří, a tak zaklepal a vstoupil.

Octl se v kuchyni. Na konci stolu seděl Etienne Naud, opíral se lokty o desku z měkkého dřeva a jedl polévku z prosté misky, zatímco stará kuchařka v modré zástěře prohrabovala sporák a zpod rukou jí vystřelovaly žhavé kousky horkého popela.

Naud byl nepříjemně překvapen, toho si Maigret hned všiml, nepříjemně proto, že ho vidí snídat tady v kuchyni jako venkovana.

„Vy už jste na nohou, pane komisaři? Tak vidíte, já si zachoval staré venkovské návyky... Ať jdu spát, jak chci pozdě, ráno v pět jsem na nohou... Snad jsem vás neprobudil?“

Proč by mu povídal, že ho vzbudilo spláchnutí?

„Nebudu vám nabízet polévku, protože předpokládám...“

„Právě naopak...“

„Leontino...“

„Ano, pane, slyšela jsem... Hned to bude...“

„Vyspal jste se dobře?“

„Docela dobře... Přesto se mi zdá, že v určité chvíli jsem zaslechl na chodbě kroky...“

Maigret to řekl, aby zjistil, jestli Naud nepřekvapil svou dceru, ale údiv jeho hostitele byl upřímný.

„Kolik mohlo být hodin? Hned zvečera...? Nic jsem neslyšel... Ale to už musí být, aby mě něco vytrhlo z prvního spánku... To asi náš přítel Alban vstal a šel na onu místnost... Co si o tom chlapeci myslíte? Sympatický, vidíte?“

Mnohem kultivovanější, než vypadá... Co ten přečte knih, to je nepředstavitelné... Prostě zná všechno... Škoda že neměl větší štěstí s manželkou...“

„On byl ženatý?“

Jelikož Maigret včera usoudil, že Groult-Cotelle je vyslovený typ provinčního starého mládence, byl teď podezřívavý, jako by mu něco skrývali, jako by se ho pokoušeli obalamutit.

„Nejenom byl, ale dosud je. Má dvě děti, syna a dceru. Staršímu z nich bude tak dvanáct třináct...“

„Jeho žena žije tady s ním?“

„Ne. Žije na Riviéře... Je to dost trapná historie, tady v našem kraji o tom ani moc nemluvíme... Pochází ale z té nejlepší rodiny, je rozená Deharmová. Ano, jako generál Deharme... Je to jeho neteř. Trochu výstřední dáma, nebyla s to pochopit, že žije v Saint-Aubinu a ne v Paříži... Došlo k několika skandálům... Využila pak jedné kruté zimy, usadila se v Nice a už se odtud nikdy nevrátila, žije tam i s dětmi... Ehm!... Nežije ovšem sama...“

„A její manžel nepožádal o rozvod?“

„Tady se takové věci nedělají.“

„Kdo z nich má větší majetek?“

Etienne Naud se na něj zadíval vyčítavě, protože by to byl raději neupřesňoval.

„Ona je velmi bohatá, to je jisté...“

Kuchařka si sedla a mlela kávu v starodávném mlýnku s velkou mosaznou hlavicí.

„Máte štěstí, přestalo pršet. Přesto vám můj švagr soudce, který je odtud a zná zdejší podnebí, měl poradit, abyste si vzal holinky. Jsme tu na bažinách. Považte, že na některé naše statky, říkáme jim dvory, se v létě i v zimě dostaneme jen lodkou... Když už jsem se zmínil o švagrovi, je mi trochu trapné, že se odvážil požádat muže, jako jste vy...“

Byla tu otázka, kterou Maigret přemílal v hlavě od včerejšího večera: octl se u slušných lidí, kteří nemají co skrývat, a s hostem, kterého jim poslal někdo z Paříže, jednají, jak nejlíp umějí, nebo je Maigret nežádoucí osobou, kterou vyšetřující soudce Bréjon neuváženě vnutil příbuzným v nepříjemné situaci, ale oni by se bez něho milerádi obešli?

Napadlo ho, že si to vyzkouší.

„Na nádraží v Saint-Aubinu vystupuje málo cestujících,“ poznamenal nad svou miskou polévky. „Myslím, že včera jsme byli jen dva kromě staré venkovanky v čepici.“

„To je pravda.“

„Ten muž, co vystoupil zároveň se mnou, je někdo tady odtud?“

A tu Etienne Naud zaváhal. Proč? Když se na něj Maigret díval trochu příliš pozorně, zastyděl se za své zaváhání.

„Nikdy jsem ho neviděl,“ odpověděl rychle. „Mohli jste si všimnout, že jsem váhal mezi ním a vámi...“

Maigret tedy změnil taktiku:

„Kladu si otázku, co sem přijel dělat, nebo spíš kdo ho povolal.“

„Vy ho znáte?“

„Je to soukromý detektiv. Budu muset hned ráno zjistit, co podniká. Jistě se ubytoval v některém z těch dvou hotelů, co jste o nich mluvil včera...?“

„Zavezu vás tam po ránu bryčkou.“

„Děkuji vám, ale já se raději projdu a rozhlédnu se po městěčku.“

Právě ho něco napadlo. Nepočítal snad Naud s Maigretovým spánkem, aby se dostal časně ráno do městečka a setkal se tam s inspektorem Kostou?

Možné bylo všechno a komisař si nakonec položil otázku, jestli i návštěva mladé Naudové není součástí předem vypracovaného rodinného plánu.

Chvilí nato si takové myšlenky zazlival.

„Doufám, že vaše dcera není vážně nemocná?“

„No... Abych vám řekl pravdu, myslím, že není o nic nemocnější než vy nebo já... Přes veškerou naši snahu se k ní doneslo, co se tady v okolí povídá. Má svou hrdost... jako všechna děvčata... To bude, myslím, ten pravý důvod, proč se už tři dny zavírá doma, a kdo ví, jestli se i trochu nestyděla před vámi...“

„To bys koukal, otče!“ pomyslel si Maigret při vzpomínce na noční návštěvu téže mladé dívky.

„Před Léontinou můžeme klidně hovořit,“ pokračoval Naud. „Zná mě od malička. Pracuje u nás... jakpak je to už dlouho, Léontino?“

„Od mého prvního přijímání, pane.“

„Ještě trochu polévky? Ne? Chápete, jsem ve velmi nepříjemné situaci, a tak mě napadá, jestli můj švagr neudělal taktickou chybu... Můžete namítnout, že se v těch věcech vyzná líp než já, vždyť je to taky jeho povolání, ale od té doby, co žije v Paříži, možná trochu zapomněl, jaké ovzduší vládne tady u nás na venkově...“

Mluvil s takovou uvolněností muže, který říká všechno, co má na srdci, že bylo dost těžké nevěřit v jeho upřímnost. Seděl s nohama nataženýma, nACPával si dýmku a Maigret mezitím dojídal snídani. Obklopovalo je oba příjemné teplo, káva prokapávající do konvice voněla po celé kuchyni, zatímco v přítomnosti dvora čeledín hvízdal při hřebelcování koní.

„Byl bych rád, kdybyste mě dobře pochopil... Stává se často, že se najednou začnou o někom šířit řeči... Vím, že tentokrát jde o vážné obvinění... Přesto si nejsem tak jistý, jestli by nebylo lepší odpovídat na ně pohrdáním. Přijal jste pozvání mého švagra, pocítil jste nás tím, že jste se sem uvolil přijet. V tuhle dobu už o tom kdekdo ví, na to ventě jed... Jazyky se rozejí... Předpokládám, že se budete ve vsi trochu vyptávat? Podpoří to ještě víc lidskou fantazii, a proto si, upřímně řečeno, kladu otázku, jestli je tenhle postup správný... Vy už nejíte? Jestli nejste zimomřivý, moc rád vás pozvu na svou každodenní malou obchůzku hospodářství.“

Maigret si zrovna oblékal zimník, když ze schodů scházela dolů služka, protože ta vstávala hodinu po staré kuchařce. Otevřeli dveře vedoucí na studený a vlhký dvůr. Celou hodinu chodili z jedné stáje do druhé, zatímco čeleď nakládala konve mléka na malý nákladák.

Týž den se měly odvážet krávy na trh skotu někde v okolí a honáci v tmavých blůzách už je naháněli k vozu. Vzadu ve dvoře byla malá kancelář, kulatá kamínka, stůl, záznamníky, police a úředník ve vysokých botách jako šéf.

„Prominete na okanzík?“

Jediné světlo v prvním patře domu. To paní Naudová vstávala. Groult-Cotelle dosud spal. Dcera domácích taky. Služka ležela jidelnu.

A v polotmě dvora a hospodářských budov chodili lidé a zvířata sem a tam a motor nákladáku byl zapnutý. „Tak už jsem zpátky... Musel jsem dát nějaké příkazy. Za chvíli si zajedu autem na trh a trochu se ve městě porozhlédnu, mám tam schůzku s kolegy... Kdybych měl čas a kdybych věděl, že by vás to zajímalo, vysvětlil bych vám chod svého hospodářství. Na jiných stacích mám obyčejný skot a zároveň tam pracujeme pro zdejší mlékárnu. Tady máme především kusy vybrané na chov, ty se prodávají většinou do ciziny. Vypravujeme je i do Jižní Ameriky... Teď jsem vám už k dispozici. Za hodinu bude světlo. Jestli potřebujete auto... Nebo jestli naopak mi chcete položit nějaké otázky... Nechci vám v ničem překážet... Jako doma...“
Když to říkal, vypadal upřímně, ale trochu mu zružovělo čelo, když mu Maigret na to všechno odpověděl pouhým: „Když tedy dovolíte, já se trochu projdu...“

Cesta byla mokrá a blátivá, jako by se přes ni přelily vody kanálu, který se táhl vlevo od ní. Vpravo se zdvíhal násep železnice. Necelý kilometr odtud svítilo ostré světlo, asi na nádraží, protože docela blízko byla zelená a červená signalizační světla.

Maigret se obrátil zpátky k domu, konstatoval, že v prvním patře se rozsvítila dvě další okna, a začal přemýšlet o Albanu Groult-Cotellovi, a zvláště o tom, proč byl sám tak rozmrzelý, když se dověděl, že je Alban ženatý.

Čerň oblohy pomalu bledla. V prvním domě, který Maigret zahlédl, když zabočil před nádražím doleva a vešel do městečka, bylo rozsvíceno v přízemí a na průčelí byl nápis U zlatého lva.

Vešel dovnitř. Octl se v dlouhém nízkém hospodském sále, kde bylo všechno hnědé, stěny, stropní trámy, dlouhé navoskované stoly a lavice bez opěradel. Až docela vzadu byl vyhaslý kuchyňský sporák. Jediné poleno líně hořelo ve vysokém otevřeném krbu a nad ním se právě skláněla žena neurčitěho věku, která tam dovařovala kávu.

Na chvíli se otočila k přichozímu, ale nepromluvila. Maigret se usadil pod slabé světlo silně zaprášené lampy.

„Prosím bych skleničku domácí pálenky!“ řekl a otřepával si z kabátu našedlé kapičky vody, které se mu tam usadily v ranním vlhku.

Neodpověděla a Maigret myslel, že neslyšela. Míchala lžící v kastrolku, kde se vařila ne zrovna moc chutná káva, a když byla podle její chuti, nalila ji do šálku, šálek dala na podnos, zamířila ke schodům a oznámila Maigretovi:

„Hned se vrátím.“

Maigret byl přesvědčen, že to je káva pro Kostru, a nemýlil se; za okamžik si tím byl dokonce jistý, protože si všiml jeho kabátu na věšáku.

Někdo chodil nad jeho hlavou, mluvil, ale Maigret nerozuměl, co říká. Uplynulo pět minut. Pak dalších pět. Marně čas od času klepal do stolu kovovou mincí.

Konečně po čtvrt hodině žena sestoupila a byla ještě nevlídnější než předtím.

„Co jste to po mně chtěl?“

„Skleničku domácí pálenky.“

„To nemám.“

„Vy nemáte kořalku?“

„Mám koňak, ale žádnou domácí pálenku.“

„Tak mi dejte koňak.“

Nalila mu do skleničky, která měla tak tlusté dno, že na tekutinu v ní vsutku nezbyvalo moc místa.

„Poslyšte, madame, ubytoval se u vás včera večer můj přítel?“

„Já nevím, jestli je to váš přítel.“

„To on právě vstává?“

„Mám tu jednoho cestujícího a teď jsem mu právě nesla nahoru kafe.“

„Jak ho znám, musel vám položit spoustu otázek, vidíte?“

Zašla si pro hadr, aby mohla utřít stoly, kde zůstala po včerejších hostech zaschlá kolečka od skleniček.

„U vás strávil Albert Retailleau večer před svou smrtí?“

„Proč vás to tak zajímá?“

„Myslím, že to byl slušný chlapec. Říkali mi, že ten večer hrál karty. Tady v kraji se hraje belota?“

„Ne, žolíky.“

„Tak on hrál s kamarády žolíky. Žil se svou matkou, že? Hodná paní, pokud se nemýlím.“

„Hm...!“

„Co jste říkala?“

„Já nic. To vy pořád mluvíte, nevím, kam míříte.“

Nahoře se inspektor Kosta oblékal.

„Bydlí daleko odtud?“

„Na konci ulice, vchod ze dvora... Je to dům s třema schodama.“

„Přítel Kosta, co bydlí tady u vás, za ním ještě nebyl?“

„Jak by moh, když teprve vstává!“

„Je tu na několik dní?“

„Na to jsem se ho neptala.“

Otevřela okna, aby mohla rozevřít okenice, a zvenku sem vniklo už mléčné denní světlo.

„Vy si myslíte, že Retailleau byl ten večer opilý?“

A ona, náhle agresivní:

„O nic opilejší než vy, a to pijete koňak už v osm hodin ráno!“

„Co dlužím?“

„Dva franky.“

Hostinec Tři muly, poněkud modernější, byl přímo naproti, ale komisař usoudil, že by tam chodil zbytečně. V kovárně rozdmýčoval kovář oheň. Jedna hospodyně stála na prahu svého domu a právě vychrstla do ulice špinavou vodu. Zaklinkal zvoneček, který Maigretovi připomněl jeho dětství, a z pekařova krámků vyšel klučina v dřevácích a s vekou chleba pod paží.

Jak procházel ulicí, hýbaly se záclony. Z jednoho okna někdo otlé pár a zjevil se zvrásněný obličej staré ženy se začervenalými okraji víček, jako měl inspektor Kostra. Po pravé ruce stála šedivá budova kostela krytá břidlicí, která se po dešti černě leskla, a vycházela odtud v hlubokém smutku asi padesátiletá žena, velice hubená, rovná jako svíce, s kancionálem zabaleným v černém krepu.

Maigret zůstal nečinně stát na rohu malého náměstí vedle ukazatele oznamujícího automobilistům „Škola“. Díval se za ženou. Zhlédl, jak na konci ulice mizí ve slepé uličce, a pochopil, že je to paní Retaillauová; vzpomněl si, že Kosta s ní dosud nemluvil, a zrychlil krok.

Nemýlil se. Když došel na roh uličky, spatřil ženu, jak vystupuje po třech schůdkách malého domku, jak vytahuje z kabelky klíč. Za několik okamžiků už klepal na zasklené dveře s krajkovou záclonou.

„Dále!“

Měla čas sundat si jen plášť a krepový závoj. Kancionál dosud ležel na voskovaném plátně stole. V bílém smaltovaném sporáku plál oheň. Kovové obruby kamen byly pečlivě vyleštěny smirkovým papírem.

„Promiňte, prosím, že vyrušuji. Paní Retaillauová, nemýlím-li se?“

Necítil se zrovna nejlíp, protože žena ho nepovzbudila ani slovem, ani gestem. Stála s rukama složenýma na břiše a její tvář byla voskově bílá. Vyčkávala.

„Byl jsem pověřen vyšetřováním pověstí, které se tady šíří kolem smrti vašeho syna...“

„Kým?“

„Jsem komisař Maigret z kriminální policie. Dodávám raději hned, že vyšetřování, které zde v současné době vedu, je zcela neoficiální.“

„Co to znamená?“

„Že věc nebyla úředně předána soudu.“

„Jaká věc?“

„Jistě víte, madame, a omlouvám se, že mluvím o věcech pro vás tak bolestných, že kolem smrti vašeho syna se šíří jisté pověsti...“

„Lidem pusů nezavřete...“

Aby získal čas, Maigret se otočil k fotografii v oválném pozlaceném rámečku, která visela vlevo od kuchyňské kredence z ořechového dřeva.

Byla to zvětšenina a byl na ní asi třicetiletý muž s vlasy ostříhanými na ježka a mohutným knírem, který mu ležel na horním rtu jako stín.

„To je váš manžel?“

„Ano.“

„Pokud se nemýlím, přišel o život při nějaké tragické nehodě, když byl váš syn ještě úplně malý. Podle toho, co jsem slyšel, jste byla nucena zažalovat Mlékárny, kde pracoval, abyste dostala penzi.“

„To všechno jsou jen řeči. K žádnému procesu nedošlo. Pan Oscar Drouhet, ředitel Mlékárny, udělal, co bylo jeho povinností.“

„A později, když syn dorostl, vzal ho k sobě do kanceláře. Váš syn tam, myslím, pracoval jako účetní.“

„Měl funkci ředitelova zástupce. Kdyby nebyl tak mladý, býval by směl používat i toho titulu.“

„Nemáte tady nějakou jeho podobenku?“

Hned otázky zalítoval, protože v též okamžiku si všiml malé fotografie stojící na stolečku s přehozem z červeného plyše. Rychle ji vzal do rukou, ze strachu, aby se proti tomu matka nepostavila.

„Kolik je mu tady let?“

„Devatenáct. Je to fotografie z loňska.“

Hezký chlapec, zdravý, silný, s širším obličejem, požívačným spodním rtem a očima jiskřícíma veselím.

Paní Retaillauová pořád ještě stála, vyčkávala a zatím jen vzdychala.

„Nebyl zasnouben?“

„Ne.“

„Nevěděla jste o žádném jeho vztahu k nějaké ženě?“

„Můj syn byl moc mladý na to, aby se zajímal o ženy. Byl to seriózní chlapec. Myslel jen na svou budoucnost.“

Žhavý pohled mladého muže, jeho husté lesklé vlasy a plné tváře o tom zrovna moc nesvědčily.

„Jak jste reagovala, když... Promiňte, prosím... Chápete, co mám na mysli... Věřila jste, že to byla nehoda?“

„Nezbývalo než tomu věřit...“

„Chtěl jsem říct, jestli jste neměla nějaké podezření...“

„Na co?“

„Nikdy s vámi nehovořil o slečně Naudové? Nevracel se někdy až pozdě v noci?“

„Ne.“

„Nenavštívil vás potom pan Naud?“

„Co by tu dělal...“

„Jistě... Ale mohl by... A pochopitelně ani pan Groult-Cotelle?“

Že by si to jenom představoval? Maigretovi se zdálo, že oči paní Retaillauové na okamžik ztvrdly.

„On taky ne,“ odpověděla.

„Takže vy odsuzujete pověsti, které se tu šíří o okolnostech té tragédie...“

„Ano. Neposlouchám je. Nechci o nich vědět. Jestli vás posílá pan Naud, můžete mu klidně opakovat, co jsem vám řekla.“

Několik vteřin zůstal Maigret nehybný, přivřel oči a opakoval si tu větu, jako by si ji chtěl vrýt do paměti:

„Jestli vás posílá pan Naud, můžete mu klidně opakovat, co jsem vám řekla.“

Věděla, že to byl Etienne Naud, kdo Maigreta přivítal včera večer na nádraží? Věděla, že právě on, i když nepřímě, ho povolal z Paříže? Nebo to jen tuší?

„Promiňte, že jsem si sem dovolil vtrhnout, madame, hlavně tak brzy ráno...“

„Mně je čas lhostejný.“

„Na shledanou, madame...“

Beze slova, bez jediného gesta ho nechala dojít ke dveřím a zavřít je za sebou. Komisař neudělal ani deset kroků, když uviděl inspektora Kostu na okraji chodníku, jako by byl na stráži.

Čekal Kosta, až Maigret vyjde, aby pro změnu zaklepal zase on u Albertovy matky? Maigret v tom chtěl mít jasno. Po rozhovoru s paní Retaillauovou byl ve špatné náladě, takže mu nebylo proti mysli povyrazit se na účet bývalého kolegy.

Zapálil si znovu dýmku, kterou uhasil palcem, než vstoupil k paní Retaillauové, přešel ulici, postavil se na kraj protějšího chodníku právě proti Kostovi a zůstal stát, jako by se rozhodl, že se odtud nehne.

V městěčku už bylo živo. Ze všech stran se sbíhaly děti do školy, jejíž brána vedla na kostelní náměstíčko. Většina dětí přicházela zdaleka, krky měly omotané šály, na nohou dřeváky a červené nebo modré tlusté vlněné ponožky.

„Tak do toho, stará Kostro, teď je řada na tobě, pohni!“ jako by říkaly Maigretovy zlomyslně jiskřící oči.

Kosta stál bez hnutí, díval se do neurčita jako člověk, který je vysoko povznesen nad jakoukoli legraci.

Povolala ho do Saint-Aubinu paní Retaillauová? Je to možné. Byla to podivná paní, kterou by bylo těžké přesně definovat. Předně to byla venkovanka, měla onu takřka vrozenou venkovskou nedůvěřivost. Ale bylo v ní i něco z velké provinční buržoazie. V jejím chladném vystupování byla pýcha, již nemohlo nic narušit. Až po tu její nehybnost, která byla velice působivá. Po celou dobu, co byl Maigret u ní, neudělala ani jediný krok, ani jediný pohyb, strnula na místě, jako prý znehybní někteří živočichové, kteří v nebezpečí předstírají, že jsou mrtví; i její rty se sotva pohnuly a vyšlo z nich sotva pár slabik. „Tak copak, chudáčku Kostro? Rozhodni se... Udělej něco...“

Kostrá dupal, aby se zahřál, ale nevypadalo to, že se rozhodne k jakékoli akci, dokud ho bude Maigret sledovat.

Situace to byla směšná. Bylo dětinské postavit si takhle hlavu, ale Maigret si ji postavil. Ostatně nic z toho nebylo. V půl deváté vyšel z jednoho domu malý ruměný muž, zamířil k radnici a odemkl dveře vlastním klíčem. Za okamžik nato tam vběhl Kosta.

A to byl jako z udělení první krok, který chtěl Maigret podniknout: požádat o informace místní úřady. Bývalý kolega ho předběhl a Maigret neměl jinou možnost než čekat, až dojde řada na něj.

III. Muž, kterého by rádi viděli za devaterými horami

Později mělo být toto téma pro Maigreta tabu: nikdy o tom dni nepronесl jedině slovo, hlavně o tom dopoledni, a udělal určitě možné i nemožné, aby se k tomu v myšlenkách nevracel.

Nejvíce ho zaráželo, že tady nebyl velkým Maigretem. Protože – co vlastně znamenal v Saint-Aubinu? Nic. Justin Kosta vešel například do budovy radnice před ním. Maigret zůstal třet na ulici mezi domy, které vypadaly jako bachraté jedovaté houby pod oblohou, která připomínala vřed těsně předtím, než praskne. Okukovali ho, toho si byl vědom. Za všemi záclonami se na něj upíraly pohledy.

Jistě, co mu mohlo záležet na názoru několika starých babek nebo řeznice. Ať si ho lidi považují za koho chtějí, ať si třeba i vybuchnou smíchy, když jde kolem, jako to udělaly některé děti, než vešly do školy.

Jenomže Maigret si uvědomoval, že není Maigretem jako v obvyklém životě. Možná je přehnané tvrdit, že se necítil ve své kůži, ale něco takového v tom bylo.

Co by se například stalo, kdyby vstoupil do vápnem vybilého předsálí radnice a zaklepal na šedě nalakované dveře, na nichž bylo napsáno černými písmeny slovo „sekretariát“? Požádali by ho, aby počkal, až na něj dojde řada, jako by si přišel pro rodný list nebo pro podporu. A během celé té doby by takřečený Kostra v malé přetopené kanceláři dál v pohodě kladl otázky tajemníkovi.

Maigret tady nebyl oficiálně. Nemohl se zařadit svou funkcí na kriminální policii, a pokud jde o jeho jméno, kdo ví, jestli v téhle větší vesnici obklopené blátivými bažinami a stojatou vodou ho zná byť jediná osoba?

Konec konců se o tom za chvíli měl přesvědčit. Čekal znuřeně a rozmrzele, až vyjde z kanceláře Kosta. Dokonce dostal nejtřeštnější nápad za celou svou kariéru. Byl už skoro rozhodnutý přilepit se na bývalého kolegu, sledovat ho krok za krokem, ba přistoupit k němu a říct mu bez obalu:

„Podívejte se, Kosto, nemá cenu, abychom si tu my dva hráli na schovávanou. Vy tu nejste pro své potěšení. Někdo vás sem zavolal. Řekněte mi, kdo to je, a vysvětlíte mi, čím vás pověřil...“

Jak se mu v této chvíli zdálo skutečné vyšetřování, oficiální vyšetřování, snadné! Kdyby byl úředně v místě spadajícím do jeho resortu, stačilo by vejít na poštu:

„Komisař Maigret. Spojte mě okamžitě s kriminální policií... Haló... To jsi ty, Janviere...? Skoč do vozu... Přijed' sem... Až uvidíš vycházet Kostru... Ale ovšem, Justina Kostu... Dobrá... Budeš ho sledovat, nespustíš ho z očí...“
Kdo ví? Možná že by dal sledovat i Etienna Nauda, kterého právě zahlédl za volantem jeho vozu, jak uhání směrem k Fontenay.

Jak snadné je být Maigretem! Máte k dispozici zdokonalený aparát policie. Navíc vyslovíte zcela lhostejně své jméno a lidé jsou omráčeni a rozkrájeli by se pro vás.

Kdežto tady ho znají tak málo, že přes všechny fotografie a články, které o něm často vyšly v novinách, si ho Etienne Naud spletl s Justinem Kostou.

Přijali ho vlně, protože ho poslal z Paříže švagr vyšetřující soudce, ale copak to ve skutečnosti nevypadalo, že si kladou otázku, co sem přijel dělat? Smysl celého toho přijetí, kterého se mu dostalo, byl asi následující:

„Můj švagr Bréjon je roztomilý chlapík, který to s námi myslí určitě dobře, ale nežije v Saint-Aubinu už příliš dlouho a o té zdejší záležitosti si dělá falešné představy. Je to od něho moc hezké, že vás sem poslal. Od vás je to moc hezké, že jste přijel. Přijímáme vás, jak to nejlip jde. Jezte. Pijte. Pojďte si se mnou obhlédnout hospodářství. Za nic na světě nepovažujte za nutné zůstat tady v tom vlhkém nezajímavém kraji. Ani nepovažujte za nutné zabývat se tou zdejší aférou, která je bezvýznamná a týká se jen a jen nás.“

Pro koho vlastně pracuje? Pro Etienna Nauda. Přitom Etienne Naud evidentně nestojí o to, aby se záležitostí vážně zabýval.

Pokud jde o ten noční incident, to byl vrchol! Geneviève mu klidně vtrhne do pokoje a prohlásí v podstatě toto:

„Byla jsem milenkou Alberta Retailleaua. Čekám s ním dítě. Ale jestli řeknete jediné slovo, zabiju se.“

Pokud však byla skutečně Albertovou milenkou, pak jsou najednou obvinění vznesená proti Naudovi víc než podložená. Pomyslela na to? Obvinila otce vědomě?

Ani vlastní matka oběti nic neřekla, nic nepotvrdila, nic nepopřela, jako by v podstatě celým svým postojem prohlašovala:

„Co se do toho pletete?“

Pro všechny, dokonce i pro staré babky ukryté za lehce se pohybuujícími záclonami, dokonce i pro školní děti, které ho před chvílí předbíhaly, otáčely se a drze si ho prohlížely, byl nežádoucím vetřelcem. A něčím ještě horším! Byl podezřelý, nevěděli odkud a za jakým účelem přijel.

Takže přičteme-li k tomu ještě scénérii a to, jak tam tak chodil s rukama v kapsách těžkého zimmeru, měl dojem, že je jako ti ohyzdní chlapi, trýznění tajnými neřestmi, co se potulují v blízkosti brány Saint-Martin, a jakmile zahlédnou policistu z mravnostní brigády, svěsí ramena, koukají stranou a šinou si to opatrně podél zdí.

Působil tak na něj Kosta? Měl sto chutí poslat si k Naudům pro kufr, sednout do prvního vlaku a oznámit soudci Bréjonovi:

„Nechtějí mě tam... Ať se z toho váš švagr dostane sám...“

Přece jenom však vstoupil do budovy radnice, zatímco bývalý inspektor z ní odcházel s aktovčenkou pod paží, což v očích obyvatel zřejmě zvyšovalo jeho prestiž, protože vypadal na právníka.

Obecní tajemník, páchnoucí malý muž, ani nevstal.

„Přejete si?“

„Komisař Maigret z kriminální policie. Jsem v Saint-Aubinu jen neoficiálně a rád bych od vás získal nějaké informace.“

Muž zaváhal, viditelně rozmrzelý, pak však Maigretovi přece jen nabídl židli se sedadlem vyplétaným slámou.

„Řekl vám ten soukromý detektiv, který odtud právě vyšel, pro koho pracuje?“

Tajemník nerozuměl, nebo dělal, že otázce nerozumí. A tak tomu bylo takřka se všemi otázkami, které komisař položil.

„Vy jste znal Alberta Retailleaua. Řekněte mi, co si o něm myslíte?“

„Byl to hodný chlapec... Ano, dá se říct, že to byl hodný chlapec... Nedalo se mu nic vytknout...“

„Běhal za ženskými?“

„Byl to mladý člověk, že? Někdy ani nevíme, co mladí hoši dělají. Ale pokud jde o běhání, nedá se říct, že by za nimi běhal...“

„Měl nějaké styky se slečnou Naudovou?“

„Říkalo se to... Šířily se o tom pověsti... Pověsti jsou vždycky jen pověsti...“

„Kdo objevil mrtvolu?“

„Ferchaux, přednosta. Zatelefonoval na radnici a starostův zástupce hned telefonoval na četnickou stanici v Benetu, protože v Saint-Aubinu četnická stanice není...“

„Co řekl lékař, když mrtvolu prohlédl?“

„Co řekl...? Že je mrtvý... To už nebylo abych tak řekl tělo... Přešel přes ně vlak...“

„Přesto ale Alberta Retailleaua poznali?“

„Jak prosím? No samozřejmě... Retailleau to byl určitě...“

„V kolik hodin projížděl poslední vlak?“

„V pět hodin sedm minut ráno.“

„Lidem se nezdálo divné, že Retailleau byl na kolejích v takové zimě v pět hodin ráno?“

Tajemníkova odpověď byla vskutku paměťhodná:

„Bylo sucho. Byla jinovatka.“

„Přes to všechno se šířily pověsti...“

„Pověsti, ano... Tomu nemůžete zabránit...“

„A podle vašeho osobního názoru to byla přirozená smrt?“
„To je dost těžké, udělat si na to vlastní názor.“
A když Maigret promluvil o paní Retailleauové:
„Hodná paní, statečná. O té se nedá říct nic špatného.“
Když mu předhodil Nauda:
„Laskavý člověk. Už jeho otec, soudní rada, byl znamenitý pán...“
A když se konečně zeptal na mladou dívku...
„Hezká slečna...“
„Spořádaná?“
„Jistěže musela být spořádaná... Její matka je nejváženější osobou široko daleko...“
To všechno vyslovil malý tajemník bez přesvědčení, zdvořile, nic víc, dloubal se přitom v nose a se zájmem pak prohlížel, co odtud vydoloval.
„A co pan Groult-Cotelle?“
„Taky moc slušný člověk. Nic ze sebe nedělá...“
„Je s Naudovými v důvěrném vztahu?“
„Vidí se často, to ano. Patří přece k stejné vrstvě, ne?“
„Kdy se našla Retailleauova čepice nedaleko Naudova domu?“
„Kdy? To je právě ono... Našla se vůbec?“
„Bylo mi řečeno, že nějaký Désiré, který sváží mléko do mlékárny, našel Albertovu čepici v rákosí při břehu kanálu...“
„Povídalo se to...“
„Není to snad pravda?“
„Těžko říct, jestli je to pravda. Désiré je většinou opilý.“
„A když je opilý...?“
„Jednou řekne to, podruhé zas ono...“
„Ale co ta čepice! To je věc, můžete ji vidět, ohmatat. Někteří ji viděli.“
„Aha.“
„Přece musí ještě někde být...“
„Možná... Já to nevím... To víte, my nejsme od policie a nestaráme se o to, co se nás netýká...“
Nešlo to říct výmluvněji, než to udělal ten špinavý malý mužský, který se teď tetelil spokojeností, jak Pařížana usadil. Několik minut nato stál už Maigret na ulici a nebyl o nic chytřejší než předtím, nebo spíš nabyl jistoty, že nikdo mu nepomůže objevit pravdu.
Co sem tedy vlastně přijel dělat, když o pravdu nikdo nestojí? Není lepší vrátit se do Paříže a oznámit Bréjonovi:
„Tak to bychom měli... Váš švagr nestojí o to, aby se zahájilo vyšetřování té aféry. Nikdo v okolí o to nestojí... Vrátil jsem se... Připravili mi tam znamenitou večeři...“
Podle mosazného štítku na domě poznal notářův dům, který kdysi zřejmě patřil Bréjonovu otci a jeho sestře, provdané Naudové. Byla to velká budova z šedého kamene a v navlhlé šedi oblohy působila zrovna tak věčně a neproniknutelně jako zbytek vesnice.
Prošel kolem Zlatého lva. V hospodě někdo byl, bavil se s hospodskou a Maigret měl dojem, že mluví o něm, že přistoupili k oknu, aby si ho prohlédli.
Přijížděl nějaký cyklista. Maigret ho poznal, ale neměl čas se obrátit. Byl to Alban Groult-Cotelle, vracel se na kole od Naudů a teď seskočil z kola.
„To jsem rád, že jsem vás potkal, a zrovna pár kroků od našeho domu. Uděláte mi tu radost a vypijete si se mnou aperitiv? Byl bych moc rád...! U nás je to skromné, ale mám pořád ještě pár lahví starého portského...“
Maigret ho tedy doprovodil. Nesliboval si od toho nic zvláštního, ale šel s ním, protože to bylo lepší, než se bezcílně potulovat ulicemi nepřátelsky naladěné vesnice.
Byl to rozlehlý dům. Zdálky mohl budit závist. Byl důkladně stavěný, rozložitý, a s černým kovááním na oknech a dveřích a příkrou střechou krytou břidlicí vypadal jako měšťanská pevnost.
Uvnitř bylo cítit chudobu a chátrání. Služka s nevrlým výrazem byla hrozná špindíra, přesto Maigret podle určitých pohledů usoudil, že s ní Groult-Cotelle spí.
„Promiňte ten nepořádek... Žiju sám, jako starý mládenec... Kromě knih se o nic jiného nezajímám, takže...“
Takže tapety se odlepovaly od stěn, byly na nich vlhké skvrny, záclony byly zašedlé prachem, a než člověk našel židli, která by pevně držela na všech nohách, musel vyzkoušet tak tři čtyři. Bezpochyby proto, aby se šetřilo dřevem, topilo se v jediné místnosti v přízemí a ta sloužila jako salón, jídelna a knihovna. Stál tu i divan a Maigret podezřívá svého hostitele, že nejčastěji spává tady dole.
„Posaďte se, prosím. To je ale opravdu škoda, že jste nepřišel v létě, to náš kraj působí příznivějším dojmem... Co si myslíte o mých přátelích Naudových...? Vynikající rodina...! Známe... Lepšího člověka, než je Naud, byste nenašel... Možná ne moc hluboká povaha... Možná i trošinku pyšný, ale je to taková naivní, upřímná pýcha... Víte, že je nesmírně bohatý?“
„A co Geneviéva Naudová?“
„Půvabná, nic víc... Ano, dá se o ní říct, že je půvabná...“
„Doufám, že budu mít příležitost ji poznat, že její indispozice bude jen přechodná...“
„Jistě... jistě... To víte, mladá děvčata... Na vaše zdraví...“
„Znal jste Retailleaua?“
„Podle vidění. Jeho matka je prý výtečná žena. Kdybyste tu zůstal déle, ukázal bych vám náš kraj, jsou tu ve vesnicích

tu a tam zajímaví lidé... Můj strýc, generál, říkával s oblibou, že na venkově, a především v našem kraji Vendée...“
Zase nic! Jestli ho Maigret nechá mluvit, Groult-Cotelle se pustí do přehledu rodokmenů všech rodin v kraji.

„Už vás budu muset opustit...“

„Pravda, vaše pátrání... Postupuje to nějak...? Máte naději? Podle mého názoru by se měla udělat jedna věc, objevit člověka, který je původcem všech těch pověstí...“

„Máte představu, kdo by to mohl být?“

„Já? Ani nápad! Hlavně probíhá nikde netvrdíte, že o té věci mám vůbec nějakou představu... Dnes večer se asi uvidíme, protože Etienne mě pozval na večeři, a pokud nebudu mít moc práce...“

Jaké práce, hrome? Člověk by pomalu věřil, že slova mají v tomhle kraji jiný význam než jinde.

„Slyšel jste něco o té čepici?“

„O jaké čepici...? Ach ano, už jsem byl myšlenkami jinde... Slyšel jsem cosi... Ovšem je to vůbec pravda? Našla se skutečně? V tom to právě vězí, vidíte?“

Ne, v tom to nevězelo. Tak například dívčino doznání bylo stejně vážné jako nález čepice. Ale dalo se to doznání brát v úvahu?

O pět minut později zvonil Maigret u dveří místního lékaře. Otevřela mu drobná služka a ta zprvu tvrdila, že doktor ordinuje v jednu hodinu. Musel být neodbytný. Uvedla ho do garáže, kde vysoký krevnatý chlapík spravoval motorku.

„... Komisař Maigret... Kriminální policie... Zcela neoficiálně...“

„Dovolíte, vezmu vás do ordinace a umyju si ruce...“

Maigret čekal u rozkládacího stolu pokrytého voskovaným plátnem, kde lékař vyšetřoval své nemocné.

„Tak vy jste ten slavný komisař Maigret...? Často jsem o vás slyšel. Mám kamaráda asi pětadvacet kilometrů odtud a ten sleduje v novinách všechny zprávy... Kdyby věděl, že jste v Saint-Aubinu, byl by tady v tu ránu... To vy jste, myslím, vyšetřoval tu aféru s vrahem Landruem?“

Padl zrovna na jedno z mála vyšetřování, v němž Maigret nehrál žádnou roli.

„Čemu vděčíme za to, že jste pocítil svou přítomností Saint-Aubin? Protože ona to čest je... Jistě si se mnou vypijete skleničku... Jedno z našich dětí je zrovna nemocné a uložili jsme ho v salóne, kde je tepleji, proto vás přijímám tady...“

Tak aspoň malou skleničku, co říkáte?“

To bylo vše. Maigret vlastně nezískal nic než tu skleničku.

„Retaillau? Milý chlapec... Myslím, že to byl i hodný syn. V každém případě jeho matka, když jsem ji léčil, si na něho nikdy nestěžovala. Ta žena, to je ale charakter... Zasloužila si docela jiné postavení, než jaké má. Konec konců je z velmi dobré rodiny... Všichni byli velice překvapení, že si bere Josepha Retaillaua, pouhého dělníka z Mlékárny...“

„Etienne Naud? To je, pane, chlapík... Chodíme spolu na hony. Střelec prvního řádu... Groult-Cotelle? Ne, o tom se nedá říct, že je to lovec, ale bude to tím, že je krátkozraký... Takže vy už znáte kdekoho... Tinu jste už taky viděl? Vy ještě neznáte Tinu? Upozorňuji, že to jméno vyslovuji s velkou úctou jako každý tady v Saint-Aubinu. Tina je matka paní Naudové. Chcete-li, je to paní Bréjonová. Její syn je vyšetřujícím soudcem v Paříži. Ano, to je jistě ten, kterého znáte... Ona sama je rozená La Noueová, známá rodina ve Vendée... Nechce zatěžovat dceru a zetě a žije sama poblíž kostela. V dvaosmdesáti je ještě čilá, je to jedna z mých nejneposlušnějších pacientek...“

Zůstanete pár dní v Saint-Aubinu?

Cože...? Čepice? Ach ták... Ne, já osobně jsem o tom nic neslyšel... Totiž jakési nejasné narážky... To víte, na všechno je už teď trochu pozdě. Kdybych byl něco věděl bezprostředně po smrti, mohl jsem provést pitvu... Ale vžijte se do mé situace. Řekli mi, že chudáka chlapce přejel vlak. Konstatoval jsem, že ho opravdu vlak přejel, a pochopitelně jsem podle toho taky sepsal zprávu...“

Maigret, zakaboněný, by přísahal, že se všichni domluvili a teď si ho buď neochotně, nebo radostně posílají jako balónek a přes jeho hlavu na sebe spiklenecky mrkají.

Obloha je skoro jasná. Odráží se ve všech kalužích a bláto se místy leskne.

Komisař znovu projde hlavní ulicí, ani se nepodíval, jak se jmenuje, ale jistě to bude ulice Republiky. Napadne ho vstoupit ke Třem mulám naproti Zlatému lvu, kde byl ráno tak špatně přijat.

Hospodský sál je jasnější, vybiléný, s barvotiskovými obrázky na stěnách a fotografií prezidenta republiky z doby před třiceti nebo čtyřiceti lety. Vzadu je ještě jeden sál, prázdný a tmavý, papírové girlandy a pódium prozrazují, že se tam v neděli tančí.

U jednoho stolu a u jedné láhve kyselého vína sedí čtyři muži a při komisařově příchodu jeden z nich významně zakašle, jako by ostatním ohlásil:

„Už je tady...“

Maigret usedl na lavičku na druhém konci sálu. A tentokrát cítil, že se cosi změnilo. Muži zmlkli. Před jeho příchodem určitě neseděli a nekoukali na sebe s lokty opřenými o stůl a bez jediného slova.

Sehráli úplnou němou scénu, lokty se přiblížily, chlapi se dotýkali rameny, až konečně nejstarší, který měl vedle sebe bič, si pořádně odplivl na zem, což vyvolalo výbuch smíchu.

Ten plivanec patřil Maigretovi?

„Co si dáte?“ přišla se ho zeptat dosud mladá žena. Chovala v náručí zapatlané děcko a jeden bok měla při tom výš než druhý.

„Dejte mi rosé.“

„Flašku?“

„Třeba.“

Maigret tahal pomalu, ale vztekla z dýmky, protože tady se nesetkával už jenom se skrytým nebo tlumeným nepřátelstvím jako až dosud: tentokrát se mu vysmívají, dokonce by se dalo říct, že ho provokují.

„Co ti mám povídat, chlapče, něčím se člověk žít musí,“ pronesl kočí po dlouhém tichu a aniž se ho kdo na co ptal. Nato se ostatní rozesmáli, jako kdyby ta prostá slova měla pro ně nějakou zvláštní šťavnatost. Jen jeden z nich se nesmál, mladý osmnáctiletý nebo devatenáctiletý hoch s jizvami po planých neštovicích v tváři a jasnými šedými očima.

Opíral se loktem o stůl a díval se Maigretovi do očí, jako by mu chtěl dát pocítit celou tíhu své nenávisti nebo pohrdání.

„Ale stejně, chlap, co má kapku hrdosti v těle, tohle dělat nemůže!“ zavrčel jiný.

„Tam kde jsou prachy, se tě na hrdost nikdo neptá...“

Možná že to všechno nic neznamenalo, ale Maigret pochopil.

Konečně padl na opoziční skupinku, abychom se vyjádřili jako v politice.

Kdo ví? Možná že všechny pověsti vycházejí tady odtud, od Tří mul. Jestli se tady ti chlapi pouštějí do něho, pak je to proto, že si myslí, že ho Etienne Naud platí za to, aby umlčel pravdu.

„Poslyšte, pánové...“

Vstal. Pokročil k nim, a přestože nebyl ani za mák ostýchavý, cítil, jak se mu krev hrne do uší.

Přivítalo ho absolutní ticho. Jen mladík se mu ještě díval do tváře, kdežto ostatní se v rozpacích odvrátili.

„Vy jste odtud z kraje, mohli byste mi tedy dát nějaké informace a tím taky pomoci spravedlnosti.“

Zatrachtili chlapi, ti ale dovedou být nedůvěřiví! Maigretova věta jim zalichotila, ale ještě se nevzdávají, a starý kočí s pohledem na vlastní plivanec rozstříknutý na podlaze zavrčí:

„Či spravedlnosti? Té Naudově?“

Komisař pokračoval, jako by byl neslyšel, a hospodská se mezitím postavila do dveří od kuchyně.

„K tomu bych potřeboval najít především dvě věci. Za prvé Retaillauova přítele, skutečného přítele, který s ním možná prožil ten poslední večer...“

Podle natočení tří mužů k tomu nejmladšímu Maigret pochopil – to je on.

„Pak bych potřeboval dostat do rukou tu čepici. Chápete, co tím chci říct.“

„Tak do toho, Louisi!“ zavrčel starý vozka a balil si cigaretu.

Mladík však ještě nebyl přesvědčen.

„Kdo vás posílá?“

To je vskutku poprvé, co je Maigret nucen skládat účty nějakému mladému venkovanovi. Ale je to nutné. Chce si ho za každou cenu získat.

„Komisař Maigret z kriminální policie...“

Kdo ví? Možná že chlapec o něm čírou náhodou už slyšel? Naneštěstí ne.

„Proč bydlíte u Naudů?“

„Protože byl o mém příjezdu uvědomen a přijel pro mě na nádraží. Neznal jsem to tady...“

„Jsou přece hotely...“

„To jsem netušil...“

„Kdo je ten chlap, co se ubytoval naproti?“

Tady je vyslýchán on, Maigret!

„Soukromý detektiv.“

„Pro koho pracuje?“

„Nemám zdání.“

„Proč se to teda až do dneška nezačalo vyšetřovat? Albert už je tři týdny po smrti...“

„Výborně, chlapče, tak jen do toho!“ jako by říkali mladíkovi tři starší muži, a on se urputně vzpíral vlastní ostýchavosti.

„Nikdo nepodal žalobu.“

„Takže jde kohokoli zabít, a jakmile není podaná žaloba...“

„Lékař došel k závěru, že šlo o nehodu.“

„Copak byl u toho, když se to stalo?“

„Jen co budu mít dost podkladů, vyšetřování bude oficiální.“

„Čemu říkáte podklady?“

„Například kdyby se dalo dokázat, že čepice byla objevena mezi Naudovým domem a místem, kde bylo nalezeno tělo.“

„Musíš ho zavést za Désiréem,“ řekl nejtlustší z mužů, který na sobě měl pracovní halenu tesaře. „Ještě jednou to samý, Mélie. Přines další sklenku...“

Už to je pro Maigreta vítězství.

„V kolik hodin odešel ten den Retaillau z hospody?“

„Mohlo být tak půl dvanáctý...“

„Bylo vás tu hodně?“

„Čtyři. Hráli jsme žolíky.“

„Odcházeli jste společně?“

„Dva šli doleva. Já jsem Alberta kousek doprovodil...“

„Kterým směrem?“

„K Naudovým“

„Svěřoval se vám?“

„Ne.“

Mladý muž se zasmušil. Odpověděl ne, nerad, zřejmě ve snaze být naprosto poctivý.

„Neřekl vám, co jde k Naudům dělat?“
„Ne. Zuřil.“
„Na koho?“
„Na ni.“
„Tím miníte slečnu Naudovou? Mluvil o ní s vámi někdy předtím?“
„Ano...“
„Co vám povídal?“
„Všechno a nic... Nic přesného. Chodil tam skoro každou noc. „
„Chlubil se tím?“
„Ne. (Vyčítavý pohled.) Byl zamilovaný a bylo to na něm vidět. Nedovedl to prostě skrývat.“
„A ten poslední večer byl našťvaný?“
„Ano. Celý večer při kartách myslel na něco jiného a pořád se koukal na hodinky. Na cestě, než jsme se rozešli...“
„Kde to bylo?“
„Pět set metrů od Naudova domu.“
„Vlastně na místě, kde ho našli mrtvého?“
„Skoro... Doprovodil jsem ho na půl cesty.“
„A jste si jist, že šel dál tím směrem?“
„Ano. Řekl mi se slzama v očích a tiskl mi přitom obě ruce:
'Je konec, kamaráde...' „
„Čemu měl být konec?“
„No mezi ním a Geneviévou. Tak jsem tomu aspoň rozuměl... Chtěl říct, že tam jde naposledy.“
„Ale šel tam?“
„Tu noc svítil měsíc... Mrzlo... Zablýhl jsem ho, když byl asi sto metrů od domu...“
„A co čepice?“
Mladý Louis vstal a podíval se po chlapech rozhodným pohledem.
„Pojďte...“
„Ty mu věříš, Louisi?“ zeptal se jeden ze starších mužů. „Dej si pozor, chlapče: `Ale Louis byl ve věku, kdy člověk dává lehce v sázku všechno. Podíval se Maigretovi do očí, jako by říkal:
„Jestli mě zradíš, seš pěkná svině.“
„Pojďte se mnou, je to pár kroků...“
„Co tvá sklenka... A vaše, pane komisaři... A hlavně tomu klukovi můžete věřit všechno, co vám řekne... Je čistý jako křišťál...“
„Na vaše zdraví, pánové...“
Maigret si s nimi přitůkl. Jinak to nešlo. Tlusté skleničky do sebe narazily se zazvoněním a Maigret už odcházel za Louisem, dokonce zapomněl zaplatit svůj džbánec vína.
Právě v tom okamžiku vešel na protější straně ulice Kostra ke Zlatému lvu s aktovkou pod paží. Že by se Maigret mylil? Zdálo se mu, že na tváři bývalého kolegy, kterou viděl teď jen z profilu, zahlédl sardonický úsměv.
„Pojďte... tudy...“
Procházejí uličkami, o nichž předtím Maigret neměl ani zdání a které spojují ty tři čtyři ulice městečka.
V jedné z těch záhumenních uliček, kde jsou před domky malé oplocené zahrádky, strčil Louis do vrátek, na nichž byl zavěšen zvonek, a ohlásil:
„To jsem já...!“
Vešel do kuchyně, kde u společného stolu obědvalo asi pět dětí.
„Co se děje, Louisi?“ zeptala se matka a v rozpacích hleděla na Maigreta.
„Počkejte na mě tady. Okamžik, pane...“
Vyběhl po schodech vyústujících do kuchyně, vešel nahore do pokojíku, bylo slyšet, jak otvírá zásuvku komody.
Chodil sem a tam, převrátil židli, zatímco jeho matka nevěděla, jestli má nebo nemá Maigreta přivítat, ale přece jen za ním nakonec zavřela aspoň dveře. Louis sešel dolů, bledý, rozrušený.
„Někdo ji ukradl!“ oznámil s pohledem upřeným na matku.
A obrácen k matce zeptal se bez okolků:
„Někdo tady byl... Kdo? Kdo tady byl dneska ráno?“
„No tak! Louisi.“
„Kdo? Řekni mi kdo... Kdo ukradl tu čepici?“
„Nevím ani, o jakou čepici jde.“
„Někdo byl u mne v pokoji.“
Byl tak rozčilený, až to vypadalo, že matku uhodí.
„Tak uklidniš se nebo ne?! Nevidíš, jakým tónem se mnou mluvíš?“
„Bylas celou tu dobu doma?“
„Byla jsem u řezníka a u pekaře.“
„A co děcka?“
„Dala jsem je k sousedce jako obvykle.“
Zřejmě dvě nejmenší, co ještě nechodí do školy.
„Promiňte, pane komisaři, já tomu vůbec nerozumím. Ještě ráno byla čepice v mé zásuvce. Vím to určitě. Viděl jsem ji...“
„O jakou čepici jde? Odpovíš mi? Vypadáš opravdu, jako by ses zbláznil! Udělal bys líp, kdyby ses posadil a najedl se.“

A tady ten pán, co mu nenabídneš ani židli...“

Ale Louis se na matku ostře, podezřívavě podíval a táhl Maigreta ven.

„Pojďte... Musím s vámi ještě mluvit. Přisahám vám při památce mého nebožtíka otce, že ta čepice...“

IV. Krádež čepice

Nedočkavý mladík spěchal skoro v předklonu, s krkem nataženým dopředu, a za sebou táhl těžkého Maigreta, jemuž nepřiměřenost situace pořád ještě trochu vadila. Kdyby je tak někdo pozoroval – ten mladší horečně něco vykládá, přesvědčuje a vede staršího jako na Montmartru, kde takoví malí nahaněči vlečou někdy skoro násilím ustrašeného měšťáka za pánbůhvíjakými rozkošemi.

Louisova matka stála na prahu domku a volala, když už zahýbali za roh uličky:

„Ty nebudeš jíst, Louisi?“

Slyšel to vůbec? Byl rozohněný, rozpálený. Co si tomu pánovi z Paříže slíbil a nedostál svému slovu, protože se přihodilo něco nepředvídaného. Nebudou ho považovat za podvodníka? Nebude tím kompromitována kauza, za jejíhož zastánce se sám prohlásil a na níž mu tolik záleží?

„Chci, abyste to slyšel přímo od Désirého. Tu čepici jsem měl já, byla v mém pokoji. Kdo ví, jestli matka říká pravdu.“

Maigret si tu otázku kladl taky a v témž okamžiku si vzpomněl na inspektora Kostu – dovedl si docela dobře představit, jak přelstil matku šesti dětmi.

„Kolik je hodin?“

„Dvanáct deset...“

„Désiré musí být ještě v Mlékárnách. Pojďme tudy, zkrátíme si cestu.“

Brali to stále zadními uličkami, procházeli kolem chudých domečků, o kterých Maigret do té chvíle neměl tušení; na jednom místě se jim vyřítila pod nohy zabláčená prasnice.

„Jednou večer, počkejte, právě v den pohřbu, vešel Désiré ke Zlatému lvu, hodil na stůl čepici a zeptal se v nářečí, komu patří. Já ji poznal hned, protože jsem byl s Albertem v Niortu, když si ji kupoval, ještě jsme se dohadovali, jakou si má vybrat barvu.“

„Vyučil jste se nějakému řemeslu?“

„Truhlářině. Nejlustší z těch chlapů, co byli před chvílkou u Tří mul, je můj mistr. Ten večer, co o něm mluvím, byl Désiré nadraný. V hospodě bylo přinejmenším šest osob. Zeptal jsem se ho, kde čepici našel. On totiž sváží konve s mlékem z malých statků na bažínách, a protože by se tam nedostal nákladářkem, jezdí tam lodkou...“

„Našel jsem ji v rákosí,“ odpověděl, „hned vedle uschlýho topolu.“

Opakuju vám, že v tu chvíli ho tam slyšelo nejméně šest osob. Tady ví každý malý dítě, že uschlý topol je mezi Naudovým domem a místem, kde našli Albertovo tělo.

Pojďte tudy... Zajdeme do Mlékáren, tamhle vlevo je už vidět komín.“

Vyšli ven z městečka. Tady byly zahrádky vroubené tmavými živými ploty. Kousek dál už bylo vidět nízké, obílené budovy Mlékáren a vysoký komín, stoupající rovně jakoby až k obloze.

„Nevím, co mě to napadlo strčit si čepici do kapsy. To už jsem vycítil, že moc lidí má zájem na tom, aby se o té věci přestalo mluvit...“

„To je čepice mladýho Retailleaua,“ řekl někdo.

A Désiré, třebaže byl namol, hned svařil obočí. Pochopil, že by ji neměl najít tam, co ji našel.

'Viš to jistě, Désiré, že to bylo u uschlého topolu?'

'Proč bych si tím neměl bejt jistej?'

A už druhý den, pane komisaři, tvrdil něco jinýho. Když jsme ho žádali, aby to místo popsal přesněji, odpovídal:

'Támhle... Co já vím, kde to bylo! Už mně s tím dejte pokoj...!'

Hned vedle budov Saintaubinských mlékáren byly uvázané loďky s plochým dnem, teď už plné konví mléka.

„Ty, Philippe, je už starý Désiré zpátky?“

„Nemůže bejt zpátky, protože nikam nešel. Včera se určitě zase pěkně zpálkoval, protože dneska ráno pro mlíko nejel...“

Maigretovi se něco mihlo hlavou.

„Myslíte, že ředitel bude v tuhle dobu v podniku?“ zeptal se svého průvodce.

„Bude asi ve své kanceláři. Ty postranní malé dveře...“

„Počkejte na mě...“

Zastihl Oscara Drouheta, ředitele Mlékáren, u telefonu. Představil se. Drouhet měl v sobě vážnost a vyrovnanost venkovských řemeslníků, kteří se vypracovali na malé továrničky. Potahoval z dýmky, pozoroval Maigreta, nechal ho mluvit, snažil se udělat si o návštěvníkovi svou představu.

„Kdysi jste zaměstnával otce Alberta Retailleaua, že? Podle toho, co jsem slyšel, se stal obětí pracovního úrazu...“

„Povolilo těsnění kotle.“

„Domnívám se, že vdově vyplácíte dost vysokou rentu?“

Byl to inteligentní muž, protože okamžitě pochopil, že pod slovy otázky jsou skryty jisté narážky.

„Co máte na mysli?“

„Žalovala vás tehdy vdova, nebo jste sám...“

„V tom nemusíte hledat žádné záhady. K úrazu došlo mou vinou. Retailleau mi dva měsíce opakoval, že kotel by potřeboval generálku, že bychom ho dokonce měli nahradit novým. Byli jsme tenkrát v plné sezóně, a tak jsem to pořád odkládal...“

„Vaši dělníci byli pojištěni?“

„Ano, ale ne na moc...“

„Promiňte. Dovolte, abych se zeptal, jestli to pojištění nebylo moc vysoké podle vás, nebo podle...“

Už si rozuměli, tak dobře, že Maigret nechal větu nedořečenou.

„Vdova měla své požadavky, měla na to právo,“ připustil Oscar Drouhet.

„Jsem přesvědčen,“ pokračoval komisař s náznakem úsměvu, „že za vámi nepřišla sama, abyste prostudoval otázku renty. Poslala za vámi právníky...“

„Je na tom něco divného? Žena se v takových věcech nevyzná, že. Uznal jsem oprávněnost jejích požadavků a k rentě vyplácené pojišťovnou jí dávám poukazovat druhou. Navíc jsem hradil synovi studia a vzal jsem ho k sobě, jakmile byl ve věku, kdy mohl začít pracovat. Koneckonců se mi to vyplatilo, protože to byl rovný chlapec a dřič, inteligentní, schopný vést celý provoz v mé nepřítomnosti...“

„Děkuji vám. Nebo spíš ještě jednu otázku: nepřišla vás Albertova matka navštívit po Albertově smrti?“

Řediteli se podařilo zadržet úsměv, ale v hnědých očích se mu zajištilo.

„Ne, dosud nepřišla.“

Maigret se tedy v odhadu paní Retailleauové nezmýlil. Byla to žena, která se dovedla bránit, v případě potřeby uměla i zaútočit a nikdy neztrácela ze zřetele své zájmy.

„Désiré, ten, co pro vás sváží mléko, prý dnes ráno nepřišel do práce?“

„Občas se mu to stává, když je nalitý víc než normálně...“

Maigret se vrátil k svému výrostkovi podobanému od neštovic, který měl hrozný strach, že by ho někdo mohl nebrat vážně.

„Co vám povídal? Je to slušný člověk, ale patří spíš k tomu druhému klanu.“

„K jakému klanu?“

„Ke klanu pana Nauda, doktora, starosty... Proti mně vám nemohl říct nic...“

„To ne...“

„Musíme najít starýho Désirého... Stavíme se u něj doma, jestli souhlasíte... Není to daleko...“

Vydali se zpátky a oba zapomněli, že je doba oběda. Na okraji městečka, když procházeli kolem zadního vchodu do jednoho domku, zaklepal Louis na prosklené dveře, otevřel je a zavolal do přitmy:

„Désiré, jsi tam, Désiré...?“

Jedině kočka se mu přišla třít o nohy, zatímco Maigret objevoval ne byt, ale doupě, postel bez podušky a prostěradla, kam se zřejmě uléhalo v šatech, litinová prasklá kamínka, staré hadry, prázdné láhve, kupu kostí.

„Asi zas někde chlastá. Pojdte.“

Pořád ta obava, že ho neberou vážně.

„Víte, on kdysi pracoval u Etienna Nauda. A přestože ho pak vyhodili, zůstal s Naudem zadobře... Ten chlap chce být zadobře s každým, proto taky hned druhý den po tom večeru, co jsem vám o něm povídal, hrál komedii a zatloukal, když se ho vyptávali na čepici.“

'Jaká čepice...? Aha, ten hadr, co jsem sebral nevím kde...? Už ani nevím, co s ní je...!'

A já vás mohu ujistit, pane, že na té čepici byly skvrny od krve, jak jsem to napsal prokurátorovi.“

„To vy jste psal ty anonymní dopisy?“

„Tři v každém případě. Jestli byly další, tak ty nejsou ode mě. Psal jsem o čepici a pak o Albertovým vztahu k Geneviève Naudové. Počkejte, Désiré je možná tady...“

Bylo to hokynářství, ale Maigret zahlédl přes sklo výkladu, že na konci pultu jsou láhve a vzadu dva stoly pro hosty. Chlapec se vrátil a byl celý pryč.

„Stavoval prý se tady brzy ráno. Zřejmě to bral od nálevny k nálevně...“

Maigret předtím našel jen dvě hospody: U Zlatého lva a Tři muly. Teď jich dřív než za půl hodiny objevil půl tuctu, nebyly to skutečné hospůdky, jen nálevny, o nichž neměl normální chodec ani zdání. Sedlář měl jednu hned vedle svého krámků. Jiná byla u kováře. Všude nebo skoro všude otce Désirého ten den obsloužili.

„V jakým byl stavu?“

„V pořádku.“

A obě strany rozuměly, co to znamená.

„Když odcházel, měl dost naspěch, měl cosi na práci na poště.“

„Pošta je zavřená,“ poznamenal Louis. „Znám poštmistrovou. Stačí zaklepat na okýnko. Otevře nám.“

„Zvlášť když já si potřebuji zatelefonovat,“ řekl Maigret.

A skutečně, jen chlapec zaklepal na okénko, otevřelo se.

„To jsi ty, Louisi? Co bys rád?“

„Tady ten pán z Paříže si potřebuje zatelefonovat...“

„Hned otevřu...“

Maigret požádal o spojení s domem Naudových.

„Haló? Kdo je u aparátu?“

Nepoznával ten hlas. Mužský hlas.

„Haló? Co říkáte? Aha, promiňte... Alban, ano... Nerozuměl jsem... Tady je Maigret... Byl byste tak laskav a řekl paní Naudové, že se k obědu nevrátím? Omluvte mě u ní... Ne, nic důležitého... Ještě nevím, kdy se vrátím...“

Když vyšel z kabiny, poznal na obličejí svého průvodce, že pro něho má zajímavé sdělení.

„Co jsem dlužn, slečno? Díky. Promiňte, že jsem vás vyrušil.“

Na ulici mu vzrušený Louis oznámil:

„Já vám povídal, že se něco děje. Otec Désiré přišel skoro úderem desátý. A víte, co na poště dělal? Posílal pět set franků svému synovi do Maroka... Jeho syn je odjakživa rošťák, jednou mu vzteky puklo v bedně a odjel... Dokud byl tady, denně se s otcem hádali a rvali... Tady Désirého vlastně nikdo nezná jinak než s'atýho. Teď mu syn čas od času píše, vždycky jen nářky a žádosti o peníze... Ale všechny peníze projdou hrdlem starýho, chápáte? Ten nemá nikdy ani vindru... Někdy na začátku měsíce posílá poukázku na dvacet nebo na deset franků. To bych rád věděl... Počkejte... Jestli máte ještě chvíli času, podíváme se k jeho švagrově...“

Ulice a domy, kolem kterých už od rána několikrát prošel, začaly být komisaři známe. Sem tam poznal i obličej, jména na štítech krámků. Místo aby se vyjasňovalo, nebe se znovu zatáhlo, vzduch ztěžkl jakousi nehmamatelnou vlhkostí, dosud to nebyla mlha, ale byla to jen otázka času, kdy padne.

„Jeho švagrová je pletářka, stará panna, a bývala služkou u předešlého faráře. Pojdte, tady je to...“ Vystoupil tři schůdky k vstupním dveřím, zaklepal, otevřel modře nalakované dveře.

„Není tu náhodou Désiré?“

A hned dal Maigretovi znamení, aby šel dál.

„Ahoj, Désiré... Promiňte, slečno Jeanne. Jeden pán z Paříže by rád mluvil s vaším švagrem...“

V malé, velmi čisté místnůstce byl prostřený stůl, stojící u postele překryté obrovskou červenou duchohou. Na kříži s krucifixem visela snítka zimostrázu, na komodě stála madona pod šturcem a na malovaném talíři s textem pod obrázkem dvě kotlety.

Désiré se sice pohnul, jako by chtěl vstát, ale pochopil, že by mohl spadnout ze židle, takže raději zůstal nehybně, důstojně sedět a cosi drmolil, ale jazyk měl tak těžký, že nebyl schopen tvořit slabiky:

„Čím vám můžu sloužit...?“

Byl to zdvořilý člověk. Rád to o sobě říkával.

„Možná že jsem pil... Jo, možná jsem se trochu napil, jenže já, pane, jsem zdvořilej... Každý vám tady poví, že Désiré je ke každému zdvořilej...“

„Podívejte, Désiré, ten pán potřebuje vědět, kde jste našel tu čepici... Však víte, tu Albertovu...“

To stačilo, aby opilcová tvář ztuhla, dostala výraz naprosté otupělosti, a jeho oči, které jako by plavaly, byly ještě kalnější.

„Nerozumím, o čem mluvíš...“

„Nedělejte ze sebe pitomce, Désiré... Vždyť já ji mám... Vzpomínáte si, jak jste ji večer u Françoise hodil na stůl a řekl jste, že jste ji našel poblíž uschlýho topolu...“

Ten starý opičák se nespokojil zapíráním. Šklebil se, zalíbilo se mu to, a tak to přeháněl víc, než bylo třeba. „Vy, pane, rozumíte tomu, co tady ten kluk mele...?“

Proč bych házel nějakou čepici na stůl? Nikdy jsem čepici nenosil... Jeanne! Kde je můj klobouk...? Ukaž pánovi můj klobouk... Ti dnešní kluci nemají ani za groš respektu k šedinám...“

„Désiré...“

„Jakej Désiré...? Désiré je možná opilej, ale je zdvořilej a žádá tě, abys mu říkal pane... Slyšels, usmrkanče, kerej ani neví, kdo je jeho táta!“

„A vy máte zprávy od svého syna?“ zasáhl najednou Maigret.

„Co má být s mým synem? Co udělal můj syn? Dyť je voják, a statečněj!“

„To jsem chtěl právě říct. Bude jistě rád, až od vás dostane ty peníze.“

„To už nemám právo poslat peníze svému synovi? No řekni, Jeanne! Slyšíš? A že bych neměl právo ani na to, abych si

něco slupl u svý švagrový?“

Zpočátku možná měl strach. Teď už se bavil. Hrál sám sobě komedii, takže když Maigret odcházel, šel za ním až na zápraží a byl by se za ním táhl i po ulici, kdyby ho byla Jeanne nezdržela.

„Désiré je zdvořilej... Slyšíš, usmrkanče? A vy z té Paříže, jestli vám někdo řekne, že můj kluk není statečnej...“

Lidi otvírali dveře, Maigret raději mizel.

Louis měl slzy v očích, zatnuté zuby a soukal ze sebe:

„Přisahám vám, pane komisaři...“

„Ale ano, chlapče, vždyť já ti věřím.“

„To asi ten člověk, co se ubytoval u Zlatýho lva, že?“

„Jsem o tom přesvědčen. Ale rád bych o tom měl důkazy. Znáš někoho, kdo byl včera večer u Zlatého lva?“

„Určitě tam byl mladý Liboureau. Chodí tam každý večer...“

„Tak víš, co? Počkám na tebe u Tří mul, a ty se ho zatím běž zeptat, jestli viděl starého Désirého a jestli Désiré mluvil s tím cestujícím z Paříže... Počkej... U Tří mul se snad dá poobědvat, ne? Pak se tam spolu najíme, platí? A teď utíkej...“

Na stole nebyl ubrus. Příbory byly aluminiové. Byl jen salát z červené řepy, králík a kousek sýra s trochou ubohého bílého vína. Přesto však, když se vrátil, ostýchal se Louis usednout ke komisařovu stolu.

„Tak co je?“

„Désiré byl u Zlatýho lva.“

„Mluvil s Kostrou?“

„S kým?“

„Toho si nevšiměj, to je jen taková jeho přezdívka. Mluvil s ním?“

„Nebylo to tak jednoduchý. Ten, co mu říkáte Kos... Na mě to působí tak divně...“

„Jmenuje se Justin Kosta.“

„Podle toho, co mi řekl Liboureau, pan Kosta se skoro celý večer díval, jak chlapi hrají karty, a nic neříkal. Désiré popíjel někde ve svém koutě. Odešel kolem desátý a pár minut potom si Liboureau všim, že Pařížan zmizel. Jenže neví, jestli šel ven nebo nahoru do svýho pokoje...“

„Šel ven...“

„Co budete dělat?“

Hořel touhou jednat, tak byl hrdý na to, že spolupracuje s komisařem.

„Kdo viděl tu velkou sumu u paní Retailleauové?“

„Jozafat... listonoš... Další ochmelka... Říká se mu Jozafat, protože když mu umřela žena, opil se ještě hůř než jindy, brečel a pořád dokola opakoval:

„Sbohem, Céline... Shledáme se v údolí Jozafat... Počkej tam na mě...“

„Co byste radši jako zákusek?“ přišla se zeptat hospodská, která trávila zřejmě celý den s jedním ze svých dětí v náručí a pracovala jen jednou rukou. „Mám sušenky a jabka.“

„Vyber si...“ řekl Maigret.

Chlapec se začervenal.

„Mně je to jedno... Sušenky... Bylo to takhle... Asi deset nebo dvanáct dní po Albertově pohřbu potřeboval listonoš něco vyinkasovat u paní Retailleauové... Ona zrovna uklízela... Šla pro peníze do peněženky, ale chybělo jí padesát franků... a tak přistoupila k polívkový míse na komodě... Jistě jste si jí všiml... Mísa s modrýma kytičkama... Postavila se před ni, aby Jozafat neviděl, co dělá, ale večer přisahal, že viděl tisíčovky, aspoň deset, možná víc... Přitom každý ví, že paní Retailleauová u sebe nikdy nemá tolik peněz najednou... Albert utratil všechno, co vydělal...“

„Za co?“

„Rád se strojl... To není žádný zločin... Rád chodil pěkně oblečený a obleky si dával šít v Niortu. Často platil v hospodě rundy... Matce vždycky odsekl, že přece bere rentu...“

„Hádali se?“

„Někdy... Albert si do ničeho nenechal mluvit, rozumíte? Jeho matka by s ním bývala chtěla točit jako s malým klukem. Kdyby ji poslouchal, nikdy by nechodil večer z domu a do hospody by už teprv nevkroutil. S mou matkou je to zas obráceně. Ta je ráda, když mě doma vidí co nejmiň...“

„Kde bychom našli Jozafata?“

„V tuhle dobu bude asi doma nebo se co nevidět vrátí z první roznášky. Za půl hodiny bude stát u vlaku, přebírá tam pytle polední pošty...“

„Madame, mohli bychom dostat pálenku?“

Maigret zamýšleně pozoroval přes záclony protější okna, představoval si takřečeného Kostru, jak se krmí a taky naslouchá cvrkotu. Brzy se však přesvědčil o svém omylu, protože najednou se s velkým rachotem přihnalo auto a zabrzdilo před Zlatým lvem. Vystoupil z něho Kosta s aktovkou pod paží a naklonil se k řidiči, aby se domluvil o ceně jízdy a zaplatil.

„Čí je ten vůz?“

„Majitele garáže. Před chvílkou jsme šli kolem. Příležitostně dělá taxikáře, když je potřeba převést nemocný lidi nebo něco naléhavýho.“

Auto se otočilo a podle hrčení se dalo usoudit, že nejelo daleko. „Vidíte. Vrátil se s vozem do garáže.“

„Jsi s ním zadobře?“

„Kamarádi se s mým mistrem.“

„Běž se ho zeptat, kam ráno vezl svého pasažéra.“

O pět minut později přiběhl Louis zpátky.

„Byl ve Fontenay-le-Comte. Je to přesně dvaadvacet kilometrů...“

„Neptal ses ho, kde tam byl?“

„Ten pán mu řekl, aby zastavil u Obchodní kavárny v rue de la République. Pařížan vešel dovnitř, pak s někým vyšel ven a řekl řidiči, aby na něj počkal.“

„Nevíš, kdo byl ten jeho společník?“

„Automechanik ho nezná. Byli pryč půl hodiny. Pak se ten, co ho jmenujete Kosta, dal zavést zpátky. Dal jen pět franků spropitného.“

Nejel Etienne Naud taky do Fontenay-le-Comte?

„Pojďme za Jozafatem.“

Ten už nebyl doma. Našli ho na nádraží, kde čekal na vlak. Když se před ním na konci nástupiště objevil Maigret s Louisem, tvářil se otráveně a rychle vešel do přednostovy kanceláře jako někdo, kdo má moc práce. Ale oni na něho počkali.

„Jozafate...!“ zavolal Louis.

„Co chceš? Nemám na tebe čas...“

„Tady by si s tebou někdo rád promluvil.“

„A kdo? Jsem ve službě, a když jsem ve službě...“ Maigret stálo dost úsilí dostrkat ho někam, kde mohli nerušeně hovořit, to je mezi lampárnu a pisoáry.

„Jen malou informaci...“

Bylo cítit, že muž je ve střehu. Dělal, že už slyší vlak a že se bude muset okamžitě vrhnout k poštovnímu vagónu, a zároveň loupil vztekle okem po Louisovi, že ho dostal do téhle situace.

Maigretovi už bylo předem jasné, že se nedozví nic, že kolega Kosta už ho předešel.

„Pospěšte si, už je slyšet vlak...“

„Asi před deseti dny jste byl inkasovat u paní Retailleauové.“

„O služebních věcech mluvit nesmím...“

„Přesto jste o nich mluvil hned ten den večer...“

„Přede mnou!“ vmísil se do řeči chlapec. „Byl tam Avrard, Lhéríteau, mladý Croman...“

Listonoš balancoval z nohy na nohu a zíral na ně tupě a drze zároveň.

„Jakým právem mě vyslýcháte?“

„Snad se tě smí člověk na něco zeptat? Copak seš papež?“

„A co kdybych ho požádal o papíry, tady toho mužského, co se tady už od rána potuluje? Co potom?“

Maigret už se otáčel a šel pryč, protože pochopil, že je zbytečné naléhat. Louis, rozhořčen takovou zlovůlí, se rozčiloval.

„Ty by ses odvážil tvrdit, žeš nemluvil o tisícovkách uložených v polívkový míse?“

„Proč bych se neodvážil? Myslíš, že bych se bál třeba tebe?“

„Mluvíš o nich. Dám ti to zopakovat od těch ostatních. Dokonce jsi řekl, že ty bankovky byly sepnutý špendlíkem...“

Listonoš pokrčil rameny a šel pryč, protože tentokrát vlak opravdu přijížděl a on se postavil tam, kde vždycky zastavuje poštovní vagón.

„Rošťák!“ procedil Louis mezi zuby. „Slyšel jste ho, že? Přesto mně ale můžete věřit. Co bych z toho měl, kdybych lhal? Stejně jsem si hned myslel, že to tak dopadne...“

„Proč?“

„Protože je to vždycky to samý, když jde o ně...“

„O koho?“

„O všechny... Nevím, jak vám to vysvětlit. Žijou mezi sebou. Jsou bohatí. Jsou příbuzní nebo přátelé prefekta, generálů, soudců... Nevím, jestli rozumíte, co chci říct... A tak se jich lidi boje. Nejvýš si pustí hubu na špacír, když si večer trochu víc přičichnou ke skleničce, ale ráno už toho litují... Co budete dělat? Nevrátíte se zpátky do Paříže?“

„Nevrátím, chlapče. Proč?“

„Já nevím. Ten druhý podle všeho...“

Chlapec včas zarazil. Určitě chtěl říct něco jako:

„Ten druhý je o tolik silnější v kramflecích než vy!“

A měl pravdu. V mlze, která se snášela k zemi jako falešný soumrak, měl Maigret vizi Kostova obličeje, jeho tenkých rtů, které se roztahují do sardonického úsměšku.

„Co řekne tvůj mistr, že jsi nebyl v práci?“

„Ten neřekne nic, on k nim nepatří... Kdyby nám mohl pomoci dokázat, že chudáka Alberta někdo zavraždil, ujišťuju vás, že by to udělal...“

Maigret sebou trhl, když za sebou uslyšel hlas, který se tázal:

„Kde je tu; prosím vás, hotel U Zlatého lva?“

Nádražní zřízenec mu ukázal ulici začínající asi sto metrů odtud.

„Půjdete pořád rovně, je to po levé straně...“

Malý, tlustý, velice pečlivě oblečený muž vlekl kufr skoro stejně velký, jako byl on sám, a očima hledal neexistujícího nosiče. Marně si ho komisař prohlížel od hlavy až k patě. Neznal ho.

V. Tři ženy v jednom salónu

Než Louise pohltila mlha, do níž se vrhal se skloněnou hlavou, řekl:

„Kdybyste mě potřeboval, budu celý večer u Tří mul.“

Bylo pět hodin. Tma přišla náhle, zároveň s hustou mlhou. Maigret musel projít celou saintaubinskou hlavní ulicí k nádraží, kde bude muset najít cestu vedoucí k domu Etienna Nauda. Louis mu navrhol, že ho tam zavede, ale všechno má své meze, všechno se omrzí. Maigret už toho měl dost, nechat se vodit takřka za ruku tím nedočkavým, horečnatě dychtivým mladíkem.

Když se s ním loučil, řekl mu chlapec vyčítavým tónem a se skoro sentimentálním zabarvením v hlasu: „Ti lidi (myslel tím pochopitelně Naudovy) se vám budou snažit zalíbit, vlichotit, a vy nakonec uvěříte všemu, co vám budou vyprávět...“

Maigret s rukama v kapsách a se zdviženým límcem kabátu kráčet opatrně k majáku, v nějž se proměňovalo světlo každé lampy vyzařující do mlhy. Intenzivní světelný prstenec, který se zatím zdál daleko, vypadal, že označuje nějaký významný cíl. A náhle Maigret skoro narazil na studené sklo výkladu Vendéského družstva, kolem něhož ten den prošel dvacetkrát: úzký zelený kráček, nedávno čerstvě nalakovaný, a ve výkladní skřini skleněné nebo fajánsové předměty sloužící jako členské prémie.

Kousek dál narazil v naprosté tmě na cosi tvrdého, ohmatával to, dlouho z toho byl zmatený, až si uvědomil, že se dostal mezi vozíky stojící se zdviženými ojei před dílnou koláře.

Najednou, přímo nad hlavou, uslyšel zvony. To šel podél kostela. Poštovní úřad s pultíkem jako pro panenky byl vpravo; naproti stál dům lékařův.

Na jedné straně kavárna U Zlatého lva, na druhé Tři muly. Připadalo mu strašně zvláštní, že všude, kde bliká nějaké světýlko, jsou lidé žijící v malinkém okruhu tepla. Jako inkrustace v ledové nesmírnosti světa.

Saint-Aubin nebyl velký. Už bylo vidět světla Mlékáren, silná jako záře nějaké továrny ve tmě. Na nádraží chrlila oheň lokomotiva bez zápřeže.

V tomto miniaturním světě tedy žil Albert Retaillieu. Jeho matka v něm strávila celý svůj dosavadní život. Kromě prázdnin v Sables d'Olonne vlastně městečko neopouštěla ani Geneviéva Naudová.

Když včera vlak zpomalil kousek před niortským nádražím, Maigret si všiml liduprázdných uliček v dešti, šňůry plynových lamp a jakoby osleplých domů a pomyslel si:

„Jsou lidé, kteří v téhle ulici tráví celý svůj život.“

Ted' šel podél kanálu a nohou zkoumal při každém kroku cestu, před sebou nový maják, světlo Naudova domu.

Z vlaku už mockrát viděl za studených nocí nebo v prudkém lijáku takové o samotě stojící domy, na jejichž existenci upozorňuje jen čtverec žlutého světla. Fantazii snadno něco podnítí. Vyvolá to v člověku různé představy.

Tedť tedy vnikl do důvěrného světa jednoho z těchto světů. Vyšel po vnějším schodišti ke dveřím, hledal zvonek, zjistil, že dveře jsou jen přivřené. Vstoupil do chodby a schválně dupal, aby dal najevo, že přišel, ale nic z toho nepřerušilo jednotvárný monolog ozývající se ze salónu vlevo. Stáhl ze sebe promoklý kabát a klobouk, osušil si pořádně boty na rohožce a zaklepal.

„Dále... Geneviévo, otevři...“

Mezitím už otevřel sám; v salóně, kde dámy rozsvítily jen jednu z lamp, objevil paní Naudovou, která šla u krbu, velmi starou ženu sedící proti ní a dívku, která mu přicházela vstříc.

„Promiňte, že ruším...“

Dívka mu hleděla do tváře úzkostným pohledem, protože si ještě nebyla jistá, jestli ji nezradí. Spokojil se úklonou.

„Moje dcera, pane komisaři... Tak strašně se s vámi toužila seznámit, že ji přešla nevolnost... Dovolte, abych vás představila své matce...“

Tak to je ta Clémentine Bréjonová, rozená La Noueová, které všichni říkají důvěrně Tine. Vstala, maličká, živá, její scvrklá tvář připomínala Voltairovy bysty, a zvláštním fistulovým hlasem se zeptala:

„Tak co, pane komisaři, už jste dost rozrušil ten náš ubohý Saint-Aubin? Desetkrát, a co to říkám, určitě víckrát jsem vás odpoledne viděla jít tam a zase zpátky a zjistila jsem, že jste získal mladého adepta... Víš, Louiso, kdo panu komisaři dělal pudlíka?“

Použila toho slova záměrně, aby zdůraznila disproporci mezi hubeným drobným Louisem a mohutnou postavou Maigretovou?

Louisa Naudová neměla ani zdaleka nervnost své matky, i její tváře byly mnohem protáhlejší a bledší; skláněla se nad šitím, potřásala hlavou a projevovala pozornost jenom bezvýraznými úsměvy.

„Fillouův syn... Kdo jiný... Ten kluk na vás musel číhat... Napovídal vám asi pěkné věci, vidíte, pane komisaři?“

„Ale kdepak... Jenom mě zavedl k lidem, které jsem chtěl vidět a které bych byl těžko hledal, protože obyvatelé městečka toho většinou moc nenamluví...“

Dívka se posadila a jako zhypnotizovaná zírala upřeně na Maigreta. Paní Naudová zase zdvihla čas od času oči od práce a pokradmu pohlédla na dceru.

Byl to týž salón jako včera večer, všechny předměty byly na svých místech, vládl tu až dusný klid, a přitom dojmem přirozené živosti tady působila jedině ta stará babička.

„Já už jsem pamětník, pane komisaři, zažila jsem tady jednou aféru podobnou té naší, jenže mnohem vážnější, málem to tenkrát Saint-Aubin vyvrátilo z kořenů. V té době tu byla továrna na dřeváky a v ní pracovalo asi padesát dělníků a dělnic. V těch dobách byly v celé Francii stávky na denním pořádku a dělníci demonstrovali pro každou maličkost.“

Paní Naudová zdvihla hlavu, aby se jí líp poslouchalo, a Maigret četl na její hubené tváři, podobné téměř každým rysem tváři soudce Bréjona, jakousi těžko potlačovanou úzkost.

„Jeden z dělníků továrny na dřeváky se jmenoval Fillou. Nebyl to špatný člověk, ale rád si přihnul, a jak se napil, považoval se za tribuna lidu. Co se vlastně stalo? Jednou vešel ke svému šéfovi, aby mu odevzdal nějakou stížnost. Za chvíli se dveře otevřely a Fillou, jako by ho někdo vymrštil, vyběhl pozpátku, udělal tak několik metrů a spadl do kanálu.“

„Byl to otec toho mého podobeného Louise?“

„Jeho otec, ano. Tedť už je mrtvý. V té době musel být člověk pro Filloua nebo proti Fillouovi, pro šéfa nebo proti němu. Jedni tvrdili, že Fillou byl opilý, choval se jak pomínutý a majiteli továrny nezbylo než ho vyhodit násilím. Pro ty druhé nesl celou vinu továrník, říkal prý tenkrát hanebné věci, mezi jiným o dětech svých dělníků:

‘Copak já za to můžu, že v sobotu večer, když se namažou, udělají své ženě dítě...’“

„Říkala jste, že Fillou už zemřel?“

„Před dvěma roky. Na rakovinu žaludku.“

„V době, o které hovoříte, měl hodně stoupenců?“

„Neměl na své straně většinu, ale ty nejzuřivější, a každé ráno nacházely jisté osoby na svých dveřích psané výhrůžky...“

„Chcete naznačit, že ty dvě aféry jsou si podobné?“

„Já nechci vůbec nic naznačit. Jak víte, staří rádi omílají věci pořád dokola. Na venkově je vždycky nějaká Fillouova nebo Retailleauova aféra, bez toho by byl život příliš jednotvárný. Taky je tam vždycky malá skupinka, která dští oheň a síru...“

„Jak potom skončila ta Fillouova aféra?“

„Utichla, samozřejmě...“

Ach ano! utichla, opakoval si Maigret. Protože ať si malá skupinka křiklounů bouří jak chce, spiknutí ticha je silnější. A na ně dnes narážel celý den.

Od té chvíle, co se usadil v salónu, se v něm ostatně odehrávalo cosi ne zrovna příjemného.

Od rána do večera bloudil zasmušile, tvrdošíjně ulicemi v patách podobenému Louisovi, který ho trochu nakazil svou urputností.

„Tahle k nim patří...“ říkal Louis.

A patřit k nim znamenalo podle něho zúčastnit se onoho spiknutí ticha, znamenalo to patřit ke skupině, která nechce žádné nepříjemnosti, která chce za každou cenu žít, jako by bylo všechno na světě v nejlepším pořádku.

V podstatě se dalo říci, že Maigret se přiklonil k malému kroužku rebelantů. Připíjel si s nimi u Tří mul. Zfekl se Naudových tím, že tvrdil, že není v jejich službách. Když o něm chlapec zapochyboval, málem mu dával záruky.

Přesto se Louis nemýlil, když se na komisaře ve chvíli loučení podezřívavě zadíval, jako by měl nejasné tušení, co se odehraje, až bude jeho společník znovu hostem nepřitele. Proto tak naléhal, že ho doprovodí až ke dveřím, aby ho

posílil, aby ho zabezpečil proti jakékoli slabosti.

„Kdybyste mě potřeboval, budu celý večer u Tří mul...“

Bude čekat marně. Maigret se tady v tom tak měšťánsky tichém salónu skoro styděl za to, jak běhal ve společnosti nějakého kluka po ulicích a nechal se pohrdavě odmítat všemi lidmi, u kterých si usmyslel získat informace.

Na jedné stěně visel portrét, Maigret si ho večer předtím nevšiml, portrét vyšetřujícího soudce Bréjona, který vypadal, že se na komisaře upřeně dívá, jako by mu chtěl říct:

„Nezapomeňte na úkol, který jsem vám svěřil...“

Pozoroval tedy prsty Louisy Naudové, která šla, a hypnotizovala ho jejich nervozita. Její obličej zůstával skoro klidný, ale její prsty prozrazovaly skoro panickou hrůzu.

„Co si myslíte o našem doktorovi?“ ptala se stará hovorná dáma. „To je mužský, co? Vy v Paříži děláte jednu chybu, myslíte si, že na venkově nejsou zajímavé osobnosti. Kdybyste tady zůstal aspoň dva měsíce... Poslyš, Louiso, tvůj manžel se pořád ještě nevrátil?“

„Telefonoval k večeru, že se vrátí pozdě, protože ho zavolali do La Roche-sur-Yon. Prosil mě, abych ho u vás omluvila, pane komisaři...“

„Já se vám taky musím omluvit, že jsem nepřišel k obědu...“

„Geneviévo! Měla bys panu komisaři nabídnout aperitiv.“

„A pro mě je, děti, nejvyšší čas vrátit se domů.“

„Zůstaňte na večeri u nás, matinko. Etienne vás zaveze autem, až se vrátí.“

„Ne, ne, děvenko. Nepotřebuji, aby mě někdo vozil...“

Pomohli jí zavázat mašle malého, koketně posazeného černého kloboučku. Podali jí galoše a ona si je natáhla přes boty.

„Nechcete, abych dala zaprůhnout?“

„Na to bude dost času až v den mého pohřbu. Na shledanou, pane komisaři. Až půjdete příště pod mémi okny, zastavte se na chvíli. Dobrou noc, Louiso. Dobrou noc, holčičko...“

A náhle, když se za ní zavřely dveře, bylo tu obrovské prázdno. Maigret teď pochopil, proč se snažily zdržet starou Tinu. Jakmile odešla, padalo na ně tíživé, úzkostné ticho a ze všech stran jako by se místností plížil strach. Prsty Louisy Naudové se při práci pohybovaly čím dál rychleji, zatímco dívka vymýšlela omluvu, aby mohla odejít z místnosti, a neměla k tomu odvahu.

Nebyla to vzrušující představa, že Albert Retailleau je sice mrtev a kusy jeho těla byly nalezeny jednou ráno na železničním náspu, ale že v této místnosti a v této chvíli už žije jeho syn, i když zatím jen v podobě bytosti, která se má narodit teprve za několik měsíců?

Když se Maigret obracel k mladé dívce, nevyhýbala se mu očima. Zůstávala naopak natočená přímo k němu, nabízela mu celý svůj obličej, jako by řkala:

„Ne, nezdálo se vám to. Zašla jsem dnes v noci do vašeho pokoje, a ne proto, že bych byla náměsíčná. To, co jsem vám řekla, je pravda. Jak vidíte, ani se kvůli tomu nečervenám. Nejsem blázen. Albert byl mým milencem a čekám s ním dítě...“

Takže syn té paní Retailleauové, která tak dobře hájila svá práva po smrti svého manžela, mladý a ohnivý přítel podobeného Louise vcházal v noci do tohoto domu a nikdo o tom nevěděl. Geneviéva ho přijímala ve svém pokoji, posledním v pravém křídle.

„Račte odpustit, mě dámy, ale rád bych se trochu prošel po dvorech a hospodářských budovách.“

„Dovolíte, abych šla s vámi?“

„Nachladiš se, Geneviévo.“

„Ale ne, maminko, vezmu si na sebe něco teplého.“

Přinesla z kuchyně již rozsvícenou lucernu, s níž se chodilo do chléva. Maigret jí v chodbě přehodil přes ramena pelerínu.

„Co byste rád viděl?“ zeptala se ho šeptem.

„Pojďme na dvůr...“

„Můžete projít tudy. Zbytečně byste obcházel dům... Pozor na schody.“

V otevřených dveřích chlévů bylo světlo, ale nic nebylo vidět v přesných obrysech, tak byla mlha hustá.

„Váš pokoj je přesně ten, co je teď nad námi, vidíte?“

„Ano. Chápu, co chcete říct... On, nechodil pochopitelně dveřmi... Pojdte... Vidíte tady ten žebřík? Ten tu tak stojí vždycky. Stačilo, aby ho posunul o tři metry...“

„Kde je ložnice vašich rodičů?“

„O tři okna dál.“

„A ta dvě okna?“

„Jedno je pokoj pro hosty, co v něm spal dnes v noci Alban. To druhé je pokoj, který už neslouží od té doby, co v něm umřela mladší sestřička, klíč od něj má u sebe jen maminka.“

Bylo jí zima; snažila se to nedat najevo, aby nevypadala, že chce hovor ukončit.

„Vaši rodiče neměli nikdy žádné podezření?“

„Ne.“

„Trval ten vztah už dlouho?“

Nemusela nad odpovědí přemýšlet.

„Tři a půl měsíce.“

„Retailleau věděl o následcích vašeho poměru?“

„Ano.“

„Co měl v úmyslu dělat?“

„Říct všechno rodičům a vzít si mě.“

„Proč byl ten poslední večer tak rozzuřený?“

Maigret ji upřeně pozoroval, i když v mlze přesně nerozeznával ani rysy jejího obličeje. Ticho, které následovalo, mu prozradilo dívčin úžas.

„Ptal jsem se vás...“

„Já jsem slyšela.“

„No a?“

„Nerozumím vám. Proč říkáte, že byl rozzuřený?“

Ruce se jí třáslý jako její matce, jejich roztřesenost se přenášela i na lucernu.

„Nestalo se ten večer mezi vámi nic zvláštního?“

„Ne, nic.“

„Albert odešel oknem jako jindy?“

„Ano... Byl úplně... Viděla jsem ho, jak odchází dvorem dozadu, kde chtěl přelézt nízkou zídku a dostat se na cestu.“

„Kolik bylo hodin?“

„Asi půl jedné.“

„Zůstával vždycky jen tak krátce?“

„Co tím chcete říct?“

Snažila se získat čas. Za oknem pár kroků od nich chodila po kuchyni stará kuchařka.

„Přišel kolem půlnoci. Předpokládám, že obvykle neodcházel tak rychle. Nepohádali jste se?“

„Proč bychom se hádali?“

„To nevím... Ptám se vás...“

„Ne...“

„Kdy chtěl promluvit s vašimi rodiči?“

„Teď někdy... Čekali jsme jen na nějakou příležitost.“

„Vzpomeňte si dobře... Jste si naprosto jistá, že té noci jste v domě neviděla žádné světlo? Neslyšela jste žádný hluk? Nebyl na dvoře někdo schován?“

„Nic jsem neviděla... Přisahám vám, pane komisaři, že nic nevím. Možná že mně nevěříte, ale je to pravda. Nikdy, slyšíte, nikdy se nepřiznám otci k tomu, k čemu jsem se přiznala dnes v noci vám. Odjedu. Ještě nevím, co udělám...“

„Proč jste mi to přišla říct?“

„Nevím... Měla jsem strach... Představovala jsem si, že všechno objevíte a řeknete všechno rodičům...“

„Pojďme zpátky, ano? Chvějete se zimou.“

„Nebudete o tom mluvit?“

Nevěděl, co odpovědět. Nechtěl se vázat slibem. Zašeptal:

„Můžete mi důvěřovat.“

Patřil taky „k nim“, jak by to vyjádřil Louis? Teď ano, teď už rozuměl perfektně jeho výrazu. Albert Retailleau je mrtev. Pohřben. A v Saint-Aubinu je určitý počet osob, totiž většina, která se domnívá, že mladého muže už nikdo nevzkřísí, a že je proto nejmoudřejší o celé věci přestat mluvit.

Patřit k nim znamenalo být členem jejich klanu. Sama Retailleauova matka k němu patřila, proto se tvářila, že nerozumí, proč se zahajuje nějaké vyšetřování.

A ti, kdo k nim nepatřili hned od prvního dne, se připojovali jeden po druhém. Désiré už nechtěl vědět o tom, že našel čepici. Jakou čepici? Peněz měl, že mohl pít, co hrdlo ráčilo, a měl dost i na to, aby poslal pět set franků svému vykutálenému synovi.

Jozafat, listonoš, už si nevzpomínal na tisícovky v polévkové míse.

Etienne Naud přijal dost rozpačitě nápad svého švagra poslat mu muže, jako byl Maigret, který si předsevzal, že objeví pravdu.

Jakou pravdu? A komu, čemu tato pravda poslouží?

Jen ta malá skupinka od Tří mul, truhlář, vozka a Louis Fillou, kluk, jehož otec už se projevil jako tvrdá palice, vyprávěli jakési historky.

„Nemáte hlad, pane komisaři?“ zeptala se paní Naudová, když Maigret vcházel do salónu. „Kde je Geneviéva?“

„Právě jsme se rozešli v chodbě. Předpokládám, že si zašla na chvilku do svého pokoje.“

A tu nastala opravdu tragická čtvrt hodinka. Zůstali už jen sami dva tady v tom staromódním, přetopeném salóně, kde se jen v krhu čas od času sesulo poloohořelé poleno a létaly z něj jiskry. Jediná rozsvícená lampa měla růžové stínítko, jehož odlesky zmiňovaly všechny barvy. Nebylo slyšet sebernější hluk kromě občasných domácích zvuků z kuchyně, přikládání do kamen, posunování kastrolu nebo cinknutí fajánsového talíře o stůl.

Louisa Naudová by byla ráda promluvila. Vyzařovalo to z jejího postoje. Jako by se jí zmocnil démon a nutil ji vyslovit... Vyslovit co? Trýznila se. Chvillemi otvírala ústa, jako by se už rozhodla, a Maigret se bál slov, která jí sejdou ze rtů.

Ona však mlčela. Hrud' jí svírala nervová křeč, na vteřinu se jí rozechvěla ramena, ale šila dál perličkovým stehem, drcena přikrovem nehybnosti a ticha, jež je oba izolovalo od okolního světa.

Věděla, že její dcera a Retailleau...?

„Smím si u vás zakouřit, madame?“

Trhla sebou. Možná že se obávala jiných slov, a tak zakoktala:

„Sa-samozřejmě... Chovejte se tu jako doma...“

Potom se narovnala, zaposlouchala do ticha.

„Bože...“

Bože co? Čekala na mužův návrat, na příchod kohokoli, kdo by ukončil toto mučivé sezení ve dvou.

Maigreta se zmocnily výčitky. Co mu bránilo vstát a říct:

„Myslím, že váš bratr do celé věci neviděl, když mě sem posílal. Nemám tady co pohledávat. Celá ta záležitost se mě absolutně netýká, takže jestli dovolíte, nasednu do prvního vlaku směrem na Paříž a poděkuji vám za vlídné přijetí.“

V duchu měl před očima bledý obličej Louisův, jeho dychtivé oči, jeho sardonicky stažená ústa.

Hlavně však měl před očima Kostovu postavu, jeho aktovku pod paží, postavu Kosty, jemuž náhoda po tolika letech dala konečně příležitost získat vrch nad bývalým šéfem, kterého nenávidí.

Poněvadž Kosta ho opravdu nenávidí. Nenávidí všechny, to jistě, ale Maigreta především, protože ho považuje za své druhé já, za úspěšné vydání své osoby.

Co všechno už asi po straně podnikl od věrejšího večera, kdy společně vystoupili z vlaku a Naud málem považoval takřečeného Kostru za komisaře Maigreta?

Kde jsou ty hodiny, co tu tikají? Maigret se po nich ohlížel. Zmocnila se ho skutečná nevolnost. Říkal si: „Ještě pět minut a ta ubohá ženská se zhroutí... Vykřičí mi celou pravdu do tváře... Už nemůže dál... Je u konce sil...“

Stačilo by jí položit jedinou přesnou otázku. Stačilo by i mň! Postavil by se před ni. Tázavě by se na ni podíval. Byla by schopná tomu pohledu odolat?

Místo toho mlčel, dokonce z diskrétnosti vzal do rukou jakousi brožuru, co ležela na nízkém stolku, aby paní Naudové pomohl překonat rozpaky. Byl to ženský časopis s předlohami a návody k vyšívání.

Jako v čekárně u zubaře, kde člověk čte věci, které by jinde nikdy nečetl, Maigret obracel stránky a pozorně si prohlížel růžové a modré ilustrace, ale neviditelné pouto vážící ho k jeho hostitelce se ani na okamžik neuvolnilo.

Zachránila je služebná. Byla to mladá venkovská holka dost hrubého vzhledu, a v černých šatech a bílé zástěrce nevyrovnanost a obhroublost jejích rysů ještě víc vynikala.

„Pardon, promiňte... nevěděla jsem, že tu někdo je...“

„Co se děje, Marto?“

„Chtěla jsem jen vědět, jestli mám prostírat, nebo jestli se bude čekat na pána...“

„Jenom klidně prostřete!“

„Přijde k večeři pan Alban?“

„To nevím. Ale prostřete i pro něj...“

Jaká úleva, vyslovovat ta všední slova, mluvit o prostých, uklidňujících věcech! Paní Naudová se chytila Albanova jména.

„Poobědval s námi... To on bral telefon, když jste volal... Vede tak samotářský život! My už jsme si ho zvykli považovat za člena rodiny.“

Využila toho k tomu, aby vyklouzla ze salónu, když jí snad sama Prozřetelnost konečně poskytla příležitost.

„Dovolíte na okamžik? To víte, paní domu má vždycky na co dohlížet v kuchyni... Požádám dceru, aby vám přišla dělat společnost.“

„Tím se vůbec nezatežujete...“

„Ostatně... (Zaposlouchala se). Ano, manžel se právě vrací:“

Těsně u venkovních schodů vedoucích k domovním dveřím se zastavilo auto, motor šel dál a bylo slyšet hlasy, takže si Maigret položil otázku, jestli jeho hostitel někoho přiváží s sebou, ale Naud jen dával příkazy čeledínovi, který přispěchal k vozu.

Naud otevřel dveře salónu, ani si nesundal kožený kabát, a v pohledu, který vrhl na ty dvě osoby sedící proti sobě v salónu, bylo možno číst úzkost.

„Aha! Vy jste...“

„Právě jsem říkala panu komisaři, Etienne, že ho na chvíli budu muset opustit a podívat se do kuchyně...“

„Promiňte, pane komisaři, jsem členem Zemědělské komise při Krajské radě a ráno jsem úplně zapomněl, že dnes máme důležitou schůzi...“

Trochu se protáhl, nalil si portské a hledal, čeho se zachytit, aby zjistil, co se asi mohlo stát v jeho nepřítomnosti.

„Tak co, udělal jste kus práce? Do telefonu mi řekli, že jste neměl ani, čas vrátit se v poledne k obědu...“

On taky měl strach zůstat s Maigretem sám. Pokukoval po křeslech v salónu, jako by jim vyčítal, že v nich nikdo nesedí.

„Alban nepřišel?“ vyptával se s falešnou bodrostí, obrácen směrem k jídelně, do níž zůstaly dveře otevřené.

Hlas jeho ženy se ozýval z kuchyně:

„Poobědval s námi. Neříkal, jestli přijde večer.“

„A Geneviéva?“

„Je ve svém pokoji.“

Neodvažoval se posadit, zůstat bez pohybu. Maigret chápal jeho úzkostné pocity, začínal je s ním skoro sdílet. Aby se cítili silní, nebo prostě jen aby se nechvěli, potřebovali být pohromadě, semknutí, tvořit uzavřený rodinný kruh.

Pak bylo možné vytvořit pro komisaře obvyklé domácí ovzduší. Jeden pomáhal druhému. Pronášeli banální větičky, které do sebe pěkně zapadaly a vytvářely jakousi uklidňující monotónnost.

„Sklenku portského?“

„Právě jsem dopil.“

„Tak si přečte dáte ještě jednu... No udělejte mi tu radost... A povídejte, co všechno jste dnes dělal, nebo spíš...“

Abyste si nemyslel, že jsem nediskrétní...“

„Čepice zmizela,“ řekl Maigret a upřeně se přitom díval na koberec.

„Ale, ale... opravdu? Ta slavná čepice, co měla dokázat... A kdepak vlastně byla? Víte, já si vždycky kladl otázku, jestli nějaká čepice vůbec existovala...“

„Jistý Louis Fillou tvrdí, že ji měl doma v zásuvce komody...“

„Že by u poďobaného Louise? A vy říkáte, že mu ji dnes ráno ukradli? Nezdá se vám to zvláštní?“

Směje se. Stojí tam velký, mohutný, s narůžovělými tvářemi a pevnými svaly. To on je majitelem tohoto domu, on je hlavou rodiny a právě se vrací z La Roche-sur-Yon, kde se zúčastnil důležitého úředního jednání. Je Etienne Naud, velký pan Naud, jak by řekli lidé z okolí, syn starého Sébastiena, kterého už znali a respektovali v celém départementu. A přesto, zatímco bere do ruky sklenku portského a pohledem marně hledá posilu rodiny, na niž je zvyklý, zaznívá v jeho smíchu strach; chtěl by je tu mít všechny kolem sebe, manželku, dceru i Albana, který si dovolí nepřijít zrovna dnes, v takový den.

„Doutník...? Ne, opravdu ne?“

Chodí po salónu pořád dokola, jako by se obával, že usednout znamená padnout do pastí, vydat se napospas tomu strašnému komisaři, kterého mu jeho idiotský švagr poslal, aby ho do toho ještě víc uvrtal.

VI. Groult-Cotellovo alibi

Pak došlo k incidentu, který byl sám o sobě bezvýznamný, ale Maigretovi poskytl látku k přemýšlení. Bylo před večeří. Etienne Naud se pořád ještě neodhodlal usednout, jako by se bál, že jakmile bude bez pohybu, vydá se daleko víc všanc komisaři. Z jídelny bylo slyšet hlas paní Naudové a její služby, přely se o špatně vyčištěné stříbrné přístroje. Geneviéva právě sešla dolů.

Maigret si všiml, jaký pohled na ni vrhl otec, když procházela salónem. V tom pohledu bylo trochu zneklidnění. Naud dceru neviděl od minulého večera. To se jí udělalo špatně. Docela přirozené bylo i to, že ho teď ona uklidnila úsměvem. Přesně v tom okamžiku zazvonil telefon a Naud vyšel na chodbu k aparátu. Dveře nechal otevřené.

„Co má být?“ divil se. „Ale hrom do toho, to víte, že je tady. Co říkáte...? Ale ovšem, pospěšte si, čekáme na vás...“

Ještě když se vrátil do salónu, krčil nad tím rameny.

„To bych rád věděl, co to našeho milého Albana popadlo. Už léta s námi denně večeří. Dnes telefonuje, aby se zeptal, jestli jste tady, a když mu řeknu, že ano, žádá mě o dovolení, aby směl přijít k večeři, s tím, že s vámi musí mluvit...“

Čirou náhodou se Maigret v té chvíli nedíval na otce, ale na dceru, a byl překvapen, jak zarputile se tváří.

„Před chvílí udělal něco podobného,“ vysvětlovala ve špatné náladě. „Přišel k obědu, a když zjistil, že tu komisař není, vypadal zklamaně. Myslela jsem, že odejde. Drmolil pořád: 'To je škoda, něco jsem mu chtěl ukázat...' Polkl zákusek a už utíkal. Musel jste se s ním přece potkat v městečku, pane komisaři?“

Bylo to něco tak těžko postižitelného, že se to ani nedalo vyjádřit slovy. Určitá nuance v dívčíně hlasu. A ani ne v hlasu. Podle čeho například zkušný muž zničehonic pozná, že se z nějaké dívky stala žena?

Maigretův postřeh patřil právě k tomuto druhu pocitů. Zdálo se mu, že v Geneviévině špatné náladě je něco jiného než pouhé prosté rozladění, a umínil si, že slečnu Naudovou bude sledovat.

Vstoupila matka a omlouvala se. Dcera toho využila, aby zopakovala:

„Alban nám právě telefonicky oznámil, že s námi povečeří. Předtím se zeptal, jestli je tady komisař. Nepřichází kvůli nám...“

„Bude tady za minutku,“ podotkl otec, který si teď, když tu byla rodina, konečně sedl. „Sedne na kolo a za tři minuty ho tu máme.“

Maigret zůstával ukázněně a zasmušile na svém místě. Jeho doprázdna upřené oči byly bez výrazu jako pokaždé, když se ocitl v delikátní situaci. Pozoroval je jednoho po druhém, nepatrně se usmál, když na něho promluvili, a říkal si: „Ti ale musí toho svého nešiku švagra proklínat, a co teprve mě! Všichni vědí, co se stalo, včetně Albana. Proto se třesou, jen zůstanou na chvíli jeden bez druhého. Jak jsou pohromadě, uklidní se, vytvoří neprůstřelný blok...“

Co se tu vlastně odehrálo? Padl Etienne Naud na mladého Retailleaua v pokoji své dcery? Vypukla mezi nimi hádka? Poprali se? Vystřelil Naud nakonec na mladíka jako na zajíce?

Jakou strašnou noc asi prožili! Matka z toho asi byla hrůzou bez sebe! A strach z čeledi, která mohla slyšet nějaký hluk... U domovních dveří někdo lehce zaklepal. Geneviéva udělala pohyb, jako by chtěla jít otevřít, ale zůstala sedět a Naud, trochu ušasle, jako by to bylo vybočení ze zaběhlého zvyku, vyšel na chodbu. Bylo slyšet, že mluví o mlze. Oba muži vstoupili do salónu společně.

Maigret vlastně uviděl mladou Naudovou poprvé v přítomnosti Albanově. Podala mu trochu strnule ruku. On se uklonil, políbil konečky prstů a obrátil se nedočkavě k Maigretovi, aby mu ohlásil, že mu něco ukáže.

„Představte si, pane komisaři, že dnes dopoledne po vašem odchodu jsem náhodou padl na tohle...“

A podal mu malý čtvereček papíru, dvakrát propíchnutý, jak byl přišpendlený k jiným papírkům

„Copak to je?“ ptal se familiérně Naud, kdežto dceřina tvář vyjadřovala nedůvěru.

„Všichni jste se smáli mé mánii schovávat sebemenší kousek papíru. Ale já takhle najdu každý účet od pradelny, ať je starý tři roky, nebo třeba osm let!“

Papírek, který teď Maigret obracel v tlustých prstech, byl účet z hotelu Europe v La Roche-sur-Yon. Pokoj: 30 franků. Snídaně: 6 franků. Procenta spropitného...

Datum: 7. ledna.

„Samozřejmě že to nemá žádný význam,“ vysvětloval jakoby na omluvu Alban. „Jenom jsem si vzpomněl, že policie má ráda alibi. Podívejte se na datum. Náhodou jsem byl v La Roche, vidíte, právě tu noc, co ten mladík přišel o život...“ Reakce pána domu a jeho ženy byla reakcí lidí z vyšších tříd na nekorektní jednání. Paní Naudová se nejdřív na Albana užasle zadívala, jako by od něj podobný postoj nečekala, pak si vzdychla a sklopila oči k polenům v krbu. Její manžel sraštil obočí. Chápal pomaleji. Možná hledal v Albanově taktice hlubší smysl?

Pokud šlo o Geneviévu, ta vzteky zbledlá. Pro ni to byl viditelně skutečný šok. Její zorničky přímo jiskřily. Maigret úmyslně pozoroval jenom ji, už několik minut ho zajímalo, jak se k všem staví ona.

Dlouhý a hubený Alban se začínající pleší stál trochu zaraženě uprostřed salónu.

„Vidíte, vy aspoň vytahujete železka z ohně a nečekáte, až vás někdo obviní,“ procedil nakonec Naud, když měl čas uvážít svá slova.

„Co vás to napadá, Etienne? Mám dojem, že si všichni špatně vykládáte, co jsem řekl. Dnes jsem náhodou při zařazování papírů padl na tenhle účet z hotelu. Zdá se mi zajímavé ukázat ho komisaři, protože nese datum...“

Dokonce paní Naudová, které se to stávalo málokdy, zasáhla:

„To jste nám už jednou řekl. Myslím, že bychom mohli jít ke stolu.“

Rozpaky trvaly dál. Ať bylo jídlo jak chtělo pečlivě připravené a chutné zrovna jako den předtím, bylo cítit, že se všichni marně pokoušejí vytvořit srdečnou, nebo aspoň zdánlivě nenucenou atmosféru. Nejvíce rozčilená byla Geneviéva. Ještě dlouho potom měl Maigret před očima, jak prudce se jí zvedala a klesala nadra při zrychleném dechu: byla to ženská zlost a člověk by přísahal, že to byl vztek milenky. Jedla málo, bez chuti. Ani jedenkrát se nepodívala Albanovým směrem a on zase se po celou dobu na nikoho nepodíval zpřímá.

Je to přesně člověk, který si schovává každé, i sebemenší potvrzení, ukládá je, spíná je s druhými jako bankovky. A je to taky člověk, který se umí dostat z nesnází, má-li příležitost, a je schopen nechat přátele ve štychu.

To všechno se vycítí. Vznáš se tu něco nepříjemného. Paní Naudová je mnohem neklidnější. Naud naopak se snaží rodinu upokojit, i když přitom možná sleduje ještě jiný cíl.

„Teď si vzpomínám, dnes dopoledne jsem měl ve Fontenay náhodou příležitost promluvit si s prokurátorem. Je to vlastně, Albane, váš příbuzný po přeslici, protože si vzal jednu ze slečen Deharmových.“

„Rodina Deharmů de Cholet není spřízněna s rodinou generálovou. Pocházejí z Nantes a jejich...“

Naud pokračoval:

„Víte, pane komisaři, že mě prokurátor velice uklidnil? Jistě, odpověděl švagrovi Bréjonovi, že mu připadá nevyhnutelné zahájit pátrání, ale bude to pátrání čistě formální, v každém případě pokud jde o nás. Informoval jsem ho o tom, že jste tady...“

Podívejme se! Naud už lituje té neprozřetelně pronesené věty. Lehce se začervenal. Snaží se vpravit do úst obrovský kus kraba v studené smetanové omáčce.

„Copak vám o mně povídal?“

„Nesmím se vám obdivuje. Sledoval v novinách většinu vašich případů. A právě proto se vám tolik obdivuje...“

Ubohý Naud neví, jak z toho vyváznout.

„Diví se, že švagr považoval za vhodné obtěžovat člověka, jako jste vy, takovou banální záležitostí...“

„Rozumím...“

„Nezlobíte se? Právě proto, že se vám tolik obdivuje...“

„Poslyšte, a nedodal taky, že můj zásah s sebou nese riziko, že celé aféře se dostane daleko větší důležitosti, než jakou má?“

„Jak to víte? Vy jste ho viděl?“

Maigret se usmál. Co jiného mohl udělat, než se usmát? Což tu není hostem? Přijali ho, jak nejlíp dovedli. I dnes večer je večere malým veledílem staré provinční kuchyně.

Laskavě, s velikými ohledy, mu teď dávají na srozuměnou, že jeho přítomnost by mohla jeho hostitelům spíš ublížit. Nastane ticho jako před chvílí po incidentu s Albanem. Paní Naudová se ujímá pokusu o urovnání věcí a počiná si neobratněji než její manžel.

„Doufám, že přesto s námi ještě pár dní pobudete? Jen co přejdou mlhy, začne bezpochyby mrznout a budete si tak moct s manželem trochu vyjít do přírody... Vidí, Etienne?“

Jak by se všem ulevilo, kdyby Maigret odpověděl tak, jak očekávají, to je jako dobře vychovaný muž:

„Zůstal bych rád, protože dovedu ocenit vaše pohostinství. Žel povinnosti mého povolání mě volají zpět do Paříže.

Možná že se tu zastavím o dovolené. Zatím dovolu, abych vás ujistil, že si zachovám nejlepší vzpomínky...“

Nic podobného Maigret neudělá. Mlčí. V duchu si nadává do hrubců. Naudovi se vůči němu zachovali jen slušně.

Možná že opravdu mají na svědomí smrt Alberta Retailleaua? Ale cožpak ten mladík nepřipravil jejich dceru o čest, jak se tomu říká v jejich prostředí? A stěžovala si snad paní Retailleauová? Nebo je ona naopak první osobou, která dává najevo, že je všechno v nejlepším pořádku?

Tři nebo čtyři lidi, možná je jich i víc, se snaží uchovat své tajemství neporušené, zoufale je bránit, a sama Maigretova přítomnost musí být například pro paní Naudovou nesnesitelným utrpením. Když s ní zůstal před chvílí čtvrt hodiny o samotě, scházelo málo a vykřikla by úzkostí.

Bylo to tak snadné. Zítra rána by odjel provázen žehnáním celé rodiny a v Paříži by mu soudce Bréjon poděkoval se slzami v očích!

Jestli to Maigret neudělá, bude to způsobeno jen jeho vášnivým smyslem pro spravedlnost? Z očí do očí by se to nikomu neodvážil tvrdit. Je tu Kosta. Je tu fakt, že od minulého večera ho Kosta drží v šachu a bere mu jednu figurku za druhou, aniž svému bývalému šéfovi věnuje almužnu jediného pohledu. Chodí si po městečku, jako by Maigret

neexistoval nebo byl bezvýznamným protivníkem.

Jen se někde objeví, všechna svědectví se rozplynou, jako by švihl čarovným proutkem, svědkové si na nic nevzpomínají nebo mlčí a doličné předměty, jako je třeba čepice, zmizí.

Konečně, po tolika letech, nad ním tady triumfuje smolař, mizera, zástivec!

„Na co myslíte, pane komisaři?“

Trhl sebou:

„Na nic... Promiňte mi to... Někdy se tak zamyslím...“

Naložil si nevědomky plný talíř, teď se za to styděl, a paní Naudová, aby ho vyvedla z rozpaků, zašeptala:

„Hospodyní neudělá nic takovou radost, jako když vidí, že někomu u ní chutná. Že Alban jí jako bezedný, to nic neznamena, protože ten jí a neví co. Jemu chutná všechno. Není to labužník, ale žrout.“

Žertovala, přesto však v jejím hlase i v jejím pohledu bylo pohrdání.

A Etienne Naud, jemuž pár skleniček vína dodalo červeně do tváří, se konečně odvážil, jak si tak hrál se svým nožem:

„A co si o tom myslíte vy, komisaři, teď, když jste se trochu porozhlédl a mohl jste položit pár otázek lidem?“

„Seznámil se s mladým Fillouem...“ upozorňovala ho manželka jako na nebezpečí.

A Maigret, kterého všichni slídivě pozorovali, utrousil, odděluje slabiku za slabikou:

„Myslím, že Albert Retailleau neměl štěstí...“

Nedávalo to smysl, Geneviéva však zbledla a byla tou bezvýznamnou větičkou šokována; na okamžik to vypadalo, že vstane a odejde. Naud se to snažil pochopit. Alban se pochechtával:

„Tak tohle mi připadá jako věta hodná antického orákula. Kdybych jako zázrakem nebyl našel důkaz, že jsem tu noc spal v klidu a míru v pokoji hotelu Europe osmdesát kilometrů odsud, nebyl bych teď vůbec klidný...“

„Copak vy nevíte,“ utrousil jen tak Maigret, „že v policejních kruzích je takové rčení, že někdo je tím podezřelější, čím má lepší alibi?“

Alban se rozčilil, vzal ten žert vážně.

„V tom případě budeme muset podezřívát i prefektova šéfa kabinetu ze spoluviny, protože ten večer strávil se mnou. Je to kamarád z dětství, čas od času se takhle večer sejdem a skoro vždycky to skončí ve dvě ve tři ráno...“

Co asi Maigret dohnalo k tomu, aby svůj žert dotáhl až do konce? Snad ho dráždila ta evidentní zbabělost falešného aristokrata? Vytáhl z kapsy tlustý zápisník s gumičkou, slavný po celé kriminální policii, a nejvážnějším hlasem začal klást otázky:

„Jak se jmenuje?“

„Opravdu? Vy chcete...? Jen si poslužte... Musellier... Pierre Musellier. Starý mládenec. Má byt na place Napoléon nad Mursovy garážemi... Je to padesát metrů od hotelu Europe.“

„Co kdybychom si šli vypít kávu do salónu?“ navrhla paní Naudová. „Naleješ nám, Geneviévo? Nejsi moc unavená? Připadáš mi bledá. Možná že bys udělala líp, kdyby sis šla lehnout?“

„Ne.“

Nebyla unavená. Byla napnutá. Člověk by byl řekl, že má s Albanem nevyrovnané účty, nespouštěla z něho oči.

„Hned druhý den jste se vrátil do Saint-Aubinu?“ vyptával se Maigret s tužkou v ruce.

„Ano, hned druhý den. Využil jsem toho, že jeden přítel jel vozem do Fontenay-le-Comte. Tam jsem obědval u přátel a po odchodu od nich jsem náhodou potkal Etienna, který mě vzal zpátky domů.“

„Takže vy vlastně chodíte od přítele k příteli...“ Jasněji už to nemohl říct, že Alban je vyžírka, což bylo pravda, a všichni tomu tak dobře rozuměli, že Geneviéva se začervenala a odvrátila oči.

„Stále ještě odmítáte mé doutníky, pane komisaři?“

„Mohl byste mi sdělit, jestli můj výslech skončil? V tom případě si dovolím odejít. Rád bych se dnes večer vrátil domů brzy...“

„To se výborně hodí. Já zas bych se rád prošel do městečka... Jestli vám to nevadí, můžeme jít spolu.“

„Jsem tu na kole.“

„Co na tom. Kolo se dá taky vést, ne? Nehledě k tomu, že v té mlze byste se mohl snadno octnout v kanále...“

Co se to dělo? Na jedné straně, když Maigret řekl, že odejde s Albanem Groult-Cotellem, Etienne Naud sraštil obočí a už už to vypadalo, že půjde do městečka s nimi.

Domníval se, že Alban je dnes večer příliš nervózní, a bál se rizika, že se nechá dohnat k nějakému přiznání? Podíval se na něj významným pohledem, který zcela jasně říkal:

„Hlavně pozor! Vidíte, v jakém jste stavu. Je silnější než vy.“

Skoro stejný, jenom tvrdší, pohrdavější, byl pohled Geneviévin:

„Snažte se chovat trochu na úrovni!“

Paní Naudová se nedívala na nikoho. Byla skleslá. Už tomu nerozuměla. Nevydržela by takové nervové vypětí moc dlouho.

Nejpodivnější však byl sám Alban, nemohl se rozhodnout k odchodu, motal se v salónu jakoby s postranní myšlenkou promluvit si o samotě s Naudem.

„Nežádal jste mě, abych za vámi přišel do kanceláře kvůli tomu pojištění?“

„Kvůli jakému pojištění?“ odpověděl neprozřetelně tázaný.

„Na tom nezáleží. Promluvíme si o tom zítra.“

Co důležitého mu tak asi chtěl sdělit?

„Tak jdeme, pane Groult-Cotelle?“ naléhal Maigret.

„Opravdu nechcete, abych vás odvezl autem? Jestli si chcete vzít vůz a řídit sám...“

„Děkuji. My si pěkně popovídáme cestou...“

Pohltila je mlha. Alban držel kolo jednou rukou a šel rychle, ale neustále se musel zastavovat, protože Maigret nemínil jít rychleji.

„To jsou tak hodní lidé! Ta rodina tak drží spolu! Například pro mladou dívku musí být ten život někdy jednotvárný... Má hodně přítelkyně?“

„Tady nevím o žádné. Kromě sestřenic, přijíždějí v létě nebo ona zajede občas k nim...“

„Předpokládám, že jezdí i do Paříže k Bréjonům?“

„Zrovna letos v zimě tam byla...“

Maigret pak mluvil zcela nevině o něčem jiném. Oba muži na sebe v tom bílém ledovém oblaku, který je obklopoval, ani moc neviděli. Elektrická lampa svítící na nádraží vypadala jako maják a kousek dál se dala uhodnout dvě jiná světla, ale ta mohla být stejně dobře světly lodí na širém moři.

„Takže kromě občasných pobytů v La Roche-sur-Yon ten váš Saint-Aubin vlastně moc často neopouštíte?“

„Někdy jezdím do Nantes, kde mám přátele, a do Bordeaux, tam mám sestřenici de Chiévrovou, provdanou za loďaře...“

„A do Paříže?“

„Byl jsem tam před měsícem...“

„Ve stejnou dobu jako slečna Naudová?“

„To je možné. Ani nevím...“

Procházeli kolem kaváren stojících proti sobě, Maigret se zastavil a navrhl:

„Co kdybychom si dali skleničku u Zlatého lva? Byl bych docela zvědavý na kolegu Kostru. Před chvílí jsem na nádraží zahlédl nějakého človíčka a po čichu jsem v něm poznal spolupracovníka, zřejmě byl povolán jako posila.“

„Musím se s vámi rozloučit,“ řekl prudce Alban.

„Ale ani nápad. Jestli nepůjdete se mnou, doprovodím vás. Není vám to snad proti mysli?“

„Potřebuji si rychle lehnout. Nerad bych před vámi tajil, že někdy trpívám migrénami a že mě to zrovna dnes večer chytlo...“

„Tím spíš vás doprovodím až domů. Vaše služka spává v domě?“

„Samozřejmě...“

„Znám lidi, co nechtějí mít služebnou v noci pod svou střechou... Ale, ale! Ono se tam svítí...“

„To bude služka.“

„Ona sedí v salóne? Máte pravdu, tam se topí... Za vaší nepřítomnosti asi něco šije, že?“

Zastavili se u vchodu a Alban, místo aby zaklepal, hledal po kapsách klíč.

„Zítřka na shledanou, pane komisaři! Uvidíme se zřejmě u přátel Naudových...“

„Poslyšte...“

Groult-Cotelle záměrně neotvíral dveře ze strachu, aby to Maigret nepovažoval za pozvání.

„Je to trapné, promiňte... Představte si, přišlo na mě naléhavé nutkání, a když jsme došli až k vám... Mezi muži si snad můžeme dovolit...“

„Pojďte dál, ukážu vám cestu...“

Na chodbě nebylo rozsvíceno, ale po levé ruce byly pootevřené dveře od salónu a vycházel odtud pruh světla. Alban chtěl Maigreta odtáhnout chodbou dozadu, ale komisař, jakoby mechanicky, dveře otevřel dokořán, zastavil se a zvolal:

„To je překvapení! Starý kamarád Kosta... Copak tu děláte, příteli?“

Bývalý inspektor, sinálý a zamračený jako obvykle, vstal a probodával očima Groult-Cotella, protože mu přičítal zodpovědnost za incident.

Alban byl úplně bez sebe, hledal nějaké přijatelné vysvětlení, žádné nenacházel a zmohl se jen na otázku:

„Kde je služka?“

První se vzpamatoval ten, jemuž se říkalo Kostra, uklonil se a řekl:

„Nemýlím-li se, mám tu čest s panem Groult-Cotellem?“

Groult-Cotelle tu hru hned nepochopil.

„Promiňte, že ruším tak pozdě. Chtěl jsem vám říct jen pár slov. Osoba, která mi otevřela, mi oznámila, že se musíte vrátit každou chvíli...“

„To by stačilo!“ zahučel Maigret.

„Cože?“ nadskočil Alban.

„Říkám: to by stačilo!“

„Co tím chcete naznačit?“

„Nic. Kdepak je, Kosto, ta služka, co vás sem uvedla? V domě se už nikde nesvítí. Jinými slovy služka už leží.“

„Řekla mi...“

„Ještě jednou – to by stačilo! Na balamucení nemám náladu! Můžete si zas sednout, Kosto. Vida! Udělal jste si pohodlí. Svlékl jste si kabát, klobouk jste nechal na věšáku. Copak jsme to četli?“

Když vzal do rukou knihu ležící vedle Kosty, vyvalil oči.

„'Zvrácené rozkoše!' No to se podívejme! A ten půvabný svazeček jste našel tady, v knihovně našeho přítele Groulta... Vysvětlili byste mi, pánové, proč stojíte? To vám tak vadí moje přítomnost...? Nezapomeňte na svou migrénu, pane Groulte... Měl byste si vzít aspirin...“

Alban měl přese všechno dost duchapřítomnosti, aby na oplátku odsekl:

„Já myslel, že máte naléhavou potřebu?“

„Představte si, že mě to přešlo. Jakkap jde pátrání, Kosto...? Poslyšte, jen tak mezi náma, to jste asi koukal, když jste zjistil, že v tom taky jedu, co?“

„Aha, tak vy v tom jedete? A v čem?“

„Takže to pan Groult-Cotelle pomyslel na využití vašeho talentu, který já mimochodem nijak nepodceňuju...“

„O panu Groult-Cotellovi jsem do dnešního rána nikdy neslyšel.“

„Pak vám o něm tedy řekl Etienne Naud, když jste se setkali ve Fontenay-le-Comte?“

„Až se mě rozhodnete podrobit výslechu, pane komisaři, budu ochoten odpovídat v přítomnosti svého advokáta.“

„Například kdybyste byl obviněn z krádeže čepice?“

„Ano, například.“

V salónu bylo spíš šero, protože žárovka, příliš slabá na velikost místnosti, byla navíc ještě pokryta prachem.

„Dovolíte, abych vám něco nabídl?“

„Proč ne?“ odpověděl Maigret. „Když už nás náhoda svedla dohromady... Mimochodem, Kosto, muž, co jsem ho k večeru zahlédl na nádraží, je někdo z vašich lidí?“

„Je to můj zaměstnanec, ano.“

„Posila?“

„Lze to tak nazvat...“

„Měl jste dnes večer nějaké důležité jednání s panem Groult-Cotellem?“

„Chtěl jsem mu položit pár otázek.“

„Jestli se to týká jeho alibi, tak buďte klidný. Počítal se vším. Dokonce si schoval i účet z hotelu Europe.“

Kosta však se nedal vyvést z míry. Posadil se tam, kde seděl už předtím, nohu přehodil přes nohu, na kolenou držel aktovku z morokénu a čekal, vypadalo to, že je si jist, že poslední slovo bude mít on. Groult naplnil tři skleničky armagnakem, jednu podal Kostovi, ale ten odmítl.

„Díky, piju jen vodu.“

Dost se ho proto už na kriminálce nazlobili, a bylo to kruté, i když neúmyslně, protože Kostra byl střidmý ne ze záliby, ale proto, že trpěl těžkým jaterním onemocněním.

„A vy, pane komisaři?“

„Milerád.“

Pak mlčeli. Vypadali, že všichni tři hrají jakousi podivnou hru, například na to, kdo bude nejdéle a nejzatvrzeleji mlčet.

Alban vyprázdnil svou sklenku naráz a nalil si druhou. On jediný zůstával stát a chvílemi zastrkoval v knihovně některou z knih, která vyčnívala z řady.

„Víte o tom, pane,“ řekl mu konečně Kosta klidným, mírně ledovým hlasem, „že vy jste tu doma?“

„Co tím chcete říct?“

„Že můžete přijímat, koho uznáte za vhodné. Byl bych si s vámi chtěl pohovořit bez přítomnosti komisaře. Dáváte-li přednost jeho přítomnosti před mou, jsem připraven odejít a smluvit si s vámi schůzku na jindy.“

„Inspektor vás krátce řečeno zdvořile žádá, abyste jednoho z nás vyhodil.“

„Pánové, já nechápu, k čemu je tahle diskuse? Já celkem vzato nemám s celou tou záležitostí nič společného. Byl jsem v La Roche, to víte, když ten chlapec přišel o život. Jistě, jsem přítel Naudovy rodiny. Hodně jsem se s nimi stýkal. V tak odlehklém kraji, jako je náš, nemá člověk tak velký výběr známostí.“

„Pozor na svatého Petra!“

„Co tím chcete říct?“

„Že budete-li takhle pokračovat, zapřete třikrát své přátele Naudovy, než kohout zakokrhá, pokud mu mlha vůbec dovolí zahlédnout svítání.“

„Vám se to pěkně žertuje. Moje situace je v podstatě dost delikátní. Jsem častým hostem Naudových. Etienne je můj přítel, vidíte, že to nepopírám. Co se u nich odehrálo? Nic o tom nevím a nechci vědět. Mne tedy v této věci není třeba vyslýchat.“

„Možná že výslech slečny Naudové by byl prospěšnější, co říkáte? Mimochodem nevím, jestli jste si toho všiml, ale dnes večer na vás nepohlížela zrovna mile. Měl jsem vtíravý pocit, že vám měla něco za zlé.“

„Mně?“

„Hlavně když jste se tak vkusně a taktně snažil vytáhnout své želízko z ohně a podával mi ten hotelový účet. To se jí ale vůbec nelíbilo. Kdybych byl vámi, dokonce bych se trochu bál její pomsty...“

Alban se nuceně zasmál.

„To má být vtip? Geneviéva je rozkošné děvčátko, které...“

Co to najednou do Maigreta vjelo, že vsadil do hry všechno?

„... které je ve třetím měsíci,“ vyhrkl a natáhl přitom obličej k svému hostiteli.

„Co to... co to povídáte?“

Pokud šlo o Kostu, ten byl ohromený, poprvé od rána, až z toho ztratil trochu té své sebejistoty, a proti své vůli pohlížel na svého bývalého šéfa s obdivem.

„Vy jste o tom nevěděl, pane Groulte?“

„Na co to zase narážíte?“

„Na nic... Jenom se snažím do věci vidět... Vy taky chcete znát pravdu, nemýlím-li se...? Snažíme se tedy společně...“

Kosta už se zmocnil čepice, jsou na ní stopy od krve a to samo stačí jako důkaz zločinu... Kdepak je ta čepice, Kosto?“ Kostra neodpověděl, jen se ještě víc vtlačil do křesla.

„Raději vás na to upozorňuji hned – jestli jste ji zničil, draze to zaplatíte... A teď mám pocit, že vám tu překážím...“

Nechám vás tedy o samotě... Předpokládám, pane Groulte, že vás zítra uvidím u Naudů na obědě?“

A odešel. Venku, když zabouchl dost prudce dveře, uviděl hned u dveří štihlou postavu.

„To jste vy, pane komisaři?“

Byl to malý Louis. Byl asi schován za okny Zlatého lva a uviděl Maigretův a Albanův stín. Sledoval je.
„Víte, co se povídá, co povídá kdekdo v městečku?“
V jeho hlase se chvěla úzkost a rozhořčení.
„Tvrdí se, že vás doběhli, však víte kdo, a že odjedete zítra vlakem ve tři hodiny...“
Mnoho nescházelo a měli by pravdu.

VII. Stará slečna z pošty

Maigret prožíval asi jeden z těch momentů, kdy je lidská vnímavost znásobena vysokým koeficientem. Právě vyšel z Groult-Cotellova domu. Udělal několik kroků ve tmě a mlze, která dovedla přilnout jako ledový obklad. Mladý Louis kráčel vedle něho, když vtom se komisař zarazil.

„Co je vám, pane komisaři?“

Maigreta náhle něco napadlo a snažil se sledovat splet' té myšlenky. Dál pozorně naslouchal nejasnému, ale křiklavému zvuku hlasů, které k němu doléhaly přes okenice. Zároveň pochopil, proč se mladík polekal: protože Maigret se zastavil zničehonic uprostřed chodníku, bez zřejmého důvodu, jako někteří kardiaci, které záchvat přepadne kdekoli.

Nebylo to v žádném vztahu s tím, o čem právě teď přemýšlel. Nebylo to ani zajímavé. Přesto jeho paměť zaznamenala:

„Aha, v Saint-Aubinu zřejmě žije někdo s nemocným srdcem...“

Později se měl opravdu dovědět, že bývalý zdejší lékař zemřel na angínu pectoris a že ho léta vidávali, jak se takhle zastavil kdekoli na ulici, strnul a ruku si položil na hrud'.

Uvnitř v domě vypukla hádka, v každém případě podle hlasových projevů to budilo dojem hádky. Maigret však neposlouchal. Podobaný Louis byl přesvědčený, že uhodl příčinu jeho nehybnosti, a svědomitě naslouchal. Čím však byly hlasy silnější, tím těžší bylo rozeznávat jednotlivá slova. Vypadalo to přesně tak, jako když by se do gramofonové desky udělala druhá dírka a tím se deska decentrovala, a pak by se nechala točit dál – vydávala by nesrozumitelné řvavé zvuky.

Scéna, která se odehrávala uvnitř v domě mezi inspektorem Kostrou a Albanem Groult-Cotellem, nebyla příčinou toho, že se tak najednou zastavil a koukal doprázdna.

Když překračoval práh domu, něco ho napadlo. Nebyl to vlastně ani nápad. Bylo to něco neurčitějšího, tak neurčitého, že ho už teď stálo námahu znovu si ten dojem vyvolat. Někdy, na moment kratičký jako záblesk, nám určitý okamžik našeho života připomene bezvýznamná drobnost, nejčastěji nějaká sotva postižitelná vůně. Bývá to tak pronikavé, že jsme z toho celí rozechvělí, chtěli bychom se té živé vzpomínky zachytit, a okamžik nato nám z ní nezbyvá nic, nejsme už ani schopni říci, na co jsme mysleli. Marně pátráme ve vzpomínce a nakonec, když na své otázky nenacházíme odpověď, se tážeme, jestli to nebyla reminiscence z nějakého snu nebo, kdo ví, třeba z některého z předešlých životů?

Blesklo mu to hlavou, právě když se zavíraly dveře. Uvědomoval si, že tam ty dva strejce nechává rozružené a v těžkých rozpacích. Mezi Kostou a Groultem, které osud této noci svedl dohromady, existovalo jakési pojítko. Nedalo se vysvětlit rozumově. Kosta nevyvolával představu svobodného mládence, ale zapuzeného, zahanbeného a bolestinského manžela. Čišela z něho závist a ta dodává lidem týž dvojznačný vzhled jako jisté skryté neřesti.

Maigret mu, to v podstatě neměl za zlé. Bylo mu ho líto. Dorážel na něho, byl rozhodnut dostat se mu na kobytku, a zároveň měl do jisté míry soucit s mužem, který svůj život vlastně prohrál.

Jaký vztah byl mezi Kostou a Albanem? Vztah, jaký existuje mezi dvěma předměty naprosto odlišnými, ale stejně odolnými. Byla to skoro otázka barvy. U obou šlo o šedivou, o nazelenalou, o prach morální i hmotný.

Kosta čpěl nenávistí. Z Albana Groult-Cotella čpěl strach, zbabělost. Celý jeho život byl postaven na zbabělosti. Manželka mu odešla. Odvedla mu děti. Nepokusil se za nimi rozjet, přivést je zpátky. Asi ani netrpěl. Zařídil se sobecky sám pro sebe. A že neměl majetek, žil v cizích hnízdech jako kukačka. A pokud jeho přátele stihlo neštěstí, dovedl je rychle zradit.

Maigret najednou přišel na to nic, které vlastně všechny tyto úvahy vyvolalo: byla to knížka, kterou objevil v Kostových rukou, když vešli, pochybná pornografie, jaké se prodávají pod pultem v zadních místnostech jistých krámků v předměstí Saint-Martin...

Jeden měl tyto knihy ve své provinční knihovně. Druhý okamžitě, jako náhodou, sáhl po jedné z nich!

Ale byla tu ještě jiná věc, a tu jinou věc si komisař snažil znovu vybavit. Možná na desetinu vteřiny byl jako osvěcen do očí bijící pravdou, ale jen na to pomyslel, už myšlenka zmizela, zbyl jen neurčitý dojem. Proto vlastně zůstal

nepohnutě stát jako kardiak, který se snaží přelstít své nemocné srdce.

On se snažil přelstít svou paměť. Doufal...

„Copak je to tamhle za světlo?“ zeptal se nicméně.

Stáli tam oba v husté mlze a Maigret postřehl v určité vzdálenosti od nich prstenec bílého rozptýleného světla. Chytil se té konkrétní věci, aby dal své intuici možnost znovu se soustředit. Městečko teď už znal. Copak je na té straně, co svítí světlo, víceméně naproti Groultovu domu?

„Není to pošta?“

„Ne, to svítí okno vedle,“ odpověděl Louis. „Okno poštmistrové. Trpí nespavostí. Čte romány až pozdě do noci. Její světlo zhasíná v Saint-Aubinu poslední...“

Zůstával přitom pozorný k hluku hlasů. Groult-Cotelle řval hlasitěji jako člověk, který si za žádnou cenu nechce dát říct. Kostův hlas byl hlubší, naléhavější.

Proč měl Maigret sto chutí přejít přes ulici a přilípnout nos na okno poštmistrové, sedící nad knihou ve své kuchyni? Intuice? Za okamžik už na to nemyslel. Věděl, že Louis ho znepokojeně, netrpělivě pozoruje, že si klade otázku, co se tak asi děje v hlavě jeho slavného muže.

Co to cítil, když překračoval práh domu? No tak... Mělo to spojitost s Paříží... Ta kniha a krámky v předměstí Saint-Martin, kde se podobné publikace prodávají, mu připomněly Paříž... Groult-Cotelle tam byl... Ve stejné době tam zřejmě byla i Geneviève Naudová...

Znovu měl před očima její obličej, když se Alban tak odporně vytasil se svým alibi.

Nebylo v tom jenom pohrdání. A taky v tom momentě neměl před sebou mladou dívku, ale ženu, která se nesnažila krýt...

Milenku, která náhle poznala hanebnost svého...

To je ono, přesně v tomto místě mu něco blesklo hlavou, ale naneštěstí záblesk zase hned zhasl. Zůstala po něm jen vágní vzpomínka na něco nechutného.

Ano, ta aféra byla zcela jiná, než si Maigret až doteď představoval. Viděl jen měšťáky, rodinu bohatých měšťáků, rozhořčených, že objevili v posteli své dcery kluka bez majetku a bez zajištěného postavení.

Zabil Naud v návalu zlosti? Bylo to možné. Maigret nebyl daleko soucitu s ním, a hlavně soucitu s paní Naudovou, která věděla, snažila se seč byla mlčet, zvládnout svou hrůzu, a pro niž každá minuta strávená mezi čtyřma očima s komisařem byla tak strašná, jako by ji natahovali na skřípec.

Nyní ustupoval Etienne Naud a jeho manželka do pozadí.

Jak všechny ty úvahy uspořádat? Zapšklý, plešatý Alban má alibi. Je to opravdu jen náhoda? A že padl na účet z hotelu Europe, to byla taky náhoda?

Bezpochyby tam skutečně spal. Muselo by se to ověřit, i když komisař už o tom byl předem dostatečně přesvědčen.

Ale proč jel do La Roche-sur-Yon právě ten večer? Byl očekáván šéfem prefektova kabinetu?

„To by bylo třeba ověřit!“ zavrčel Maigret.

Pořád ještě pozoroval zakalené světlo z pošty; pořád ještě držel v jedné ruce pytlík na tabák a v druhé dýmku a ne a ne si ji nacpat.

Albert Retailleau zuřil...

Kdopak mu to řekl? Právě jeho nynější společník, mladý Louis, přítel mrtvého.

„On skutečně zuřil?“ otázal se zničeně komisař.

„Kdo...?“

„Tvůj přítel Albert... Řekl mi, že když se s tebou ten poslední večer rozcházel...“

„Byl strašně rozčilený, Než odešel na schůzku, vypil několik skleniček kořalky...“

„Neříkal nic?“

„Počkejte... Že to v tom našem pitomém kraji asi dlouho nevydrží...“

„Jak dlouho už byl milencem slečny Naudové?“

„Nevím... Počkejte... Na svatýho Jana ještě ne. Začalo to tak asi v říjnu...“

„Předtím do ní nebyl zamilovaný?“

„V každém případě s ní nemluvil...“

„Psst...“

Maigret se nehýbal, napínal sluch. Hlasy utichly. Místo toho bylo slyšet zvuky, které komisaře upoutaly.

„Telefon!“ zvolal.

Poznal charakteristický zvuk venkovských telefonů, kde se musí točit klikou, aby se volajícímu ozvala pošta.

„Utíkej se mrknout do okna poštmistrové... Doběhneš tam rychleji než já...“

Nemýlil se. Vedle prvního okna se rozsvítilo druhé. Poštmistrová přešla do kanceláře poštovního úřadu spojovacími dveřmi, které zůstávaly pootevřené.

Maigret nespěchal. Přičilo se mu běžet. Zvláštní bylo, že do rozpaků ho uváděla přítomnost mladého Louise. Chtěl si před tím chlapcem zachovat určitou důstojnost. Konečně si nacpal dýmku, zapálil ji a pomalu přešel ulici.

„Co je?“

„Já věděl, že bude poslouchat,“ řekl Louis potichu.

„Ta stará čarodějnice vždycky poslouchá. Jednou si na ni doktor dokonce stěžoval v La Roche, ale ona to dělá dál...“

Teď ji bylo vidět, malá, v černých šatech, černé vlasy, obličej bez věku. V jedné ruce držela sluchátko, v druhé spojovací koleček ústředny. Právě v té chvíli asi hovor skončil, protože přehazovala kolečky a zamířila k vypínači.

„Myslíš, že by nám otevřela?“

„Ano, když zaklepete na ty zadní malé dveře. Pojdte tudy. Projdeme dvorkem...“

Pár vteřin tápali v absolutní tmě, pak se protáhli mezi škopky plnými prádla. Z jedné bedny na odpadky vyskočila kočka.

„Slečno Rinquetová...!“ volal Louis. „Otevřte nám na chvíli...“

„Kdo je?“

„To jsem já, Louis... Otevřte, prosím vás, jen na chvíli...“

Odstrčila závoru a Maigret rychle překročil práh, ze strachu, že se před ním dveře zase zavřou.

„Nebojte se, slečno...“

Byl příliš velký a příliš široký na tu mřávu kuchyni odpovídající rozměrům mřávé poštmistrové, která měla všude rozestavené předměty z keramiky nebo foukaného skla, nakoupené na trzích, a vyšívané dečky.

„Groult-Cotelle právě telefonoval.“

„Jak to víte?“

„Telefonoval svému příteli Naudovi. Vy jste ten hovor poslouchala.“

Přistížena při činu, chabě se bránila.

„Ale pošta je zavřená, pane. Po deváté hodině bych už neměla spojit žádné hovory... Dělá to, protože jsem doma a ráda prokážu službu, když je třeba...“

„Co povídal?“

„Kdo?“

„Podívejte se, když mi nevyjdete vstříc, budu nucen přijít ráno, tentokrát oficiálně, a sepsat hlášení, které pak už půjde dál úřední cestou. Co říkal?“

„Mluvili oba.“

„Oba zároveň?“

„No skoro. Chvilími mluvili oba najednou. Vypadalo to, že chtějí jeden druhého překřičet, takže jsem nerozuměla ničemu... Měli zřejmě každý své sluchátko a odstrkovali jeden druhého od aparátu.“

„Co říkali?“

„Nejdřív pan Groult řekl:

'Podívejte, Etienne, takhle to nemůže jít dál. Právě odtud odešel komisař. Srazil se tady s tím vaším člověkem. Jsem si jist, že ví všechno, a jestli budete pokračovat...!', „

„No a dál?“ řekl Maigret.

„Počkejte... Ten druhý mu do toho skočil.

'Haló... Pan Naud? Tady je Kosta. Je to jistě škoda, že jste ho nějak nezdržel a nezabránil mu setkat se se mnou, ale...'

'Ale kompromitovat to bude mě,' zařval do toho pan Groult. 'Já už toho mám po krk, rozumíte? Dělejte, co umíte!

Zavolejte tomu svému idiotskému švagrovi, co má vždycky jen blbé nápady. Je tak trochu nadřizený tady toho nešťastného policisty. Když ho sem uměl poslat, tak ať už si poradí s tím, jak ho odvolat zpátky do Paříže... Za svou osobu vás upozorňuji, že jestli se s ním u vás ještě setkám...'

'Haló, haló...!' křičel pan Etienne zděšeně na druhém konci drátu. 'Jste tam ještě, pane Kosto? Alban mě trochu děsí. Copak opravdu...'

'Haló... Tady Kosta. Tak už mlčte, pane Groult. Nechte mě říct aspoň dvě slova... Nestrkejte do mě... Jste to vy, pane Naud? Ano... Podívejte se, nehrozilo by žádné nebezpečí, kdyby nás hrozný strach pana Groula... Prosím? Jestli máte telefonovat švagrovi? No víte, ještě před chvílí bych vám to byl neradil... Ne, já z něho strach nemám...', „

Poštmistrová chytla slinu v dost přesném opakování rozhovoru a ukázala prstem na Maigreta:

„To šlo o vás, že...? Teda on řekl, že z vás strach nemá, ale že kvůli Groult-Cotellovi, který je schopen provést cokoli neprozřetelného... Psst...“

V kanceláři pošty se znovu ozvalo zvonění. Drobná poštmistrová se tam rozběhla, rozsvítila.

„Haló? Prosím? Galvani 17-98? Nevím... Ne, v tuhle dobu se asi nebude dlouho čekat... Zavolám vás...“

Maigret číslo poznal, byl to Bréjonův soukromý telefon domů.

Pohlédl na hodinky. Bylo za deset minut jedenáct. Vyšetřující soudce je zřejmě už v posteli, ledaže by byl v biografu nebo s rodinou v divadle, protože v Justičním paláci věděli všichni, že vstává v šest hodin a že brzy zrána studuje spisy.

Poštmistrová zastrčila kolíčky do jiných dírek.

„To jste vy, Niorte? Dali byste mi Galvani 17-98? Je linka číslo tři volná? Tak mi ji dejte, prosím... Dvojka před chvílí byla špatně slyšitelná... U vás všechno v pořádku? Máte noční službu? Prosím?... Ne, však víte, že já nechodím spát nikdy před jednou. A... Ano, tady taky. Není vidět ani na dva kroky. Zítra ráno bude pěkné náledí... Haló! Paříž...? Paříž...? Haló! Paříž? Galvani 17-98...? Tak odpovězte, děvenko... Mluvte zřetelně... Dejte mi Galvani 17-98... Jakže...? Zvoníte tam?... Já nic neslyším... Tak zvoňte dál... Je to naléhavé... Ale ano, určitě jsou doma...“

Zděšeně se obrátila, protože rozložitý Maigret stál těsně za ní s nataženou rukou, připraven chopit, se sluchátka, jen co nastane příhodná chvíle.

„Pan Naud? Haló! Je to pan Naud...? Ano, dám vám Galvani... Ještě vteřinku, vyzvání to tam... Zůstaňte u aparátu... Galvani 17-98? Tady je Saint-Aubin. Předám vám trojku... Trojko, mluvte...“

Neměla odvahu vzepřít se komisaři, který jí vzal autoritativně sluchátka z ruky a nasadil si je. Zastrčila energicky kolíček do dírky k odposlechu.

„Haló, to jsi ty, Victore? Prosím?“

Na lince byl nějaký šum a Maigret měl dojem, že vyšetřující soudce mluví ze svého lůžka. Slyšel ho, jak krátce nato, když se mu švagr ohlásil jménem, opakuje:

„To je Etienne...“

Říkal to asi manželce, ležící vedle něho.

„Prosím? Je něco nového...? Ne?... Ano? Ty moc křičíš, pak ti moc vibruje aparát...“

Etienne Naud patřil k lidem, kteří do telefonu vždycky řvou, jako by se obávali, že je není dost slyšet. „Haló! Vyslechni mě, Victore... Nového v pravém slova smyslu není nic, ne... Pochop mě, prosím... Ostatně já ti napíšu... Možná že tak za dva tři dny se za tebou rozjedu do Paříže...“

„Mluv pomaleji... Odsuň se trochu, Marto...“

„Co říkáš?“

„Říkám Martě, aby se trochu odsunula... Tak co je? Co se děje? Komisař dojel v pořádku? Co mu říkáš?“

„Ano... Na tom tak nezáleží... Telefonuju ti právě kvůli němu.“

„Nechce v té tvé věci nic udělat?“

„Ale ano, jenomže dělá až moc... Podívej se, Victore, musíš najít za každou cenu způsob, jak ho povolat zpátky do Paříže... Ne, teď ti nic povídat nemohu... Jak znám poštmistrovou...“

Maigret se usmál a podíval se přitom na drobnou poštmistrovou, hořící zvědavostí.

„Však ty už něco vymyslíš... Prosím? Je to těžké? Ale musí to snad být možné... Ujišťuji tě, že je to absolutně nutné...“

Nebylo těžké představit si vyšetřujícího soudce, jak starostlivě krčí čelo a začíná švagra pěkně pomalu podezřívát.

„Není to tak, jak si myslíš... Ale on tady courá po městečku, zavádí s každým řeč a nadělá nakonec víc zla než užitku... Rozumíš...? Jestli to tak bude pokračovat, za chvíli bude celý kraj na nohou a moje situace tady bude neudržitelná...“

„Jenomže já nevím, jak to zařídit...“

„Copak nejseš jeho nadřízený?“

„To jsem... Mohl bych samozřejmě požádat ředitele kriminálky... Je to choulostivá věc... Komisař se to dříve nebo později doví... Souhlasil s tou cestou k vám, jen aby mi prokázal službu, rozumíš?“

„Ať už ano, nebo ne, chceš, aby tvá neteř, které jsi byl, dovol, abych ti to připomněl, při křtu za kmotra, měla nepříjemnosti?“

„Myslíš, že je to tak vážné?“

„Vždyť ti přece říkám...“

Etienne Naud, to se vycítilo, netrpělivě přešlapoval. Albanova panika přešla i na něho a skutečnost, že ho Kosta nezrazoval z úmyslu požádat o odvolání Maigreta, jeho pocitu nejistoty taky neulehčovala.

„Buď tak hodný a dej mi sestru.“

„Tvoje sestra už spí... Jsem tu dole sám...“

„Co na to říká Geneviéva?“

Soudce zcela evidentně váhal, zachycoval se drobných banálních frází.

„Taky u vás prší?“

„Co já vím!“ zařval Naud. „Mně je to fuk! Rozumíš? Potřebuji jedinou věc, abys zařídil za každou cenu odjezd toho svého nešťastného komisaře...“

„Co je ti?“

„Co mně je? Co mně je? Jestli to takhle bude pokračovat, tak tady pro nás bude nedýchatelno. Ten člověk strká nos do všeho. Neřekne jediné slovo. On... on...“

„Uklidni se. Já se pokusím...“

„Kdy?“

„Zítřka ráno... Zajdu hned zrána za ředitelem kriminální policie, ale věř mi, ani trochu mi tenhle postup nevyhovuje. Je to poprvé za celou mou kariéru, co...“

„Uděláš to, vid?“

„Když ti to říkám...“

„Telegram přijde asi kolem poledne... Bude moct odjet vlakem ve tři hodiny... Postarej se o to, aby telegram došel včas...“

„Louisa je v pořádku?“

„Je v pořádku, ano... Dobrou noc a nezapomeň. Vysvětlím ti to. Hlavně si nepředstavuj... Pozdravuj manželku...“

Poštmistrová poznala na Maigretově obličej, že hovor skončil, nasadila si sluchátka, ještě jednou vytáhla a zastrčila jinam kolečky centrály.

„Haló! Konec? Haló, Paříži? Řekněte mi, prosím, cenu toho hovoru? Dobrou noc, chlapče.“

A na adresu komisaře, který si znovu nasadil klobouk a zapaloval si dýmku:

„To by stačilo na odvolání z funkce... Tak vy si myslíte, že je to pravda?“

„Co?“

„No co se povídá... Nemohu si jaksi zvyknout na myšlenku, že muž jako pan Etienne, který má všechno, co člověk potřebuje ke štěstí...“

„Dobrou noc, slečno. Ničeho se nebojte. Budu diskrétní...“

„Co si povídali?“

„Nic tak dvakrát zajímavého. Rodinné záležitosti...“

„Vracíte se do Paříže?“

„Možná... Asi ano... Je pravděpodobné, že odjedu zítřejším odpoledním vlakem.“

Veškeré horečné vzrušení v něm teď opadlo. Cítil se zase plně sám sebou. Byl skoro překvapen, když v kuchyni uviděl chlapce, který na něj čekal, a ten byl zase překvapený, že má před sebou jiného Maigreta, než jak ho znal předtím, že si ho Maigret skoro nevšímá, jedná s ním ledabyle – a kdo ví, ne-li pohrdavě? říkal si mladý muž, kterého to ranilo.

Znovu byli ve tmě a brodili se mlhou, v níž blikala jen tu a tam řídká rozesetá světýlka v směšně omezeném prostoru.

„Je to on, vidíte?“

„Kdo? Cože?“

„Naud... To on zabil Alberta...“

„To já, chlapče, nevím... To...“

Maigret se zarazil včas. Byl by řekl:

„To není tak důležité...“

Odpovídalo to jeho myšlence, nebo přesněji jeho pocitu. Ale uvědomoval si, jak by při takovém prohlášení mladý muž nadskočil.

„Co říkal?“

„Nic tak vzrušujícího... Pokud jde o Groult-Cotella...“

Šli směrem k oběma dosud osvětleným hotelům; v jednom z nich se na oknech pohybovaly obrysy postav jako v čínské stínohře.

„Ano...?“

„Byl s nimi vždycky tak důvěrně spřátelený?“

„Počkejte... Ne, vždycky ne... Vite, já byl ještě malý... Dům patří odedávna jeho rodině, ale když jsem byl malý kluk a hrávali jsme si u nás před domem, nikdo tam nebydlel... Vzpomínám si na to, protože jsme několikrát vlezli do sklepa vikýřem, který nebyl zavřený... Tehdy pan Groult-Cotelle bydlel u příbuzných, kteří mají myslím zámek někde v Bretani... Když se sem vrátil, byl ženatý. Musel byste se zeptat někoho staršího, než jsem já... Mně tenkrát bylo tak šest sedm let... Pamatuju se, že jeho žena měla moc hezký žlutý autíčko a sama ho řídila, a že často jezdila na vyjížďky sama...“

„A stýkali se s Naudovými?“

„Ne, určitě ne... Říkám ne, protože si vzpomínám, že pan Groult věčně seděl u doktora, co tady byl před tímhle a byl vdovcem... Ještě je mám před očima, jak sedí u okna a hraje šachy... Jestli se nemejlím, tak s Naudovým se nestýkal kvůli své ženě, ale přátelil se s nimi předtím, poněvadž Naud a on spolu chodili do školy... Zdravili se... Vidal jsem je, jak spolu hovoří na ulici, ale to bylo všechno...“

„Takže teprve po odjezdu paní Groult-Cotellové...“

„Ano, je to asi tři roky... Slečně Naudové bylo šestnáct nebo sedmáct let... Vrátila se z penzionátu, ona byla dlouho v Niortu v penzionátě, tady jsme ji viděli tak jednou za měsíc... Pamatuju se na to taky proto, že když ji člověk potkal tady v městečku mimo školní prázdniny, moh si být jistě, že je to třetí neděle v měsíci... Spřátelili se... Pan Groult trávil polovinu času u Naudových...“

„Nejezdí společně na prázdniny?“

„Do Sables-d'Olonne, ano... Naudovi si tam postavili vilu. Vracíte se zpátky k nim? Nechcete vědět, jestli ten detektiv...“ Mladík hleděl směrem ke Groultovu domu, kde žaluziemi prosvítalo stále ještě trochu světla. Nepochybně si policejní vyšetřování nepředstavoval tak, jak ho prováděl Maigret tady v městečku. Byl trochu rozčarován, ale neodvažoval se to dát najevo.

„Co řekl, když jste vstoupil dovnitř?“

„Kostra? Nic... Ne, nic neříkal... Ostatně co na tom záleží...“

Ve skutečnosti Maigret aby se tak řekl nežil momentálně v přítomnosti. Svému mladému společníkovi odpovídal jen koutkem úst a ani si moc neuvědomoval, oč jde.

Mnohokrát se na pařížské kriminálce o Maigretově chování v podobných chvílích žertovalo. Věděl, co se o tom povídá za jeho zády.

V těchto fázích vyšetřování jako by Maigret nabýval naprosto neobvyklých proporcí, byl těžkopádný, jako otupělý a netečný, slepý a němý, byl to Maigret, jehož by byl neinformovaný kolemjdoucí nebo společník považoval za nějakého tlustého tupce nebo za spícího chodce.

„Tento stav je u vás v podstatě projevem koncentrace myšlenek?“ otázal se ho jednou někdo, kdo si hrál na psychologa.

A Maigret odpověděl s přímo komickou upřímností:

„Já nikdy nepřemýšlím.“

Skoro se to blížilo pravdě. Tak například teď, jak tu stál na vlhké, studené ulici, nemyslel na nic. Nesledoval žádnou myšlenku. Dalo by se říci, že byl trochu jako mořská houba...

Ten výraz pocházel od Lucase; často s Maigretem pracoval a znal ho líp než kdokoli druhý.

„Během vyšetřování přijde vždycky moment“, vyprávěl Lucas, „kdy se šéf zničehonic nafoukne jako vyschlá mořská houba strčená do vody. Řekli byste, že nasává, co se do něj vejde.“

Jenže co? Tak například teď do sebe nasával, co se do něj vešlo z mlhy a tmy. Už se kolem něho neprostíralo ledajaké městečko. Ani on nebyl jen tak někdo, koho náhoda vrhla do těchto kulis.

Byl spíš jako Bůh otec. Městečko znal, jako by v něm žil odjakživa, nebo lépe řečeno, jako by je sám stvořil. Znal život všech těch nízkých domečků přikrčených ve tmě, měl dojem, že vidí, jak se muži a ženy obracejí v potem zavlhých postelích, sledoval nit jejich snů, malé světylko tuhle mu napovídalo, že matka dává pít dítěti z ještě vlažné kojenecké láhve, tamhle zas v rohovém domku cítil bodavou bolest nemocné paní a předvídal, jak se náměsíčná hokynářka náhle vytrhne ze spánku.

Seděl v kavárně u hnědých vyleštěných stolků s muži, kteří hráli s upatlanými kartami a počítali žluté a červené žetony.

Byl v Geneviévině pokojíku. Spolu s ní trpěl uraženou hrdostí milenky. Protože Geneviévina hrdost milenky byla uražena. Prožila si bezpochyby nejtrapnější den svého života a kdo ví, jestli teď nečihá na Maigretův návrat, aby se mu

znovu vloudila do pokoje?

Paní Naudová podle něho nespala. Ležela, ale nespala a ve tmě ložnice střežila každý hluk v domě, kladla si otázku, proč se Maigret nevrací, a představovala si, jak se její muž v salóně v dlouhém čekání zmítá mezi nadějí, kterou vkládal do svého hovoru s Paříží, a nepokojem vyvolaným komisařovou nepřítomností.

Maigret cítil teplo krav v chlévě, slyšel, jak kobyla kope do pažení, představoval si starou kuchařku ve venkovské haleně...

A v Groultově domě... Vida! Otevřely se dveře. Alban vyprovázel návštěvníka. Nenáviděl ho. Copak si tak s Kostou po telefonickém hovoru s Naudem ještě všechno řekli v tom zaprášeném nevyvětraném salóně?

Dveře se zase zavřely. Kosta s aktovkou pod paží rychle odchází. Byl spokojen i nespokojen. V podstatě hru skoro vyhrál. Dostal se Maigretovi na kobylku. Zítra bude Maigret odvolán do Paříže. Ale Kostra byl trochu zahanben, že toho výsledku nedosáhl vlastními silami. Pak ho taky pálila komisařova hrozba týkající se čepice...

Jeho pomocník na něho čekal u Zlatého lva, kde popíjel jednu skleničku za druhou.

„Vracíte se hned?“ zeptal se Louis.

„Ano, kamaráde... Co jiného bych měl dělat?“

„Nenecháte to plavat?“

„Co nenechám plavat?“

Maigret je všechny tak dobře znal! Kolik podobných Louisů, podobných tomu zdejšímu, už v životě potkal, stejně horlivě zapálených, stejně naivních a zároveň mazaných, vrhajících se čelem proti překážkám, chtějících dosáhnout za každou cenu svého cíle!

„Však ono tě to přejde, chlapečku, řekl si v duchu. Za pár let budeš takové Naudy nebo Groulty uctivě zdravít, protože pochopíš, že pro syna nějakého Filloua je to ještě to nejlepší, co se dá dělat...“

A co paní Retailleauová, úplně sama ve svém domě, kde rychle odklidila bankovky z polévkové mísy?

Ta pochopila už dávno. Byla bezpochyby dobrou manželkou, tak jako ty druhé, dobrou matkou, tak jako ty druhé...

Nebyla asi úplně bez citu, ale poznala, že city jsou k ničemu, a rezignovala.

Rezignovala tak, že se bránila jinými zbraněmi! Rezignovala tak, že převáděla všechna životní neštěstí na bankocetle.

Smrt manžela jí vynesla dům a rentu, která jí umožnila vychovat syna a dát mu vzdělání.

Smrt Albertova...

„Vsadil bych se,“ zamumlal polohlasně, „že touží po malém domě ne v Saint-Aubinu, ale v Niortu. Po malém, novém, čist'ouňkém domečku... Se zajištěným stářím ve společnosti portrétů zemřelého manžela a syna...“

Pokud jde o Groulta a ty jeho „Zvrácené rozkoše“...

„Vy přímo letíte, pane komisaři...“

„Ty mě chceš doprovodit?“

„Není vám to příjemné?“

„Nebude mít maminka starost?“

„Ta se o mě nestará...“

V tónu, jímž byla ta slova pronesena, byla hrdost, ale i lítost.

No tak! Už za sebou mají nádraží. Ted' jdou po rozměklé blátivé cestě kolem kanálu. Starý Désiré zřejmě někde vyspává po opici na svém nuzném, odporném slamníku. Jozafát, listonoš, je hrdostí bez sebe a asi už v duchu počítá, co mu vynese jeho bezvadné chování a mazanost...

Na konci cesty, kde jako by zářil prstenec kolem měsíce zahaleného do mraku, stál velký, vyhrátý a poklidný dům, dům, jaký kolemjdoucí pozorují se závistí a s pocitem, že se v něm musí dobře žít.

„Ted' už se vrať, chlapče... Já jsem u cíle...“

„Kdy vás uvidím? Slibte mi, že neodjedete, aniž...“

„Slibuji...“

„Je to pravda, že toho nenecháte?“

„Je. Bohužel! Protože Maigret nebyl ani trochu nadšen tím, co mu zbývalo udělat, a tak vystupoval spíš se staženými rameny po schodech vedoucích ke vchodu. Dveře byly jen přivřené. Nechali je pootevřené kvůli němu. V salónu se svítilo.

Když si stahoval těžký kabát, ještě ztěžklý mlhou, povzdychl si, chvíli zůstal stát na rohožce a zapaloval si dýmku.

„Tak do toho!“

Chudák Etienne, zmítán nadějí i smrtelnou úzkostí, ho očekával v křesle, kde odpoledne seděla paní Naudová a vytrpěla si v něm stejná muka.

Na malém stolku u zdi láhev armagnaku, z níž někdo zřejmě ten večer hodně upil.

VIII. Maigret v roli Maigreta

V Maigretově postoji nebyla ani nejmenší póza. Měl-li stažená ramena, hlavu trochu nachýlenou jako zimomřivý

člověk, který si to namíří rovnou ke kamnům, pak to bylo především z toho důvodu, že mu bylo zima, protože zůstal dlouho venku v mlze bez ohledu na nízkou teplotu, a teprve když si svlékal zimník, zamrazilo ho v zádech. Náhle jako by si uvědomoval, že mu sychravý chlad pronikl až do morku kostí.

Byl mrzutý, jak býváme, když na nás leze chřipka. Bylo mu trochu úzko, protože neměl radost z úkolu, který ho čekal. Prostě váhal. V momentě, kdy bylo třeba jednat, zvažoval v duchu dvě diametrálně odlišné metody, a to přesně v okamžiku, kdy byl nucen zvolit definitivní řešení.

Tohle všechno tedy – ne něj aká věrnost vlastní legendě – způsobilo, že vešel do salónu s nevrlou tváří a vyvalenýma očima, které jako by se neupíraly na nic určitého, a postupoval bokem jako medvěd.

Nedíval se na nic a všechno viděl, sklenku a láhev armagnaku, příliš pečlivě uhlazené vlasy Etienna Nauda, který ho halasně přivítal s falešnou pobaveností:

„Strávil jste pěkný večer, pane komisaři?“

Určitě si právě přečísl vlasy. Vždycky měl u sebe hřebec, dbal na sebe až koketně. Předtím však, když tu byl sám a čekal a mučil se, zřejmě si horečnými prsty prohraboval vlasy.

Maigret místo odpovědi přistoupil ke stěně vlevo a narovnal tam rám obrazu, a ani to nebyla žádná póza. Nesnášel pohled na šikmo pověšený obraz. Dráždilo ho to a neměl nejmenší chuť dát se dráždit takovou nicotností během závažné partie, kterou měl sehrát.

Bylo teplo. V ovzduší salónu se ještě vznášely vůně večere, k nimž přistupovala vůně armagnaku. Komisař si nakonec taky nalil skleničku.

„Tak to bychom měli!“ povzdychl si.

Naud byl tak překvapen a znepokojen, že se až zachvěl. Maigretovo „tak to bychom měli!“ znělo jako závěr jeho tichého rozvažování.

Kdyby Maigret byl v kancelářích kriminální policie, nebo kdyby aspoň byl úředně zmocněn vést vyšetřování v Naudově věci, cítil by se nucen, aby si zajistil všechny trumfy, užít tradičních postupů. A tradiční postupy by za těchto okolností směřovaly k tomu, dostat Nauda do úzkých, vyvolat v něm paniku, uondat ho nervové tím, že by mu dal zažít střídavě naději i hrůzu.

Bylo to snadné. Nejdřív ho nechat, aby se zamotal do vlastních lží. Potom udělat neurčité narážky na oba telefonické rozhovory. A konečně – proč ne? – prohodit bez okolků:

„Váš přítel Alban bude zítra ráno zatčen...“

Tak to tedy ne! Maigret se šel prostě a jednoduše opřít lokty o krbovou římsu. Plameny otevřeného ohniště ho pálily do nohou. Naud seděl poblíž něho. Asi pořád ještě doufal?

„Odjedu zítra ve tři hodiny, jak jste si přál,“ povzdychl si nakonec komisař, když předtím zabafal dvakrát či třikrát rychle za sebou z dýmky.

Měl soucit, cítil vůči Naudovi jakési rozpaky, protože to byl muž přibližně jeho věku, celý jeho život byl bezúhonný, pohodlný, harmonický, a v těchto chvílích hrál o všechno, protože mu hrozilo, že bude až do konce života zavřen mezi čtyřmi stěnami vězení.

Bude se vzpírat, bude dál lhát? Maigret si přál, aby to nedělal, jako si ze soucitu přejeme rychlou smrt zvířete, které jsme neobratně zranili. Vyhýbal se přímému pohledu na něj, upřeně pozoroval koberec.

„Proč to říkáte, pane komisaři? Víte dobře, že jste tu milým hostem, že moje rodina i já sám k vám máme velký obdiv a sympatie...“

„Vyslechl jsem váš hovor se švagrem, pane Naude.“

Snažil se vžít do postavení toho druhého. Na takové momenty si později raději nevzpomínáme. Však taky komisař rychle mluvil dál:

„Ostatně pokud jde o mě, jste na omylu. Váš švagr Bréjon mě požádal, abych mu prokázal službu a pomohl vám v delikátní záležitosti. Okamžitě jsem pochopil, to mi můžete věřit, že si Bréjon špatně vyložil, co po něm chcete, a že vy jste od něj nečekal pomoc tohoto druhu. Napsal jste mu v rozrušení a žádal ho o radu. Rekl jste mu, co se veřejně šušká, ale neřekl jste mu pochopitelně, že je to pravda. A on, chudák, poctivý a svědomitý praktik, vám poslal policistu, aby vás z toho vytáhl.“

Naud se těžce zvedl a přistoupil ke stolku u stěny, kde si nalil plnou sklenku armagnaku. Ruka se mu třásla. Čelo měl zřejmě zpocené. Maigret na něho neviděl. I kdyby mu ho nebylo líto, takt by mu v tom okamžiku nedovolil pozorovat hostitele.

„Byl bych odjel hned po příjezdu, po prvním kontaktu s vámi, nebýt toho, že jste si sem povolal Justina Kostu, a taky toho, že jeho přítomnost mě vyprovokovala.“

Naud nic nepopíral, hrál si s řetízky od hodinek a upřeně pozoroval portrét své tchyně.

„Vzhledem k tomu, že zde nemám úřední posláná, nemusím pochopitelně nikomu skládat účty. Z mé strany se tedy nemáte, pane Naude, čeho obávat a tím je pro mě hovor s vámi snazší. Týdny, které jste právě prožil, byly jako těžký sen, vidíte? Pro vaši ženu taky, jsem přesvědčen, že ví všechno...“

Naud se ještě nevzdával. Dostal se k rozhodujícímu momentu, kdy stačí jediný pohyb hlavou, jediné zamrknání, zašeptané slovo, a je konec s nejistotou. Potom by měl pokoj. Mohl by se uvolnit. Už by neměl co skrývat, co hrát. Jeho manželka nahoře určitě nespala, napínala naopak uši, znepokojena, že ty dva mužské neslyší stoupat do schodů. Našla spánek její dcera?

„Teď vám, pane Naude, prozradím, co si v podstatě o tom všem myslím, a vy pochopíte, proč jsem neodjel beze slova, což jsem skoro chtěl udělat, třebaže se vám to může zdát zvláštní. Poslouchejte dobře a nedělejte rychlé závěry z mých slov, byly by chybné. Mám velice přesný dojem, jsem si takřka jistý, že i když jste odpovědný za smrt Alberta Retailleaua, jste zároveň i její obětí. Půjdu ještě dál. Pakliže jste byl nástrojem, nejste skutečným strůjcem Albertovy

smrti.“

Maigret si šel taky nalít, aby dal svému protějšku čas zvážit smysl toho, co mu právě řekl. A, protože Naud pořád mlčel, podíval se na něho konečně zpřímá, donutil ho vydržet ten pohled a otázal se:

„Vy mi nedůvěřujete?“

Výsledek byl stejně trapný jako nečekaný, poněvadž Naudova kapitulace se projevila záchvatem pláče. Víčka tohoto muže v plné síle naběhla a naplnila se slzami. Našpulil rty jako rozlústostněné dítě. Okamžik odolával, celý nesvůj uprostřed salónu, pak nakonec se rozběhl ke stěně, opřel se o ni oběma pažemi, skryl v nich hlavu a jeho ramena se pravidelně trhaně zvedala.

Nezbývalo než čekat. Dvakrát se pokoušel promluvit, ale ještě bylo brzy, dosud se dostatečně neuklidnil. Maigret se diskrétně usadil před krbem, a jelikož nemohl prohrabávat ohniště jako kanna, přerovnával aspoň polena konečkem krbových kleští.

„Za chvíli, jestli budete chtít, mi upřímně vypovíte, co se událo. Ostatně není to ani tak nutné, aspoň pokud jde o události toho večera, ty se dají lehce zrekonstruovat. S těmi druhými to bude horší...“

„Co tím chcete naznačit?“

Naud byl pořád stejně vysoký, stejně silný, ale řekli byste, že úplně ztratil konzistenci. Byl teď jako ony předčasně vyrostlé děti, co mají ve dvanácti letech postavu a tělnatost dospělého člověka.

„Neměl jste ani nejmenší podezření o stycích své dcery a toho mladíka?“

„Ale pane komisaři, vždyť já jsem ho dokonce ani neznal! Totiž věděl jsem, že existuje, protože znám víceméně celé městečko, ale nedovedl bych býval říct, ke které tváři to jméno patří. Až dodneška mi není jasné, kde ho Geneviéva mohla potkat, když nikam nechodila...“

„Vy už jste ležel vedle své paní?“

„Ano... A vidíte... Je to směšné... Ten den jsme měli k večeri husu...“

Zachycoval se drobných rodinných detailů, jako kdyby ubíraly skutečnosti na tragice tím, že ji udržují na domácí půdě.

„Já mám husu moc rád, přestože ji těžce trávím... Kolem jedné po půlnoci jsem vstal a šel si pro zažívací sodu... Znáte přibližně polohu pokojů... Za naší ložnicí je malá koupelna, pak pokoj pro hosty, pak místnost, kam nikdy nevstoupíme, protože...“

„Já vím... Vzpomínka na jedno z dětí...“

„A vzadu je dceřin pokoj, který je tím pádem izolovaný od ostatních. Obě služby spí o patro výš... Byl jsem tedy v koupelně... Tápal jsem popaměti ve tmě, protože jsem nechtěl probudit manželku, vyčítala by mi, že se přejídám...“

Uslyšel jsem šepot... Někdo se v domě hádal... Ani mi nenapadlo, že to může být v pokoji u dcery...

Když jsem ale vyšel na chodbu, poznal jsem, že to vychází z Geneviévina pokoje. Ostatně pod dvěma prosvítalo světlo. Rozeznal jsem mužský hlas...

Nevím, co byste byl udělal vy na mém místě, pane komisaři. Není mi známo, jestli máte dceru... Tady v Saint-Aubinu jsme ze staré školy, a já jsem možná obzvlášť naivní... Geneviéve je dvacet let... a mně přitom nikdy ani ve snu nenapadlo, že by své matce a mně mohla cokoli tajit... Natož abych si představil, že by nějaký muž... Ne, vidíte, ještě i teď...“

Osušil si oči a mechanicky vytáhl z kapsy balíček cigaret.

„Mám jsem tam vtrhl jen tak v košili, protože i v tom jsem ze staré školy a nosím ne pyžama, ale noční košile... Na poslední chvíli jsem si uvědomil, jak směšný jsem v té košili, vrátil jsem se zpátky do koupelny a potmě jsem se oblékl... Když jsem si natahoval ponožky, zaslechl jsem jiný zvuk, tentokrát zvenku. Žaluzie koupelny nebyly zavřené, odrhnuł jsem záclonu... Svítil měsíc, takže jsem mohl zahlédnout siluetu muže, jak leze z okna mé dcery a sestupuje po žebříku na dvůr...“

Ani nevím, jak jsem se obul... Vrhł jsem se na schodiště... Měl jsem dojem, ale nejsem si tím docela jistý, že slyším hlas své ženy:

'Etienne...'

Nenapadlo vás ještě podívat se zblízka na klíč od dveří do dvora? Je to starý obrovský klíč, úplné kladivo... Nechci přísahat, že jsem ho vytáhl ze zámku nedopatřením, přesto to ale nebylo záměrně, protože jsem neplánoval zabít, a kdyby mi v tom okamžiku někdo...“

Mluvil tichým, ale roztřeseným hlasem. Aby se uklidnil, zapálil si cigaretu, několikrát z ní dlouze popotáhl, tak jak to asi dělají odsouzení.

„Muž obešel dům a přelézal nízkou zidku směrem k cestě. Přelezl jsem ji taky, ani jsem se nesnažil tlumit hluk kroků.“

Musel mě slyšet, a přesto nezrychlil. Když jsem byl už blízko něho, obrátil se a já, ačkoli jsem mu neviděl do obličeje, jsem měl nevím proč dojem, že se mi vysmívá.

'Co ode mě chcete?' zeptal se útočným a zároveň pohrdavým tónem.

Přisáhám vám, pane komisaři, že bych za to dal všechno na světě, abych ty okamžiky nikdy neprožil. Poznal jsem ho. Pro mě to bylo jen klučisko. Jenže to klučisko právě vylezlo z pokoje mé dcery a ještě se mi vysmívalo. Nevěděl jsem, co dělat. Tyhle věci se neodehrávají tak, jak bychom si představovali. Chytil jsem ho za ramena, třásl jím, ale nenacházel jsem slova k tomu, co jsem mu chtěl říct, a on na mě vybafl:

'Je vám proti srsti, že se chci vykašlat na tu vaši děvku, že...! Domluvili jste se na mě, co?' „

Přejel si rukou přes tváře.

„Co bylo dál, nevím, pane komisaři. I při nejlepším vůli bych vám nemohl přesně vyličit, co se potom stalo. Byl stejně rozružený jako já, ale víc se ovládal. On mě urážel, urážel mou dceru... Místo aby padl na kolena, k mým nohám, jak jsem si to snad pitomě představoval, vysmíval se mně, mé ženě, celému domu, vrhal mi do tváře slova jako:

'Pěkná rodinka, to teda jo!'

O mé dceři užíval těch nejsprostších slov, nejsem schopen je ani opakovat, a v tu chvíli, nevím, jak k tomu došlo, jsem ho začal mlátit. Klíč jsem držel v ruce. On měl nečekaný reflex, vrazil mi hlavou do žaludku a to byla taková bolest, že od toho okamžiku jsem ho mlátil ještě větší silou...

Upadl...

A já nejdřív ze všeho utíkal pryč, chtěl jsem se vrátit domů...

Prísahám vám, že všechno, co říkám, je pravda. Měl jsem v úmyslu zatelefonovat na četnickou stanici v Benetu... Když jsem se blížil k domu, uviděl jsem světlo v dceřině pokoji. Myslel jsem, že když řeknu pravdu... Ale asi pochopíte...

Vrátil jsem se k němu. Byl mrtvý...

„Přenesl jste ho na koleje,“ řekl Maigret, aby mu pomohl rychleji skoncovat s tím deprimujícím vysvětlováním.

„Ano.“

„Sám?“

„Ano.“

„A když jste se vrátil domů?“

„Manželka stála za domovními dveřmi, co vedou k příjezdové cestě. Zeptala se mě šeptem:

‘Co jsi to udělal?’

Snažil jsem se zapírat, ale ona pochopila. Dívala se na mě s hrůzou a soucitem zároveň. To žena potom v koupelně, když já uléhla jako v horečce, prohlédla všechno moje šatstvo kousek po kousku, aby se ujistila, že...

„Rozumím.“

„Věřte mi to nebo ne, ale od té doby jsme ani jeden, ani druhý neměli odvahu promluvit o tom s dcerou. Nikdy o tom mezi námi nepadlo ani jediné slůvko. Ani jediná nářážka. To je možná nejstrašnější ze všeho. Žijeme jako v nějakém zlém snu. Život v domě probíhá jako předtím, a přitom my tři víme, že...”

„A co Alban?“

„Nevím, jak bych vám to řekl... Zprvu jsem na něho ani nepomyslel. Druhý den jsem byl překvapený, že nepřišel, když jsme sedali k jídlu... Začal jsem o něm mluvit, tak, jen abych mluvil... Řekl jsem: musíme zatelefonovat Albanovi. Udělal jsem to a jeho posluhovačka mi odpověděla, že není doma. A přitom jsem si byl jistý, že jsem v telefonu slyšel jeho hlas v místnosti, kde služka brala telefon...”

Byla to u mě najednou fixní idea... Proč k nám Alban nechodí? Má nějaké podezření? Nakonec, i když mi připadá pitomé se k tomu přiznávat, jsem si vsugeroval, že jediné nebezpečí je Alban, a po čtyřech dnech, co k nám nevšel, jsem za ním zašel k němu domů...

Chtěl jsem znát důvod jeho mlčení. Neměl jsem v úmyslu mluvit, a přesto jsem mu všechno vyprávěl...

Potřeboval jsem ho... Pochopil byste to, kdybyste byl v mé situaci. On mi donášel zprávy o tom, co se povídá v městěčku... On mi taky popsál pohřeb...

Byl jsem informován o prvních náznacích podezření, a tu ve mně zapustila kořeny jiná myšlenka a neopouštěla mě: abych svůj čin vykoupil: Neusmívejte se, prosím vás o to...

„Já už zažil jiné případy, pane Naude!“

„A v těch jiných případech, jak říkáte, se lidi chovali taky tak hloupě jako já? Zašli jednoho krásného dne za matkou své oběti, jako jsem to udělal já? Já tam totiž šel, po setmění, když se Groult přesvědčil, že nikdo není na ulici... Neřekl jsem jí pravdu bez obalu... Řekl jsem jen, že je to pro ni velké neštěstí; že už jako vdova na tom není dobře, a teď bude bez opory... Kladu si otázku, jestli je to anděl nebo démon, pane komisaři. Vidím ji před sebou, bledou a strnulou u krku, s šálem přes ramena. Měl jsem v kapse dvacet bankovek po tisíci francích, ve dvou svazcích. Nevěděl jsem, jak je vytáhnout, jak je položit na stůl. Styděl jsem se za sebe. Styděl jsem se – ano, styděl jsem se i za ni...”

Přesto se ty bankovky dostaly z mé kapsy na stůl.

‘Každý rok, madame, budu považovat za svou povinnost...’

A když svažila obočí, rychle jsem dodal:

‘Ledaže byste dávala přednost tomu, abych na vaše jméno poukázal najednou sumu, kterou...’

Odmlčel se, měl tak sevřené hrdlo, že se musel jít znovu napít armagnaku.

„To je všechno... udělal jsem chybu, že jsem se nepřiznal hned na začátku. Pak už bylo pozdě. V domě se zdánlivě nic nezměnilo. Nevím, kde se v Geneviévě sebrala odvaha žít, jako by se nic nestalo, a byly chvíle, kdy jsem si kladl otázku, jestli jsem se nestal hříčkou vlastních smyslů...”

Když jsem pochopil, že lidi v městěčku mě podezírají, když jsem dostal anonymní dopisy a dověděl se, že nějaké došli i na kriminálku, napsal jsem švagrovi, jako hlupák, protože co pro mě mohl udělat, když ještě ke všemu neznal pravdu...? Dělal jsem si nejasné představy, že vysocí soudní úředníci mají takovou moc, že mohou ututlat skandál, jak to člověk často kolem sebe slyší...

Místo toho sem poslal váš právek v době, kdy jsem napsal soukromé detektivní kanceláři v Paříži... No ano! To jsem taky udělal! Vybral jsem si jednu adresu v novinových inzertech! A já, který bych se byl nesvěřil vlastnímu švagrovi, jsem na sebe všechno pověděl neznámému člověku, protože jsem absolutně potřeboval získat zpátky jistotu...

On věděl, že přijedete. Protože když mě švagr upozornil na váš příjezd, hned jsem zatelefonoval agentuře Kosta. Dali jsme si schůzku na příští den ve Fontenay.

Co byste ještě chtěl vědět, pane komisaři? Jak mnou musíte pohrdat! Ale ano...! A já sebou taky pohrdám, tím si můžete být jistý. Vsadil bych se, že žádný ze zločinců, co jste poznal, nebyl tak blbý jako já, tak...

Tady se Maigret poprvé usmál. Etienne Naud byl upřímný. Jeho zoufalství nebylo hrané. Nicméně, jako u všech zločinců, abychom použili termínu, který použil on sám, projevil se v jeho postoji náhle i jakási pycha.

Byl dotčen, ponížen, že je tak ubohý pachatel!

Několik okamžiků, možná několik minut zůstal Maigret bez hnutí, s pohledem upřeným do plamenů, které olizovaly

zčernalá polena. Etienne Naud, vyvedený Maigretovým postojem z míry, nevěděl, kam se vrátit, a stál váhavě a jako nerozhodně uprostřed místnosti.

Když se ke všemu přiznal, když se z vlastní vůle ponížil, připadalo by mu v podstatě přirozené, aby mu teď komisař projevoval více ohledů a přispěchal mu morálně na pomoc.

Nesnížil se, jak nejnižší to vůbec bylo možné? Nevyličil pateticky utrpení vlastní i utrpení rodiny?

Před chvílí, ještě než se přiznal, měl dojem, že Maigret je dojat a připraven podlehnout ještě většímu pohnutí! Počítal s tou emocí.

A nyní po ní nebylo ani stopy. Scéna byla dohrána, komisař klidně potahoval z dýmky a jeho pohled prozrazoval jen intenzivní přemýšlení bez sebemenší sentimentality.

„Co byste dělal vy na mém místě?“ pokusil se ještě Naud.

Pouhý pohled ho poučil o tom, že zašel možná příliš daleko, jako děti, jimž dospělí odpustili nějaký poklesek a které té shovívavosti využijí tak, že jsou ještě náročnější a nesnesitelnější než kdy předtím.

Na co myslel Maigret? Naud ho nakonec podezíral z toho, že jeho postoje před doznáním byly jen pastí. Očekával skoro, že Maigret najednou vstane, vytáhne z kapsy pouta a pronese obřadná slova:

„Jméno zákona...“

„Tak si říkám...“

To Maigret teď váhal, ještě jednou popotáhl z dýmky, zkřížil nohy a zase je natáhl před sebe.

„Kladu si otázku... ano... jestli bychom nemohli zavolat našemu příteli Albanovi... Kolik je hodin? Deset minut po půlnoci... Poštmistrová možná ještě neulehla a spojí nás... Udělejme to. Nejste-li moc unavený, pane Naude, myslím, že bychom udělali líp, kdybychom s tím dnes v noci skoncovali, abych mohl odjet zítra...“

„Ale...“

Nenacházel slova, nebo spíše se neodvažoval vyslovit ta, která měl na jazyku:

„Ale... copak jsme to už neskoncovali?“

„Dovolíte...?“

Maigret přešel salón, vstoupil do chodby a zatočil klíčkou aparátu.

„Haló... Omlouvám se, že vás ruším, drahá slečno... Jsem to já, ano... Vy jste mě poznala po hlasu?... Ale ne... Žádné nesnáze... Byla byste tak hodná a spojila mě s panem Groult-Cotellem, prosím? Nechte to zvonit pořádně a dlouho pro případ, že by měl tvrdý spánek...“

Pootvřenými dveřmi viděl na Etienna Nauda, který už ničemu nerozuměl, byl opravdu zmatený, nervově vyčerpaný, vyvedený z rovnováhy; odevzdal se svému osudu a právě s filozofickým klidem polykal doušek armagnaku.

„Pan Groult-Cotelle? Jak se vede? Vy jste už ležel... prosím?... Že jste si četl v posteli?... Ano, tady je komisař Maigret.

Volám od vašeho přítele, ano. Povídáme si... Prosím...? Že jste se nachladil...? To je škoda, že zrovna... Jako byste uhozl, co jsem měl na jazyku. Byli bychom rádi, kdybyste sem mohl zaskočit. Ano... Mlha, já vím... Že už jste svlečený...? V tom případě zajdeme my za vámi. Vozem je to otázka pár minut... Prosím...? Raději přijdete sem...? Ne...

Nic zvláštního. Zítra odjíždím. Ale představte si, že něco velmi naléhavého si vyžaduje mou přítomnost v Paříži...“

Ubohý Naud tomu rozuměl čím dál tím méně, díval se do stropu a říkal si, že manželka asi všechno slyší a musí jí z toho být úzko. Co kdyby ji šel uklidnit? Může ji však doopravdy uklidnit? Maigretův postoj už mu nedodával důvěry, začínal litovat, že se přiznal.

„Co prosím...? Čtvrt hodiny...? To je moc dlouho. Přijďte co nejdřív. Na shledanou... Děkuji.“

Možná že teď to byla ze strany komisaře trochu komedie. Možná že neměl doopravdy hlad? Možná že se mu nechtělo čekat deset minut nebo čtvrt hodiny v salónu mezi čtyřma očima s Etiennem Naudem?

„Alban přijde,“ ohlásil Maigret. „Je velice zneklidněn. Nedovedete si představit, jak ho mé zavolání rozrušilo.“

„Vždyť není sebemenšího důvodu, aby se on...“

„Myslíte?“ otázal se lakonicky Maigret.

Naud tomu rozuměl ještě méně.

„Nevadilo by vám, kdybych si šel do kuchyně najít něco malého k snědku...? Neobtěžujte se. Najdu vypínač. Kde stojí lednička, to už vím...“

Rozsvítil. Oheň v kuchyňském sporáku už vyhasl. Našel kuřecí stehno, ještě se lesknoucí ledovou omáčkou. Ukrojil si tlustý krajíc chleba a namazal si ho máslem.

„Poslyšte...“

Vracel se do salónu a v chůzi jedl.

„Vy nemáte doma pivo?“

„Nedal byste přednost sklence burgundského?“

„Mám chuť na pivo, ale jestli nemáte...“

„Nějaké pivo snad ve sklepě zbylo. Vždycky objednávám několik bas najednou, ale u nás se ho vypije tak málo, že nevím, jestli...“

Jako tomu bývá na pohřebch, kdy rodina uprostřed noci přeruší na okamžik slzy a vzlyky, aby se občerstvila, tak teď oba muži po dramatických chvílích, které spolu právě prožili, sestupovali docela prozaicky do sklepa.

„Ne, tohle je limonáda... Počkejte... Pivo je pravděpodobně pod schody...“

Správně to odhadl. Vynesli nahoru každý několik lahví pod paží. Pak bylo třeba najít velké sklenice. Maigret přitom pořád jedl, kuřecí stehno držel v prstech a bradu měl mastnou od šťávy.

„Tak si říkám,“ pronesl nenuceně, „jestli váš přítel Alban přijde sám.“

„Co tím chcete říct?“

„Nic. Víte co, vsadíme se...“

Neměli čas uzavřít sázku. Někdo už lehce klepal na domovní dveře. Etienne Naud šel rychle otevřít. Maigret, ten se postavil se svým pivem, chlebem a kuřetem doprostřed salónu.

Slyšel šepot:

„Dovolil jsem si přivést tady pána, potkal jsem ho cestou, a tak...“

Maigretovy oči na okamžik ztvrdly, pak hned, bez přechodu, v nich tancovaly plamínky výsměchu, ale to už křičel na celou místnost:

„Jen pojdte dál, Kosto...! Čekal jsem, že přijdete...“

IX. Hluk za dveřmi

Dlouho, někdy celý život v sobě uchováváme stopu snů, které, jak se tvrdí, netrvají déle než několik vteřin. Tak se teď na okamžik osoby vstupující do salónu objevily Maigretovi úplně jiné, než byly, v každém případě jiné, než samy myslely, že jsou, a v této podobě měly žít dál v komisařově paměti.

Byli všichni stejného věku, nebo přibližně, včetně Maigreta. A zatímco si je jednoho po druhém prohlížel, měl trochu dojem, že se zúčastní schůzky studentů posledního ročníku střední školy.

Etienne Naud byl zřejmě už jako maturant kulaťoučký, měkký, robustní a jemný zároveň, dobře vychovaný, trochu nesmělý.

Kostu komisař poznal krátce poté, co dokončil školu, a už tehdy to byl žlučovitý samotář. Ať dělal, co dělal – kdysi se jistě taky chtěl líbit –, šaty na něm nikdy neseděly jako na druhých mužských. Vypadal vždycky ošuntěle, neupraveně.

Byla to smutná postava. Když byl malý kluk, maminka mu asi říkala:

„Běž si hrát s dětmi, Justine...“

A nepochybně se svěřovala sousedkám:

„Můj syn si nikdy nehraje. Mám kvůli tomu strach o jeho zdraví. Je až moc inteligentní. Pořád jen přemýšlí...“

Pokud šlo o Albana, jeho podobnost s mladým mužem, jímž býval, byla až nápadná: dlouhé hubené nohy, protáhlý, víceméně aristokratický obličej, dlouhé bílé ruce s rezavými chloupky, elegance jisté kasty... Kompozice zřejmě opisoval od spolužáků, vypůjčoval si od nich cigarety a někde v koutech učeben jim vyprávěl sviňárny!

Nyní všichni zápolili s největší vážností v záležitosti, která mohla stát jednoho z nich vězení až do konce života. Byli to zralí muži. Někde žily dvě děti nosící jméno Groult-Cotelle a zdědily možná některé z jeho povahových vad. Zde v domě byla jedna žena a jedna dívka, které tu noc asi nemohly zamhouřit oko. A Kosta, ten se musel užírat při pomýšlení, že jeho manželka možná využije jeho nepřítomnosti.

Docházelo tu k dosti zvláštnímu jevu. Ještě chvíli předtím se Etienne Naud zpovídal ze svého zločinu Maigretovi, aniž se za co hanbil, a doznal se mu jako muž muži k svým nejtajnějším úzkostem, ale teď, když uváděl do salónu nové hosty a marně se snažil vypadat nenuceně, byl červený až za ušima.

Nebyl ten ruměnek právě důsledek jakéhosi klukovského pocitu? Maigret se stal na několik okamžiků učitelem nebo profesorem. Naud s ním zůstal sám, aby se zodpovídal z nějakého přestupku a aby za něj byl pokárán. Jeho kamarádi se vrátili, pohledem se ho dotazovali, jako by kladli otázku:

„Jak ses držel?“

Držel se špatně. Nehájlil se. Plakal. Nebyl si jistý, jestli nemá na tvářích a na víčkách dosud stopy po slzách.

Jak rád by ze sebe dělal furianta, jak by byl rád, kdyby si mysleli, že všechno prošlo dobře. A tak teď vyvíjel činnost, odběhl do jídelny pro sklenice, naléval armagnac.

Inspirovaly komisaře závany vzpomínek na období života, kdy naše jednání a činy ještě nemají takovou důležitost? Počkal, až se všichni usadí, pak se postavil doprostřed salónu, podíval se střídavě na Kostu a Albana a řekl jim bez obalu:

„Takže, pánové, je to hotovka!“

Teprve teď a poprvé za celou dobu, co se zabýval touto aférou, hrál Maigreta, jak se říká na kriminální policii o inspektorech, co se pokoušejí napodobovat velkého šéfa. Dýmku mezi zuby, ruce v kapsách a zády k ohni mluvil, zlobil se, postrkoval polena konečkem krbových kleští, chodil od jednoho k druhému těžkým krokem medvěda, střídavě je oslovoval nebo je znepokojoval náhlým mlčením.

„Měli jsme teď zrovna s panem Naudem dlouhý srdečný rozhovor. Oznámil jsem mu, že jsem se rozhodl vrátit se zítra do Paříže. Než se rozloučíme, bylo by lepší říct si pravdu, že ano, a to jsme udělali. Co sebou trháte, pane Groulte?“

Abych nezapomněl, vám, Kosto, se omlouvám za to, že jsem vás vytáhl ven zrovna ve chvíli, kdy jste se chystal na lůžko. Ano, ano, to všechno jsem zavinil já. Když jsem telefonoval našemu příteli Albanovi, věděl jsem bezpečně, že nebude mít odvahu přijít sám. Nevím, proč v mém pozvání na kousek řeči vycítil jakousi hrozbu...

Měl po ruce detektiva, takže když tu není advokát, vzal s sebou detektiva... vidíte, Groulte?“

„Já jsem ho sem z Paříže nepovolal!“ odpověděl falešný plešatý šlechtic.

„Já vím. Ani jste nepraštil toho nešťastníka Retailleaua, protože jste byl čirou náhodou v La Roche. Svou manželku jste taky neopustil vy, protože odjela sama. Nebyl jste to vy, kdo... Víte, vy jste v podstatě negativní člověk... Nikdy jste

neudělal nic pořádného...“

Groult-Cotelle zneklidněl, že si ho komisař vzal do prádla, a volal pohledem na pomoc Kostu, ten však držel aktovku na klíně a hleděl na Maigreta s jistým znepokojením.

Příliš dobře znal policii a zvláště šéfa, aby mu bylo jasné, že Maigretova rezie má přesný cíl a že na konci této malé seance dospěje aféra k závěru.

Etienne Naud neprotestoval, když komisař prohlásil:

„Je to hotovka!“

Co vlastně ještě Maigret chtěl? Chodil sem a tam, chvílemi se zastavil před některým z portrétů, přešel od jedné dveří k druhým a pořád přitom mluvil, jako by improvizoval, takže si Kosta několikrát položil otázku, jestli se nesnaží získat čas, jestli nečeká na nějakou událost, kterou předvídá, ale která se opozdila.

„Zítřka tedy odjíždím, jak si to všichni přejete, a jen tak mimochodem bych vám mohl vyčíst, hlavně vám, Kosto, který mě znáte, že jste ke mně neměli větší důvěru. Věděli jste přece, sakra, že jsem tady jen hostem, přijímaným nejlepším způsobem, jakým lze někoho přijmout.“

Co se stalo tady v domě před mým příjezdem, se mě netýká. Nejvýš jste mě mohli požádat o radu, ne? V jaké situaci je vlastně Naud? Měl nešťastnou, dokonce moc nešťastnou reakci. Ale stěžoval si někdo?

Ne! matka mladého muže je spokojena, dá-li se to tak říct...“

Pakliže Maigret vyslovil tu strašnou větu s lehkostí, která je zmatla, udělal to schválně.

„Všechno se odehrává mezi slušnými, mezi dobře vychovanými lidmi. Ano, kolují pověsti. Mohla tu být obava ze dvou či tří nepříjemných svědectví, ale diplomacie našeho přítele Kosty, Naudovy peníze a sklon jistých osob k pití toto nebezpečí odvrátily. Pokud jde o čepici, která by nakonec byla dostatečným důkazem, předpokládám, že Kosta ji z opatrnosti zničil. Vidíte, Justine?“

Ten sebou trhl, když byl osloven křestním jménem. Všichni se k němu obrátili, ale Kostra se odpovědi vyhnul.

„Tak to by tak asi byla naše situace, nebo spíš situace našeho hostitele. Obíhají anonymní dopisy. Dostal je prokurátor a dostali je četníci. Možná že bude zahájeno šetření. Co jste doporučil svému klientovi, Kosto?“

„Nejsem právní zástupce a advokát.“

„Nebudte tak skromný! Chcete-li slyšet moji úvahu, říkám úvahu, ne radu, protože ani já nejsem advokát, Naud se rozhodne odstěhovat, i s rodinou. Je dost bohatý, aby své hospodářství prodal a usadil se jinde, možná za hranicemi...“

Při pomýšlení, že by měl opustit všechno, co bylo až dosud jeho životem, si Naud zhluboka povzdechl, ale znělo to spíš jako vzlyk.

„Zbývá náš přítel Alban... Copak hodláte dělat, pane Albane Groult-Cotelle?“

„Nejste povinen odpovídat,“ skočil Groultovi do řeči Kosta, jen upozoroval, že otvírá pusu. „Dovoluji si upozornit, že nejsme nuceni podrobit se tomuto výslechu, konec konců to ani žádný výslech není. Kdybyste znali komisaře jako já, věděli byste, že nám v téhle chvíli hraje komedii, že lapá ptáčka, jak se říká na Zlatnickém nábřeží. Nevím, pane Naude, jestli jste se přiznal, ani jakým způsobem z vás komisař přiznání dostal. Vím jen jedno, že můj bývalý kolega má určitý záměr, jaký, to mi zatím není jasné, ale ať už je jakýkoli, já vás před ním varuji.“

„To jste řekl pěkně, Justine!“

„Svůj názor si můžete strčit za klobouk!“

„Přesto vám ho sděluji.“

A náhle Maigret změnil tón. To, na co už čtvrt hodiny čekal, co ho k celé té komedii dohnalo, se konečně stalo. Ne bezdůvodně chodil křížem krážem po pokoji od dveří do chodby ke dveřím vedoucím do jídelny.

Když si zašel před hodnou chvílí do kuchyně pro kousek chleba a kuřete, nebylo to ani z hladu, ani z mlsnosti.

Potřeboval prostě vědět, je-li v domě ještě jiné schodiště než to, které ústilo do vstupní chodby. A bylo, za kuchyní vedlo nahoru schodiště pro služebnictvo.

Během telefonického rozhovoru s Groult-Cotellem taky mluvil hodně hlasitě, jako kdyby nevěděl, že obě ženy v domě už vlastně mají spát.

Ted' stál někdo za pootevřenými dveřmi jídelny. „Máte pravdu, Kosto, vy jste sice dost smutná postava, ale nejste hlupák... Mám určitý záměr a taky vám ho hned vyjevím: chci dokázat, že skutečným viníkem není Naud...“

Nejvíce ta slova ohromila samého Etienna Nauda, musel se opanovat, aby nevykřikl. Alban zesinal a stalo se něco, co u něho Maigret dosud nepozoroval, na čele mu vyskočily drobné červené skvrny, jako by se mu tam zničehonic vyrazila kopřivka svědčící o tom, že se uvnitř sesypal.

Komisaři to připomnělo jistého takřka slavného vraha, který se po osmadvacetihodinovém výslechu, kdy se bránil krok za krokem, zničehonic podělal jako vyděšené děcko. Maigret s Lucasem popotáhli nosem, podívali se na sebe a od té chvíle jim bylo jasné, že vyhráli.

Kopřivka Albana Groult-Cotella patřila k témuž řádu věcí a komisař jen s námahou potlačil úsměv. „Podívejte se, pane Groulte, povíte nám pravdu raději sám, nebo vám je milejší, abych ji vyslovil já? Klidně si to rozmyslete. Milerád vám dám svolení, abyste se poradil se svým advokátem... Chtěl jsem říct s Justinem Kostou. Odstupte tamhle do kouta, chcete-li, a dohodněte se...“

„Nemám, co bych řekl...“

„Takže budu nucen sdělit panu Naudovi sám, proč byl zabit Albert Retailleau? Ačkoli se to může zdát zvláštní, pan Naud sice ví, jak byl ten mladý muž zabit, ale absolutně netuší proč... Co říkáte, Albane?“

„Že lžete!“

„Jak můžete tvrdit, že lžu, když jsem ještě nic neřekl? No tak! Položím otázku jinak a vyjde to nastejno. Můžete nám prozradit, proč jste přesně v ten určitý den pocítil náhle potřebu odjet do La Roche-sur-Yon a uschovat pečlivě

hotelový účet?“

Etienne Naud pořád ještě nerozuměl, znepokojeně hleděl na Maigreta, přesvědčen, že se komisař chytil do vlastní pasti. Ještě před chvílí mu komisař neskonale imponoval, ale teď v jeho očích čím dál víc ztrácel prestiž, jeho dorážení na Groult-Cotella nikam nevedlo a bylo odporné.

Takže nakonec se do toho Naud vložil jako poctivec, který odmítá obviňování nevinného, jako hostitel, který nepřipustí, aby se někdo z jeho hostů dostal na skřípec.

„Ujišťuji vás, pane komisaři, že jste na špatné stopě...“

„Je mi strašně líto, drahý pane, že vás musím vyvést z omylu, a mrzí mě to tím víc, že to, co se dozvíte, bude hodně nepříjemné. Vidíte, Groulte?“

Ten se bleskově vypjal a na okamžik to vypadalo, že se na svého mučitele vrhne. Opanovat se ho stálo nepředstavitelnou námahu. Zaťal pěsti. Bylo vidět, že se třese na celém těle. Nakonec dělal, že jde ke dveřím.

A tu ho Maigret zastavil docela malou otázkou, vyslovenou tím nejpřirozenějším tónem:

„Jdete nahoru?“

Kdo by si pomyslel při pohledu na mohutného, zarputilého Maigreta, že mu bylo stejně horko jako jeho oběti? Košile se mu lepila na záda: Napínal sluch. A po pravdě řečeno měl strach.

Několik minut předtím si byl jist, že Geneviéva je, jak doufal, za dveřmi. Na ni myslel, když telefonoval Groult-Cotellovi z chodby a mluvil přitom přehnaně silným hlasem.

„Mám-li pravdu, přijí de Geneviéva dolů...“

A ona přišla. V každém případě zaslechl za dveřmi jídelny lehounký šum a pootevřené dveře se pohnuly. Kvůli Geneviévě taky mluvil s Groult-Cotellem tak, jak s ním mluvil. Nyní si kladl otázku, jestli je Geneviéva stále ještě za dveřmi, protože už neslyšel žádný hluk. Napadlo ho, že možná omdlela, ale to by byl slyšel ránu, jak by padala. Měl chuť podívat se za ty pootevřené dveře. Čekal jen na příležitost.

„Jdete nahoru?“ vybafl na Albana.

A ten už to nevydržel, vrátil se a tyčil se sotva pár centimetrů od svého nepřítele.

„Co tím naznačujete? Mluvte! Co znamenají ty nové pomluky? V tom, co chcete říct, není ani slovo pravdy, slyšíte?“

„Co kdybyste se podíval na svého právního poradce?“

Kosta se totiž tvářil opravdu žalostně, protože pochopil, že Maigret to drží za správný konec a že jeho klient se chytil do pastí.

„Nepotřebuji, aby mi někdo radil. Nevím, co vám kdo mohl napovídat, ani kdo vám to mohl namluvit. Nicméně chci prohlásit předem, že je to vyhané a že jestli se v určitých hlavách mohlo...“

„Jste nechutný, Groulte.“

„Prosím?“

„Říkám, že jste odporný člověk. Říkám a opakuji, že vy jste skutečný strůjce smrti Alberta Retailleaua a že kdyby lidská spravedlnost byla dokonalá, bylo by pro vás odsouzení na doživotí příliš málo. Třebaže se mi to stalo málokdy, vás bych osobně s radostí doprovodil až ke gilotině...“

„Pánové, беру vás za svědky...“

„Vy jste zabil nejen Retailleaua, ale zabil jste další lidi...“

„Já...? Já? Vy jste blázen, komisaři. On se zbláznil...! Přísahám vám, že je to nebezpečný blázen! Kde jsou ti lidi, co jsem je zabil? Tak mi je přece ukažte, prosím vás... No tak, čekáme, pane Sherlocku Holmesi...“

Poškleboval se. Jeho vzrušení dosáhlo vrcholu.

„Jeden je v každém případě tady...“ odpověděl klidně Maigret a ukázal přitom na Etienna Nauda, který tomu rozuměl čím dál méně.

„Tak se mi zdá, že tahle mrtvola se těší, jak se říká, výtečnému zdraví, a jestli všechny mé oběti...“

Přiblížil se k Maigretovi a projevoval vůči němu takovou aroganci, že to gesto bylo mechanické, ruka doslova vylítla, komisařova ruka, a s plesknutím dopadla na sinalou tvář Albanovu.

Možná že by byli vůbec přešli k pěstní argumentaci, zaklesli se do sebe, spadli ve rvačce na koberec jako výrostci, na něž komisař myslel před chvílí, když tu zaslechl shora vyděšený hlas.

„Etienne! Etienne! Komisaři! Rychle! Geneviéva...“

To křičela paní Naudová, seběhla ještě několik schodů, udivena, že ji dosud nezaslechl, protože na ně volala už nějakou chvíli.

„Běžte rychle nahoru...“ řekl Maigret Naudovi. „K dceři...“

A Kostovi, s přímým pohledem z očí do očí, tónem, který nesnesl odpor:

„A ty ne abys ho nechal utéct... Slyšels?“

Vystoupil pak po schodech v patách Etiennu Naudovi, takže do pokoje mladé dívky vstoupili společně.

„Podívejte se...“ plakala paní Naudová, která ztratila hlavu.

Geneviéva ležela napříč přes postel, oblečená. Měla pootevřené oči, ale pohled náměsíčný. Na předložce ležela tubička veronalu, která se při pádu rozbila.

„Pomozte mi, paní Naudová...“

Hypnotikum teprve začalo účinkovat a dívka byla dosud zcela při vědomí. Zděšeně ucukla, když se k ní komisař nahnul, pevně ji stiskl a silou jí otevřel čelisti.

„Přineste mi vodu, hodně vody, pokud možno teplé...“

„Dojdi pro ni ty, Etienne. Je v nádržce sporáku.“

Chudák Etienne narážel do zdí chodby a do zábradlí schodiště pro služebné jako poplašený chroust.

„Ničeho se nebojte, paní Naudová. Přišli jsme včas. Je to moje vina, nepředstavoval jsem si, že zareaguje takhle...“

Podejte mi kapesník, ubrousek nebo něco podobného...“

Dvě minuty nato Geneviéva vyzvracela celý obsah žaludku a zůstala sedět na kraji lůžka, ubitá, poslušná. Vypila všechnu vodu, kterou jí komisař podal a kterou jí pomohl znovu vyzvracet.

„Můžete zavolat pro lékaře. Neudělá asi o moc víc než já, ale pro jistotu...“

Geneviéva se náhle sesula na postel a začala plakat, ale potichu a s takovou ochablostí, jako by ji ty slzy uspávaly.

„Nechám vás s ní o samotě, paní Naudová. Myslím, že než přijde doktor, měla by si raději trochu odpočinout. Podle mého názoru – a přísahám, že jsem bohužel zažil už mnoho takových případů – nehrozí už žádné nebezpečí.“

Bylo slyšet Naudův hlas zespodu od telefonu:

„Ano, hned... Má dcera... Vysvětlím vám to... Ne... Přijďte, jak jste, v županu, vždyť na tom nezáleží...“

Jak Maigret procházel kolem něho, vzal mu z rukou dopis. Všiml si ho na Geneviévině nočním stolku, neměl však čas se ho zmocnit.

Když Naud zavěsil, žádal na něm dopis.

„Co to děláte?“ divil se. „Je to pro mě a pro její matku...“

„Odevzdám vám ten dopis za chvíli. Běžte teď za ní...“

„Ale...“

„Ujistějte vás, že vaše místo je teď u ní.“

On sám vešel do salónu a pečlivě za sebou zavřel dveře. V ruce držel dopis. Váhal, má-li jej otevřít.

„Tak co, Groulte?“

„Nemáte právo mě zatknout.“

„To vím.“

„Neudělal jsem nic protizákonného...“

Málem za to otřesné slovo dostal novou facku, ale Maigret by kvůli ní býval musel přejít celý salón a k tomu neměl sílu.

Hrál si s dopisem. Váhal, má-li otevřít tu nafialovělou obálku. Nakonec to udělal.

„Ten dopis je adresován vám?“ protestoval Groult.

„Ani mě, ani vám. Geneviéva ho napsala v momentě, kdy se chtěla zasebevraždit... Chcete, abych ho předal jejím rodičům?“

„Drahá maminko, drahý tatínku,

mám vás oba moc ráda, vězte mi to, prosím. Ale musím vás navždy opustit. Nemohu jednat jinak. Nesnažte se po tom pátrat a hlavně už nepřijímejte Albana, který...“

„Tak co, Kosto, řekl vám všechno, když jsme byli nahoře?“

Maigret si byl jist, že Groult zpanikařil a vyzpovídal se, potřeboval se na někoho pověsit, získat člověka, který by ho hájil, profesionála, kterého stačí zaplatit.

Kosta jen svěsil hlavu, a tak Maigret dodal:

„Copak tomu říkáte, no?“

A Groult překročil všechny meze zbabělosti:

„To ona začala...“

„Ona vám asi dala čist ty sprosté pornografie?“

„Nikdy jsem jí žádné nedával.“

„A taky jste jí neukazoval ty obrázky, co jsem je viděl u vás v knihovně?“

„Našla si je sama, když jsem se k ní otočil zády...“

„A vy jste asi považoval za svou povinnost jí je vysvětlit?“

„Nejsem první muž svého věku, který má mladou milenkou. Neznásilnil jsem ji. Byla do mě zamilovaná...“

Maigret se krátce urážlivě zasmál a prohlížel si Groulta od hlavy až k patám.

„A zatáhnout do toho Retailleaua byl taky její nápad?“

„Uznejte, že jestli měla jiného milence, to už se mě netýká. Podle mne je to z vaší strany drzost, vyčítat ho mně! Před chvílí v přítomnosti mého přítele Nauda...“

„Co jste to řekl?“

„Tak v Naudově přítomnosti, když myslíte, jsem se neodvažoval odpovědět a vám se to povídalo...“

Před domem zastavilo auto. Maigret šel otevřít a řekl, j ako by byl pánem domu:

„Běžte rychle nahoru k Geneviévě.“

Pak se vrátil do salónu, dopis držel stále ještě v ruce. „To vy, Groulte, jste podlehl panice, když vám Geneviéva oznámila, že je těhotná. Jste zbabělec. Vždycky jste byl zbabělý. Máte takový strach ze života, že se ho neodvažujete žít, a zachycujete se jen života druhých lidí...“

To dítě jste chtěl podstrčit nějakému hlupákovi, který by na sebe vzal otcovství.

Bylo to tak jednoduché! Nalákal se mladý muž a ten věřil, že je to skutečná láska... Jednoho krásného dne se mu dívka svěřila s tím, že jejich objetí nezůstalo bez následků. Stačí, aby se hoch objevil před otcem, vrhl se na kolena, požádal o odpuštění, prohlásil, že je připraven vše napravit...

A vy, vy byste byl dál jen milencem, že?

Vy špíno!“

Komisaře uvedla na stopu nepatrná větička mladého Louise:

„Albert zuřil... Než šel na schůzku, vypil několik skleniček kořalky jednu za druhou...“

A co postoj mladého Alberta vůči Geneviévinu otci? Byl urážlivý. Když mluvil o Geneviévě, použil těch nejsprostších výrazů.

„Jak se to dověděl?“

„Nevím.“

„Chcete, abych se na to šel raději zeptat Geneviévy?“

Groult pokrčil rameny. Co to nakonec měnilo na celé věci? Stejně proti němu nic nezmohou.

„Retailleau chodil každý den ráno na poštu pro šéfovu korespondenci, a právě v tu dobu se tam třídily došlé dopisy. Chodil za přepážku. Někdy pomáhal s tříděním. Poznal na jednom dopise, který byl adresován mně, Geneviévin rukopis, napsala mi, protože se jí už několik dní nepodařilo zůstat se mnou o samotě...“

„Chápu...“

„Kdyby k tomu nedošlo, všechno se mohlo dohodnout... Nebýt ovšem toho, že jste se do toho zamíchal vy...“

Pochopitelně že byl Albert toho večera rozrušen, když šel s tím slavným dopisem v kapse naposledy za dívkou, která ho chtěla obalamutit! A jak by nevěřil, že se všichni spikli, aby ho oklamali, včetně Geneviéviných rodičů?

Hráli mu komedii. Hráli mu ji i té noci. Otec předstíral, že ho překvapil, aby ho donutil k manželství...

„Jak jste se dověděl, že zadržel ten dopis?“

„Přišel jsem na poštu o něco později. Poštmistrová mi řekla:

'Myslím, že je tu pro vás dopis.' Marně ho hledala. Zatelefonoval jsem Geneviévě. Zeptal jsem se poštmistrové, kdo byl na poště, když se třídila korespondence, a tak jsem pochopil a...“

„Poznal jste, že to vzalo špatný konec, a pocítil jste potřebu zajet si do La Roche za přítelem, šéfem prefektova kabinetu...“

„To je moje věc.“

„Co vy na to, Justine?“

Justin se vyhnul odpovědi. Na schodišti bylo slyšet těžké kroky. Dveře se otevřely. Objevil se Etienne Naud, zasmušilý, ubitý, vytržštěné oči plné otázek, které se marně snažil sám sobě zodpovědět. V tom momentě Maigret upustil dopis, který držel v ruce, tak nešikovně, že dopis přistál na žhavých polenech a v tu ránu vzplanul.

„Co to děláte?“

„Promiňte, prosím vás... Je pravda, že teď už dopis nemá žádný význam, dcera je zachráněna a sama vám jistě sdělí jeho obsah...“

Že by Naud nepochopil? Nechoval se spíš jako ti nemocní, kteří uhodnou, že je kolem nich předivo lži, optimistickým slovům lékařovým věří jen napůl, ba někdy vůbec ne, ale chtějí je slyšet, protože se potřebují za každou cenu ujistit?

„Už je jí líp, vidíte?“

„Spí. Díky vašemu rychlému zásahu je prý mimo nebezpečí. Děkuji vám z celého srdce, pane komisaři...“

Chudák Etienne Naud, pohyboval se v salóne jako v obleku, který mu byl najednou moc volný. Pohlédl na láhev armagnaku, už už si chtěl nalít, ale zarazil ho jakýsi ostych, musel se toho ujmout Maigret a nalít jemu i sobě.

„Na zdraví vaší dcery a na ukončení všech nedorozumění...“

Naud k němu zvedl úžasem vyvalené oči, poněvadž slovo nedorozumění bylo opravdu to poslední, které v dané situaci očekával.

„Zatímco jste byl nahoře, trochu jsme si tady povídali. Myslím, že váš přítel Groult má pro vás velmi důležitou zprávu.

Představte si, že aniž co komu řekl, požádal o rozvod...“

Naud už nerozuměl vůbec ničemu.

„Ano... A má ještě další plány. Možná že tím vším nebudete zrovna nadšený... Slepovaná váza není už nikdy to, co bývala, ale přesto je to váza, vidíte! Takže dost! spím únavou... Neříkali jste mi před chvílí, že ráno jede taky nějaký vlak?“

„V šest hodin jedenáct,“ odpověděl Kosta. „Myslím ostatně, že tím vlakem odjedu...“

„Takže budeme cestovat spolu... Do té doby se na dvě tři hodiny natáhnou...“

Maigret se neubrnil tomu, aby se nezastavil u Albana a neutrousil pohrdavě:

„Špinavče!“

Venku byla pořád ještě mlha. Maigret si zakázal, aby ho někdo doprovázel na nádraží, a Etienne Naud jeho přání vyhověl.

„Nevím, jak vám poděkovat, pane komisaři. Nechoval jsem se k vám, jak bych měl...“

„Přijal jste mě velmi mile a jedl jsem u vás výtečně.“

„Řekněte, prosím, mému švagrovi...“

„Ale jistě...! Ještě malou radu, jestli dovolíte... Týká se vaší dcery. Moc ji netrapte...“

Chabý otcovský úsměv Maigretovi napověděl, že Naud pochopil, možná i víc, než se dalo předpokládat.

„Jste skvělý člověk, pane komisaři. Opravdu skvělý...! Ani nevíte, jak jsem vám vděčný...“

„Vaše vděčnost, jak říkal jeden můj přítel, s vámi půjde až za hrob... Sbohem! Pošlete mi čas od času pohlednici...“

Nechával za sebou světlo dosud jakoby dřímajícího domu. V městečku stoupal kouř jen ze dvou nebo tří komínů a mísil se s mlhou. V mlékárnách už se pracovalo naplno, zdálky se podobaly továrně, a na kanálu starý Désiré odpichoval bidlem loďku naloženou konvemi mléka.

Paní Retailleauová asi ještě spala, i malá poštmistrová, i Jozafat, vyspávající po opici, a...

Až do poslední chvíle se Maigret bál, že potká poďobaného Louise, který do něho vkládal takovou naději a který pravděpodobně za pár hodin, až se doví o jeho odjezdu, pronese s hořkostí:

„Taky k nim patřil!“

Nebo:

„Ti ho doběhli!“

Kdyby ho byli doběhli...

Pak by to nespravily peníze ani dojemná slova. A jak tak čekal na vlak na konci nástupiště a dával pozor na svůj kufr, Maigret si sám pro sebe povídal:

„Viš, chlapče, já taky patřím k lidem, kteří by chtěli zrovna jako ty, aby všechno na zemi bylo hezké a čisté... Já taky se trápím a rozhořčuje mě, když...“

Vída! Přicházel Kosta a zastavil se padesát metrů od komisaře.

„Tak třeba tady ten chlap... Je to darebák, schopný jakékoli ničemnosti. Vím, co říkám. Přesto je mi ho trochu líto. Znáám ho... Vím, co je v něm a jak se trápí... K čemu by to bylo, dát odsoudit Etienna Nauda? A kromě toho – odsoudili by ho vůbec? Nejsou proti němu důkazy... Bylo by to velké kydání bláta... Geneviéva by přišla svědčit... A Albana by nechali pěkně na pokoji. Vlastně by byl spokojen, že je zbaven veškeré zodpovědnosti...“

Mladík poďobaný od neštovic tu nebyl a bylo to tak lepší, protože Maigret na sebe přese všechno nebyl moc hrdý a jeho odjezd přede dnem se podobal útěku.

„Později pochopíš... Oni jsou silní, jak říkáš... Drží pohromadě...“

Justin Kosta Maigreta zahlédl a přiblížil se, neměl však odvahu na něj promluvit.

„Slyšíte, Kosto? Mluvím sám se sebou jako nějaký dědek...“

„Máte nějaké novinky?“

„A jaké, prosím vás? Slečna je v pořádku. Otec a matka... Nemám vás rád, Kosto. Je mi vás líto, ale rád vás nemám. Za to člověk nemůže. Některá zvířata jsou vám sympatická a jiná ne... Přesto vám ale něco prozradím. Existuje větička, která mi připadá nejodpornější z celého slovníku, ať už mondénního nebo lidového, větička, při níž sebou trhnu a zaskřípu zuby pokaždé, když ji uslyším. Víte, která to je?“

„Ne.“

„Všechno se nakonec urovná...“

Přijížděl vlak. Ve vzrůstajícím hluku Maigret zakřičel:

„A uvidíte, že se to nakonec urovná...“

Po dvou letech se opravdu a zcela náhodou dověděl, že Alban Groult-Cotelle se oženil se slečnou Geneviévou Naudovou v Argentině, kde její otec vybudoval velký chov skotu.

„Co je to platné našemu příteli Albertovi, vid', Louisi? Vždycky se musí najít nějaký chudák, který to odnese za ty druhé!“

Saint-Mesmin-le-Vieux

3. března 1943